

LISA 5 – ÜLEVAADE VIRU-NIGULA VALLAST

1.	Asend	3
2.	Ajalooline kujunemine ja asustus.....	3
3.	Asustus ja rahvastik.....	4
4.	Sotsiaalne taristu	5
5.	Ettevõtlus.....	5
6.	Maakasutus ja ehitustegevus	6
6.1.	Elamumaa	6
6.2.	Ärimaa ja tootmismaa	7
7.	Turism ja puhkealad.....	9
7.1.	Puhkealad	9
7.2.	Supluskohad	9
8.	Reljeef ja geoloogiline ehitus	10
9.	Kaitstavad loodusobjektid	10
9.1.	Kaitsealad	11
9.2.	Hoiualad.....	18
9.3.	Kaitsealused liigid.....	21
9.4.	Püsielupaigad	22
9.5.	Kaitstavad looduse üksikobjektid.....	22
10.	Natura 2000 võrgustiku alad	22
11.	Vääriselupaigad	27
12.	Taimestik ja loomastik	27
12.1.	Metsad	27
12.2.	Sood ja rabad	27
12.3.	Niidud	27
12.4.	Loomastik	28
13.	Roheline võrgustik	28
14.	Põhjavesi	29
14.1.	Põhjavee kaitstus.....	30
14.2.	Hajukoormus	31
14.3.	Punktkoormus.....	31
15.	Meri ja pinnavesi.....	32
15.1.	Järved	32
15.2.	Jõed	33
15.3.	Ojad	34
15.4.	Peakraavid	35
15.5.	Kraavid	35
15.6.	Kanalid.....	35
15.7.	Allikad.....	36
16.	Maaparandussüsteemid	37
	Üleujutusohuga alad	37
18.	Väärtuslik põllumajandusmaa	37
19.	Maavarad ja maardlad	39
20.	Kultuuriväärtused	43
20.1.	Kultuurimälestised	43
20.2.	XX sajandi arhitektuuripärandi objektid	57
20.3.	Maaehituspärandi objektid.....	57
20.4.	Pärandkultuuri objektid	57
20.5.	Militaarpärand.....	58
20.6.	Väärtuslikud maastikud	59
20.7.	Miljööväärtuslikud alad	60

21.	Taristu.....	60
21.1.	Teedevõrk	60
21.2.	Kergliiklusteed	65
21.3.	Ühistransport	65
21.4.	Raudteed	66
21.5.	Sadamad	67
21.6.	Vee- ja kanalisatsioonivõrk	71
21.7.	Sadamevesi	73
21.8.	Tuletõrje veevõtukohad	73
21.9.	Soojavarustus	73
21.10.	Elektrivõrk	74
21.11.	Gaasivõrk	75
21.12.	Tänavavalgustus	75
21.13.	Sidevõrk.....	75
22.	Taastuvenergeetika.....	76
22.1.	Tuuleenergia	76
22.2.	Hüdroenergia	77
22.3.	Päikeseenergia	78
23.	Jäätmemajandus	78
24.	Keskkonnaohtlikud objektid	79
25.	Riigikaitseelised ehitised	81
26.	Radoon	83
27.	Keskkonnatervis.....	83
27.1.	Heited välisõhku, välisõhu kvaliteet.....	83
28.	Müra ja vibratsioon	86
	INFOALLIKAD	89

Eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus on kajastatud seisuga märts - detsember 2019. Uute asjaolude ilmnemisel, mis mõjutavad planeeringulahenduse koostamist, arvestatakse nendega planeeringu koostamise käigus.

1. Asend¹

Joonis 1. Viru-Nigula valla paiknemine.

Viru-Nigula vald asub Lääne-Viru maakonna põhjaosas Soome lahe ääres, piirnedes Haljala, Rakvere, Vinni ja Lüganuse vallaga. Valla suuremateks keskusteks on Kunda linn ning Viru-Nigula ja Aseri alevikud, kus elab kokku ca 76% valla elanikest. Valla pindala on 312,58 km².

Kunda linn on Lääne-Virumaa kontekstis oluliseks tööstus- ja logistikalinnaks (tsemenditootmine, Kunda sadam), samuti valla põhiliseks teenuskeskuseks ja töökohtade pakkujaks. Viru-Nigula ja Aseri alevik toimivad piirkondlike väiksemate keskustena.

Valda läbib olulise transpordikoridorina põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva, valla territooriumil on võimalik ka trassikoridori muutumine ja sellest tulenevad võimalikud funktsionaalsed muutused.

2. Ajalooline kujunemine ja asustus²

Praegune Viru-Nigula vald moodustus 2017. a ühinemise järel Kunda linnast ning Viru-Nigula ja Aseri vallast. Valla suuremateks keskusteks on vallasisene linn Kunda, Viru-Nigula ja Aseri alevikud. Hajaasustus jaguneb 43 külaks.

Esimesed arheoloogilised leiud pärinevad Viru-Nigula vallas mesoliitikumist – Kunda Lammasmäe leiud annavad nime Kunda kultuurile.

Muinasaja asustusest annavad märku mitmed linnusekohad (Koila linnamägi, Keldrimägi) ja asulakohad, samuti kalmed, ohvrikivid jt arheoloogilised leiud.

Keskajal rajati mitmed mõisad. Praegu asuvad vallas Kalvi, Koogu, Kunda, Malla, Pada, Samma, Selja, Varudi ja Vasta rüütlimõisahooned /-kompleksid, Viru-Nigula kirikumõis. Vallas asusid ka Aseri, Tüükri ja Unukse kõrvalmõisad. Mõisahoonete seisukord on erinev.

¹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

² Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Viru-Nigula tööstuslike asulate areng oli seotud tooraine (nt pangaalustes maardlates leiduv sinisavi) ja asukoha eelistega. Kundas rajati üks Venemaa esimesi tsemenditehaseid 1870. aastal. 1905 valmis Rakvere-Kunda raudtee ja võeti kasutusele Kunda raudteejaam. II maailmasõja järgsel perioodil laienes linn tööstuslinnana: ehitati elamuid ja teenindavaid asutusi.

Aseri aleviku areng on eelkõige seotud Aseri tsemenditehase rajamisega 1899. a, seejärel 1922. a tellistehase rajamisega. II maailmasõja järgsel perioodil omandas Aseri elamute ja teenindushoonete rajamisega väikelinnalise ilme.

Viru-Nigula alevik on tekkinud Mahu (Viru-Nigula) kihelkonnakeskuse ümber. Viru-Nigula kiriku vanemad osad pärinevad eeldatavalt 13. sajandist, kirikut on mitmel korral üles ehitatud.

Valla rannikualad on ajalooliselt olnud seotud kalapüügi ja rannakaubandusega, oluline on olnud seos Soomega: kaubavahetus, tööalane (soome sulased), kultuuriline. Soome kaubavahetusest – sõbrakaubandusest – kasvas hiljem välja ka piiritusevedu. Täna hoitakse traditsioone Sõbralaadaga, mis üle kahe aasta toimub Soomes ja Eestis.

3. Asustus ja rahvastik³

Viru-Nigula valla rahvaarv oli Statistikaameti andmetel 1.01.2018 seisuga 5843 inimest.

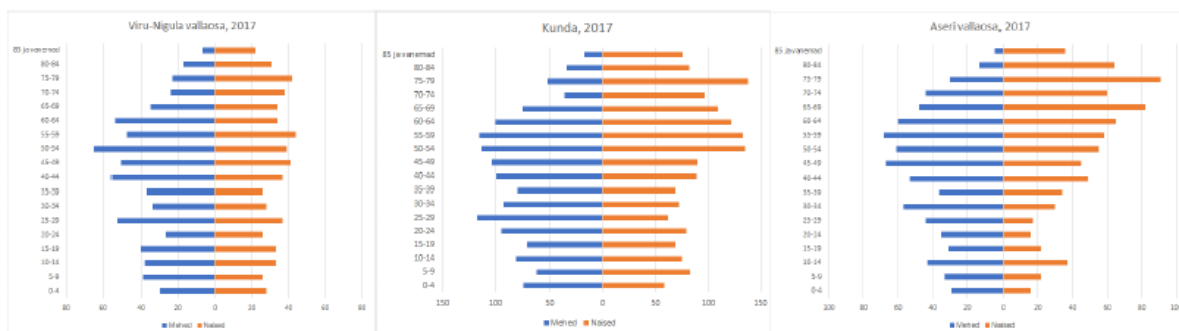
Valla rahvastik on kahanev – vähenev ja vananev. Perioodil 2008-2018 vähenes rahvastik Viru-Nigula vallas 1351 inimese ehk 18,4% võrra. Piirkondlikult on kahanemine toimunud ka erineva kiirusega: Aseri on kahanenud kiiremini kui Kunda ja Viru-Nigula vallaosad. Rahvastiku kahanemine antud perioodil on tingitud negatiivsest loomulikust iibest, samuti negatiivsest rändesaldost. Rändesaldo on Kunda ja Viru-Nigula osas samas viimastel aastatel (2016-2017) pöördunud positiivseks.

Valla rahvastiku vanusjaotuses on ruumiliselt teatud erinevused (vt joonis 2): vanuspüramiid on ühtlasem Viru-Nigulas: mõnevõrra enam on keskealisi mehi, mis on omane maavaldadele – mehed on elukohaeelistustes püsivamad ja vähem rändealdisid kui naised. Kundas ja Aseris hakkab vanuseline raskuskeskne koonduma eakate ja eelkõige naiste poole. Vallaosade vanuspüramiididel on ka emakeele (rahvuse) mõõde – REL 2011 andmetel oli Aseri elanikest ~56% vene emakeelega, Kundas vastavalt ~38% ja Viru-Nigulas ~5%. Vananemine on mõnevõrra kiirem ja järsem just vene emakeelega rahvastiku osas: noorte tööealistena sisserännanud jõuavad praegu kõrgesse vanusesse, teisalt on rahvastiku juurdekasv madal, sest sündimuskordajad venekeelse elanikkonna seas pisut madalamad kui eestlaste seas.

Statistikaameti koostatud klasteranalüüsi põhjal on vallaosade rahvastikuprotsessid mõnevõrra erinevad ja kuuluvad erinevatesse tüüpidesse: Kunda on mitte-ääremaaline, Viru-Nigula riskiga ääremaastuda ja Aseri ääremaaline.

Tulevikuproгноos on ebasoodsaim Aseri vallaosa kohta: laste arv on taastootmiseks liiga madal ja tööealisi on vähe, mistõttu vananemine toimubki põhiliselt negatiivse loomuliku iibe tagajärjel. Prognoos hindab perioodi 2015-2030 vähenemiseks -21,8...-23,2 %. Kahanemist Kunda ja Viru-Nigula osas on hinnatud pisut väiksemaks: -18,4...-19,7%.

³ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Joonis 2. Viru-Nigula valla erinevate osade rahvastiku koosseis seisuga 01.01.2018. Allikas: Statistikaamet.

4. Sotsiaalne taristu⁴

Eelkooliealiste jaoks tegutsevad vallas Kunda, Viru-Nigula ja Aseri lasteaiad. Üldharidust pakuvad kolm kooli – Vasta Kool, Aseri kool ja Kunda Ühisgümnaasium.

Huvikoolidest tegutsevad Kundas ja Aseris muusikakoolid. Raamatukogud ja noortemajad/-toad asuvad kõigis kolmes suuremas keskses.

Tegutseb Viru-Nigula Kultuurikeskus, mis koosneb Kunda klubist ning Aseri ja Viru-Nigula rahvamajadest. Kundas asub tsemendimuuseum ja Viru-Nigulas koduloomuuseum, mis ühendati üheks vallavalitsuse hallatavaks asutuseks Viru-Nigula Muuseumid.

Erinevaid treeninguvõimalusi pakuvad valla koolide võimlad, keskuste spordihooned/vabaajakeskused, välipuhkealad ja -rajad. Tegutsevad erinevad spordiklubid: moto- ja autospordi, jooksu- jt klubid. Kunda spordihoones asub ka ujula.

Avaliku teenusena asub Kundas hooldekodu ja päevakeskus, Viru-Nigulas sotsiaalmajutusüksus. Lisaks tegutseb Aseris MTÜ Lille Turvakodu, Kundas eakate kodu West-Wind ja Villa Alfred. Psüühilise erivajaduse erihooldekannet pakub AS Hoolekandeteenused.

Perearsti vastuvõttud toimuvad kõigis kolmes keskses. Kundas asub ka eraldi tervisekeskus (sh hambaravi). Kundas paikneb Karell Kiirabi AS kiirabibrigaad. Raviteenused on kättesaadavad ka Rakveres. Apteegid asuvad Kundas ja Aseris.

5. Ettevõtlus⁵

Valla ettevõtluse raskuskese koondub Kunda linna, tootmistöökohti on ka Viru-Nigula ja Aseri alevikes. Arengukava raames koostatud valla profiil toob välja, et 2018. a alguses oli vallas registreeritud 586 ettevõtet, millest 95% on alla kümne töötajaga väike-ettevõtteid. Statistikaameti andmetele tuginedes on vallas 10-49 töötajaga ettevõtteid kümme ja enam kui 50 töötajaga neli: AS Kunda Nordic Tsement, AS Estonian Cell, AS Lajos asuvad Kunda linnas ja Wienerberger AS Aseris. AS Kunda sadam kuulub kontserni Baltic Maritime Logistics Group. Valla profiil toob samuti välja, et lisaks tegutsevad Kunda linna territooriumil ja lähipiirkonnas suurettevõtete filiaalid (enamik neist puidufirmad) peakontoritena välismaal ja mujal Eestis. Viru-Nigula aleviku (lähiala) suurimateks tööandjateks on Viru-Nigula Saeveski AS ja Flexa Eesti AS. Rannu külla kavandatakse 2019. a käivituvat saetööstust. Statistikaameti 2017. a andmetel tegutses enim valla ettevõtteid

⁴ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁵ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

põllumajanduses-metsamajanduses (19%), nii töötlevas tööstuses kui ka veonduses 11%, ehituses 9%, hulgi- ja jaekaubanduses 14%.

6. Maakasutus ja ehitustegevus

Viru-Nigula vallas on asustus peamiselt koondunud valla kesketesse asulatesse või nende lähiümbrusesse – Kunda linna, Aseri alevikku ja Viru-Nigula alevikku.

Uue üldplaneeringu koostamisel tuleb hinnata elamumaade fondi tegelikku vajadust, lähtudes rahvastikuprognosist, senistest arengutest, töökohtade ja teenuste paiknemisest jms. Samuti tuleb hinnata ettevõtluse- ja tootmise tarbeks reserveeritud maa-alasid ning nende aja- ja asjakohasust arvestades eelpool märgitud tendentsidega.

Järgnevalt on analüüsitud haldusreformieelsete omavalitsuste üldplaneeringuid (Kunda linna üldplaneering 1999. a, Aseri aleviku üldplaneering 2002. a ja Viru-Nigula valla üldplaneering 2007. a).

6.1. Elamumaa

Kunda linn

Kunda linnastruktuur koosneb Kunda jõe läheduses paiknevast tööstuspiirkonnast, sellest lääne pool hiljem kujunenud elamurajoonist ning põhja pool asuvast sadama piirkonnast. Hoonestatud ala moodustab linna territooriumist ligikaudselt kolmandiku.

Maakasutuse planeerimisel tuleb arvestada suure rahvaarvu vähenemisega ja vananemisega, mistõttu tuleb parandada asula keskkonna kvaliteeti ning muuta ruumi kompaktsemaks (sh lagunenud ja käibest väljas olevate hoonete lammutamine), suurendada ruumilist ja funktsionaalset sidusust (nt rajada keskne väljak, parke, mänguväljakuid ja tihendada kergliiklusteede võrgustikku). Samuti leida uus rakendus kasutusest välja langenud maadele.

Paljud eelmise üldplaneeringuga ette nähtud perspektiivsetest elamualadest ei ole tänaseks päevaks realiseerunud, nt elamuehituseks kavandatud alad koolistaadioni ja Selja tee vahel, Kunda hooldekodu lähistel, Mageranna ja Lähta tee vahelisel alal, Jõe tn äärse hoonestusala laienemine põhjapoolsel suunal. Eelmises üldplaneeringus loeti oluliseks olemasolevate elurajoonide tihendamine Võidu, Rahvamaja ja Tammiku tänavate piirkonnas, kus paiknevad väga hajusalt pereelamud. Samuti loeti vajalikuks Võidu tn äärsete korruselamute rekonstrueerimine. Kuna aga Võidu tn piirkond piirneb vahetult ka tootmisalaga, on see mõistlik kavandada ärimaa vms otstarbega, mis toimiks nõ puhvervööndina tootmisalade ja elamupiirkondade vahel. Teatud ulatuses on realiseerunud eelmise ÜP-ga ettenähtud elamuehituspiirkonnad Astangu tn ja Toolse tee ääres, mis iseloomustab inimeste soovi elada looduskaunimates piirkondades, millel on samas tagatud ka hea ühendus keskusega.

Aseri alevik

Maakasutuse planeerimisel tuleb ka Aseri alevikus arvestada rahvaarvu vähenemisega (mis on veelgi drastilisem kui Kunda linnas) ja vananemisega. Seetõttu tuleb muuta ruumi kompaktsemaks: leida uued rakendused kasutusest välja langenud maadele, lammutada lagunenud ja käibest välja langenud hooned. Lisaks tuuakse valla arengukavas välja vajadus rekonstrueerida keskväljak.

Eelmise ÜP-ga kavandatud hooajalised elamumaad Wienerberger AS tehasest edelas ei ole realiseerunud. Realiseerunud pole ka elamuehituseks mõeldud ulatuslik maa-ala Metsa tn ja Pihlaka tn vahel ning Tsemendi tn ja Tsemendi põiktäna ümbruses olevad maa-alad. Sarnaselt Kunda linnaga võib sadama ja tööstuspargi väljaehitamisel kolida piirkonda uusi elanikke. See omakorda võib suurendada huvi kasutusest välja langenud elamute renoveerimise ja/või uute väikeelamute ehitamise vastu tühjadele kinnistutele. Kohaliku omavalitsuse info kohaselt on huvi elamuehituseks Aseri aleviku lõunaosas oleva Oja tn äärsest alast läänes, mis iseloomustab inimeste soovi elada looduskaunimates piirkondades, millel on samas tagatud ka hea ühendus keskusega ning olemas

ühendus ka tehnilise taristuga (nt ühiskanalisisatsioon). Üldplaneering peab pakkuma paindlike tingimusi elamuehituseks.

Viru-Nigula vald

Eelmise üldplaneeringuga näidati Viru-Nigula aleviku lähiümbruses suures mahus uusi elamuarendusalasid. Suurem osa neist ei ole tänaseks päevaks realiseerunud, nt põllualad keskuse ümber lõuna, lääne ja põhja pool või aleviku põhjaosas Vasta tee ääres.

ELAMUMAASE ARENGUSUUNAD

Lähtuvalt kehtivate üldplaneeringute analüüsimisest ja valla demograafilisest situatsioonist tuleb põhirõhk suunata asustuse tihendamisele, lähtudes kompaktse asustuse põhimõtetest. Varasemate üldplaneeringutega ettenähtud ulatuslikud elamualad nt Viru-Nigula aleviku ümbruses või Aseri alevikus aga ka Kunda linna lõuna- ja lääneosas ei ole realiseerunud. Eeltoodud asjaoludest tulenevalt puudub vajadus uute laialdaste elamuarendusalade loomiseks Kunda linnas, Aseri alevikus, Viru-Nigula alevikus ja ka mujal hajaasustuses.

Samas tuleb arvestada asjaoluga, et kõrge elukeskkonnaga piirkonnad (nt kauni looduse, ilusate vaadete, heade liikumisvõimalustega, teenuste mugava kättesaadavusega jne) on jätkuvalt atraktiivsed ning selleks, et soodustada valla rahvaarvu stabiliseerumist ning meeldiva elu- ja töökeskkonna loomist, peab ÜP pakkuma paindlike tingimusi elamuehituseks. Näiteks tuuakse valla arengukavas välja vajadus elamualade ettevalmistamiseks ja mereäärsete kinnisvaraarenduste paremaks tutvustamiseks (nt looduskaunis rannikuala Mahu-Letipea piirkonnas). Mahu piirkond on Lääne-Viru maakonna rannikuala teemaplaneeringus märgitud II tasandi asustuse arengualana, mille puhul on tegemist sisemiste arenguvõimalustega keskustega, sh elustiiliettevõtluse ja sadamaga seotud ettevõtluse võimaluste arendamine.

Asustus Viru-Nigula vallas väljaspool Kunda linna, Aseri ja Viru-Nigula alevikke on ebaühtlane ning koondunud eelkõige suuremate liiklusteede lähedusse. Väljakujunenud asustustreid tuleb säilitada, kuid mitte võimalike uute elanike sissekolimise arvelt, mis tähendab, et ehitustegevust küladesse tuleb võimalikult vähe piirata. Üksikute kinnistute arendamine ning väljakujunenud keskkonnas uushoonestuse kavandamine peab olema võimalik ilma detailplaneeringut koostamata. Hajaasustusaladele ei ole tõenäoliselt otstarbekas määrata eraldi väikeelamu ehitamiseks mõeldud alasid, vaid pigem soodustada hajaasustuse säilimist minimaalse vahekauguse kehtestamisega hajaasustusaladel. Samuti tuleb vältida asustustiheduse tekkimist, mis ühest küljest ei järgi olemasolevat hajaasustustruktuuri, kuid teisest küljest ei tekita veel kompaktset asustusüksust.

6.2. Ärimaa ja tootmismaa

Ettevõtluse arendamise seisukohalt on üheks määravamaks teguriks geograafiline asukoht – seda nii hea logistika, ligipääsetavuse, infrastruktuuri ja tehnovõrkude varustatuse ning võimaluste kui ka teenuste kättesaadavuse poolest. Viru-Nigula vald on atraktiivne ja ajalooliste traditsioonidega ettevõtlus- ja logistikapiirkond, kus tegutsevad mitmed rahvusvahelised suured tootmisettevõtted.

Ettevõtlus ja tootmine on Viru-Nigulas ennekõike Kunda sadama strateegilise asukoha tõttu olnud fookuses ka endiste üldplaneeringute koostamise ajal ning selle osatähtsus suureneb käesoleval ajal veelgi. Üldplaneeringu koostamise ajal on muuhulgas arendamisel Aseri kaubasadam, mis lisaks Kunda sadamale ning sellega kaasnevale tööstuse kasvule, toob kaasa ettevõtluse ja tööstuse arenemise Aseri alevikus ja selle lähiümbruses, kasvatab piirkonna liiklusvoogusid ning transpordi- ja energiavajadust.

Tootmise maa-ala on Viru-Nigula vallas justkui paratamatult kõrvuti elamu maa-alade või puhkeotstarbeliste aladega. See on piirkonna ajaloolise arengu tagajärg, kus tööstus on jõudsalt arenenud ja elamualad (töövajaduse tõttu) tööstuse lähiümbruses samuti. Kohtades, kus konfliktide vältimine näiteks tootmise ja elamu maa-ala kõrvuti asetsemise näol on vältimatu, tuleb üldplaneeringuga ette näha vastavad maakasutus- ja ehitustingimused, et need kaks suhteliselt vastandlikku funktsiooni saaksid koos eksisteerida.

Kunda linn

Kunda linn on maakonnaplaneeringus määratud piirkondlikuks keskuseks.

Kunda linnal ei ole selgelt väljakujunenud keskust, kuid tajutav kesklinn jääb Kasemäe tn ja Aia tn ringtee ümbrusesse. Tegu võiks olla potentsiaalselt tihendatava alaga, kus hoonestamata või alakasutatud kinnistud hoonestatakse võimalikult varsti ning kuhu koonduvad nii elukondlikud kui ka avalikud ja administratiivsed funktsioonid. Samuti ka väikeettevõtluse, kaubanduse ja toitlustamisega seotud asutused.

Peamisteks tootmispiirkondadeks on eelmise üldplaneeringuga määratud tsemenditehase maa-ala, Estonian Celli ümbruses olev maa-ala ning Kunda sadama piirkonda jääv maa-ala. Sadamast kagus asuv tootmiseks reserveeritud maa-ala ei ole tänaseks valdavalt sihtotstarbelises kasutuses, kuid tulenevalt maa olemasolevast sihtotstarbest, sadama ettevõtluse arendamis- ja laienemisvajadustest ning kohaliku omavalitsuse soovist tuleks seda maa-ala ka koostatavas planeeringus käsitleda perspektiivse tootmismaana.

Ärimaad olid eelmises ÜP-s valdavalt kavandatud elamupiirkondade ja tootmispiirkondade vahele justkui puhvervööndina. Kuigi osa nendest ei ole tänaseks veel vastavalt realiseerunud, siis samast põhimõttest peaks lähtuma ka koostatavas üldplaneeringus. Selja teest lõunasse jääval äri maa-alal tegutsevad mitmed ettevõtted.

Aseri alevik

Aseri alevik on maakonnaplaneeringus määratud kohalikuks keskuseks.

Viru-Nigula valla arengukavas on välja toodud sealsete tööstusalade arendamise vajadus koos investeringutega taristusse (nt Aseri sadamaala välja ehitamine, Aseri sadama ja tööstuspargi juurdepääsude rajamine).

Aserisse eelmise üldplaneeringuga kavandatud tootmisaladest ei ole realiseerunud nt aleviku lääneosas Viru-Nigula – Aseri tee ääres olev tootmismaa, ülejäänud tootmisalad on kas kasutuses (nt Wienerberger AS territoorium) või on seal vastavad arendustööd pooleli (nt arendustööd sadamapiirkonnas).

Viru-Nigula vald

Viru-Nigula alevik on maakonnaplaneeringus määratud lähikeskuseks, mis sarnaselt suuremate keskustega pakub teatud hulka teenuseid, kuid peamiseks rolliks on pakkuda kodulähedasi teenuseid.

Eelmises ÜP-s näidatud tootmisalad Viru-Nigula alevikust loodes ja põhjas on realiseerunud. Hetkel teadaolevalt vajadus täiendavate tootmismaade määramiseks puudub.

ETTEVÕTLUSE- JA TOOTMISMAADE ARENGUSUUNAD

Valla suuremates asulates tuleb kaaluda täiendavate võimalike kaubanduse ja teeninduse juhtotstarbega alade määramist (nt keskuse maa-ala), et soodustada ettevõtluse arengut piirkonnas. Soovitav on luua sellised alad multifunktsionaalsetena ja hea ligipääsetavusega, et tagada ettevõtluse ja linnalise iseloomuga piirkondade mitmekesisus. Ärimaa juhtotstarbega aladel ei ole lubatud suurtootmine, rasketööstus.

Tootmisalade kavandamisel võtta fookusesse sadamad ja nende lähiümbrus ning olemasolevad tootmisalad Kunda linnas ja selle vahetus ümbruses, Viru-Nigula aleviku lähiümbruses ning Aseri alevikus ja lähiümbruses. Üldplaneeringuga tuleks ette näha võimalused olemasolevate tootmisalade laiendamiseks ning taristu parendamiseks. Tootmissuunitlusega ettevõtluse arenguvõimaluste tagamise vajadus koos investeringutega taristusse tuuakse välja nii valla arengukavas, Lääne-Viru maakonnaplaneeringus kui ka Lääne-Viru arengustrateegias.

Väljaspool tiheasustusalasid tootmismaa juhtotstarbe määramisel tuleks lähtuda üldplaneeringu koostamise ajal kehtiva katastri sihtotstarbest ilma otsest laiendamisvõimalust andmata – seda tuleb

kohalikul omavalitsusel vastava vajaduse ilmnemisel kaaluda lähtuvalt piirkonnas väljakujunenud hoonestusest, olemasolevatest väärtustest ning kehtivatest piirangutest.

Samuti tuleb ettevõtlus- ja tootmisvõimaluste kavandamisel arvestada vallale iseloomuliku hajaasustatud ruumiga (nt põllumajandusliku tegevuse võimaluste hajus paiknemine, et oleks tagatud piirkondade multifunktsionaalsus ja töökohtade paiknemine elukohtade lähedal).

7. Turism ja puhkealad

7.1. Puhkealad^{6 7 8 9}

Viru-Nigula vald asub Lääne-Viru maakonna rannikualal, kus peamised puhkemajanduse arengueeldused on kaunis loodus, mererand ning mõisaarhitektuur. Olulisel kohal on ka linnalise asustuse alade sisesed rohealad, pargid, haljasalad.

Endise Viru-Nigula valla territooriumil asub Kronkskallas, kuhu senise ÜP-ga on ette nähtud vaateplatvormi ja tervise- ja matkaradade rajamine. ÜP-ga on puhkealadeks määratud ka ranna-alad Mahu külas, Linnamäe puhkepiirkond Pada jõe ja Tallinna-Narva põhimaantee (E20) ääres Aasukalda külas ja maa-ala Ulvi laugasjärve ääres Samma külas.

Endise Aseri valla territooriumil on üheks sagedamini kasutatavaks puhkekohaks Kalvi loodusliku liivaranna, ajaloolise Kalvi mõisahooned, pargi ning Kalvi külast ida poole jääva pankrannikuga. Endise Aseri valla territooriumil asuvad ka mitmed mälestusmärgid, ainulaadne Kõrkküla kivist ning Euroopa jalgrattarada.

Endise Aseri valla osavalla ÜP-ga on Kalvisse ette nähtud jahisadam, helikopterite maandumisplats ja väikelennukite maandusrada, ranna korrastamine ja avaliku ranna avamine. Aseri sadamasse on kavandatud paadisadam kalameestele ja puhkajatele. Aseri aleviku lõunaserva jääv mets on ette nähtud hoiumetsana ja jalutuskäikudeks. Aseri alevikust kagus asuv Mustmets on ette nähtud säilitada puhkemetsana, koos matka- ja suusaradadega. ÜP-ga on endise Aseri valla territooriumile kavandatud ka rahvusvaheline E9 matkarada, Kalvi-Mahu loodusrada, Kalvi-Aseri loodusrada ja Aseri valla matkarada algusega Aserist.

Rannikuala oluline puhkepotentsiaal peitub loodusturismi ja keskkonnateadlikkuse kujundamisel põhineval puhketegevuste laiendamisel. Selle kõrval on võimalikud rannategevused, aktiivne puhkus, sport ja konverentsiturism. Piirkonda sobivad puhketegevused, millel on positiivsed mõjud ajaloolis-kultuurilisele keskkonnale, parandades rannikuala identiteeti, eksponeerides väärtusi ning võimaldades seeläbi reguleerida kaitsealuste objektide kasutuskõrvaldusi. Paiknemine Soome lahe kaldal loob võimalused nii puhketegevust toetava ettevõtluse arendamiseks (sh meretransport) kui ka elamu- ja maakodude piirkonna väljakujundamiseks.

Puhkealade stiihiline kasutamine või ülekoormamine võivad kaasa tuua tagajärgi, mille tõttu nende alade väärtus mitte üksnes ei vähene, vaid võib muuta need pikaks ajaks kasutuskõlbmatuks. Arendustegevuse puhul kõikidel puhkealadel tuleb arvestada alade rekreatsioonitaluvusega ja vajadusel läbi viia sellekohaseid uuringuid.

7.2. Supluskohad

Viru-Nigula valla territooriumil on ametlikuks rannaks Kunda supluskoht, asukohaga Kunda linnas Kunda lahe ääres.¹⁰ Rannaala on ligipääsetav lapsevankritega peredele ja ratastooliga liikujatele.¹¹

⁶ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, Lääne-Viru Maavalitsus, 2019.

⁷ Viru-Nigula valla arengukava alusdokument „Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond“. OÜ Geomedia, 2018

⁸ Aseri valla osavalla planeering, 2002.

⁹ Viru-Nigula valla üldplaneering, AS Entec, 2005.

¹⁰ Terviseameti kaardirakendus „Avalikud supluskohad 2018“, seisuga 19.11.2019.

¹¹ Viru-Nigula valla kodulehekül, seisuga 19.11.2019.

Lisaks asuvad supluskohad Mahu küla roostunud rannikul ja Letipea ranna-alal.¹² Ujumiskohana kasutatakse ka liivast Kalvi randa.¹³

Puhkealad ja supluskohad kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

8. Reljeef ja geoloogiline ehitus¹⁴

Viru-Nigula vald jääb valdavalt Kesk- ja Ülem-Ordoviitsiumi lubjakivide avamusalale. Valla põhjaosas kulgeb Põhja-Eesti klint, kus paljanduvad Kesk-Ordoviitsiumi kivimid, klindi alumises osas ja klindi all ka Kambriumi ladestu kivimid (liivakivid, aleuroliidid, sinisavid).

Aluspõhja lõikavad mitmed põhja-lõuna suunalised mattunud orud (nt Kunda ja Pada ürgorg). Hilisema maakerke tõttu on moodustunud mitmed rannikul kulgevad klindiastangud, mis kohati on mattunud kvaternaarisetete alla.

Pinnakatte paksus varieerub piirkonniti – kõige õhem on see klindiplatoodel (Malla klindiplateo, Kalvi klindisaar 20-40 cm), paksem mattunud orgudes ja klindieelsel madalikul (kuni ca 30 m). Pinnakattes levivad valdavalt erinevad glatsiolimnilised liivad, rannikumadalikul (nt Letipea poolsaarel) ka liivased-kruusased Limneamere setted. Laiguti leidub turvast, moreeni ja glatsiofluviaalse tekkega purdseteid (kruus, liiv, aleuriit, savi jms).

Maastikuliselt jääb Viru-Nigula vald suures osas Viru lavamaale ja Soome lahe rannikumadalikule. Lavamaa alvaritele on iseloomulikuks õhukeste karbonaatsete muldade ning kaltsiifilsete taimekoosluste ülekaal.

Rannikumadaliku laius on vallas ebaühtlane – laiem on see Letipea poolsaarel, kitsam Aseri piirkonnas, kus klint jookseb piki rannikut kuni ca 50 m kõrgusel merepinnast. Rohkesti on rannaastanguid, rannavalle ja luiteid. Kitsaste sooribadega üksteisest eraldatud rannavallistikud moodustavad sageli omapäraseid viirulisi maastikke, näiteks Letipea poolsaarel. Põhja-Eesti klindi ja rannikumadaliku kokkupuutekohale on kuhjunud ulatuslikud rusukalded, mis loovad erilised tingimused liigirikka pangametsa kasvuks.

9. Kaitstavad loodusobjektid^{15 16 17 18}

Kaitstavad loodusobjektid on:

- kaitsealad;
- hoiualad;
- kaitsealused liigid ja kivistised;
- püsielupaigad;
- kaitstavad looduse üksikobjektid;
- kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Viru-Nigula valla territooriumil on esindatud kõik erinevad kaitstavate loodusobjektide tüübid, va kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaid objektid ja kaitstavad kivistised.

Kaitsealasid leidub Viru-Nigula vallas kokku 12. Vallas on kokku viis hoiuala ja viis kaitstavat üksikobjekti, milleks on puud ja rändrahnud.

¹² Lääne-Virumaa maakonnaplaneering 2030+ lisa „Lääne-Viru maakonna rannikuala“, OÜ E-Konsult, 2011.

¹³ Ida-Virumaa asutusest ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused, Ida-Viru Maavalitsus, 2003.

¹⁴ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

¹⁵ Looduskaitseaduse § 4 lg 1. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110112016009?leiaKehtiv>

¹⁶ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

¹⁷ Keskkonnaregister, seisuga 20.11.2019.

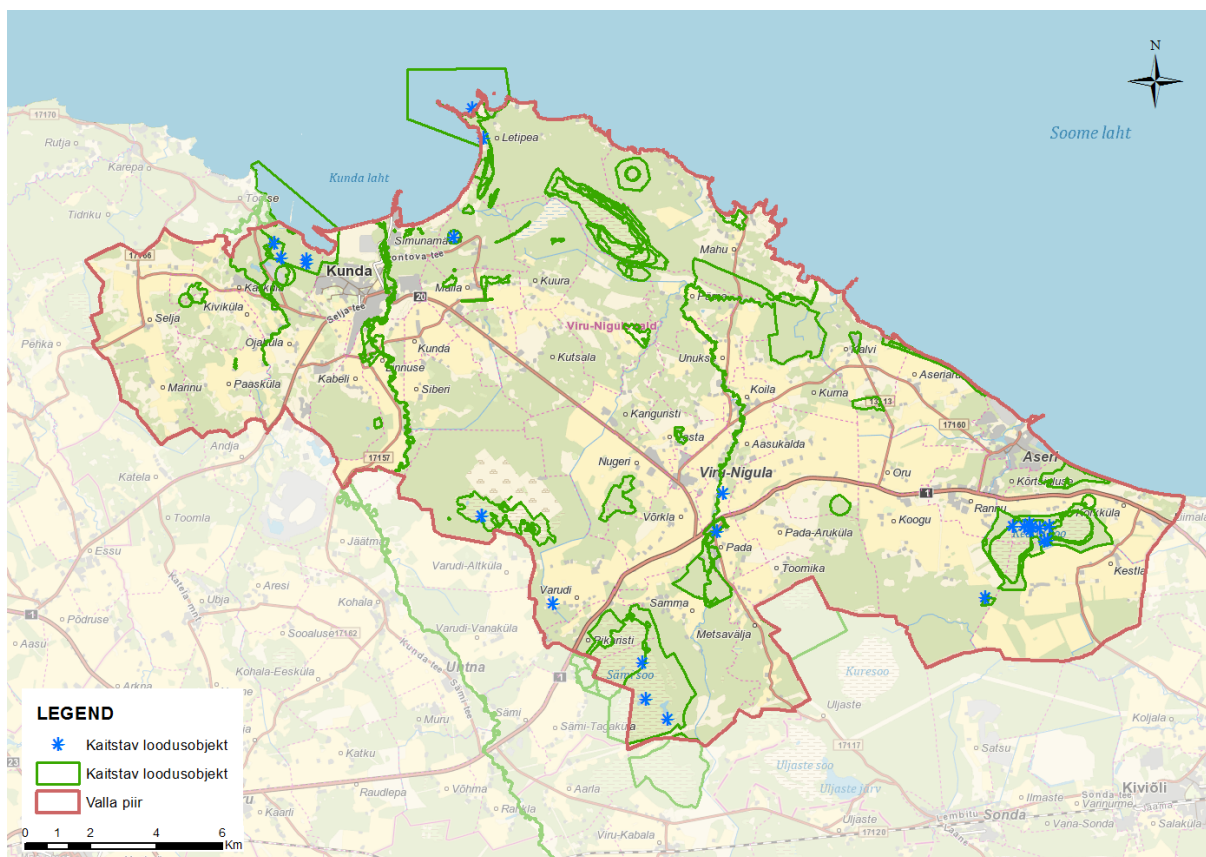
¹⁸ EELIS, seisuga 20.11.2019.

Viru-Nigula vallas registreeritud 154 kaitstava liigi leiukohta, nendest viis on I kaitsekategooria leiukohad (loomaliigid), 36 on II kaitsekategooria leiukohad ja 113 on III kategooria leiukohad (nii looma- kui taimeliigid). Moodustatud on neli erinevat püsielupaika kolme erineva liigi elupaikade kaitseks.

Keskonnaregistri andmetel ei ole vallas kavandatavaid kaitsealasid.

Ülevaate kaitstavate loodusobjektide paiknemisest Viru-Nigula vallas annab Joonis 3.

Kaitstavad loodusobjektid kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute joonisel (kaitsealuste liikide puhul kaitsekategooriaid eristamata).

Joonis 3. Kaitstavad loodusobjektid Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: EELIS, seisuga 29.10.2019.

9.1. Kaitsealad

- **Aseri maastikukaitseala** (registrikood KLO1000592) asub Viru-Nigula vallas, Kestla, Aseriaru, Koogu, Rannu, Kõrkküla ja Kalvi külas. Maastikukaitseala kogupindala on 611,1 ha, sellest veeosa pindala 0,3 ha.

Maastikukaitseala kaitse-eesmärk ja kaitsekord on kehtestatud Aseri maastikukaitseala kaitse alla võtmise ja kaitse-eeskirjaga.¹⁹

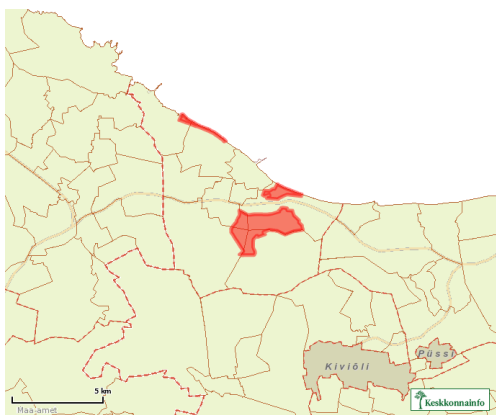
Aseri maastikukaitseala kaitse-eesmärk on:

- looduslike panga- ja palumetsade, soo- ja poollooduslike koosluste, kaitsealuste liikide elupaikade ning piirkonna keskkonnaseisundi kaitse;
- elupaigatüüpide, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas - eelluidete (2110), lubjavesel mullal

¹⁹ vastu võetud VV 09.05.2007 määrusega nr 134. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12828699?leiaKehtiv>

liigirikaste niitude (6270*), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), rabade (7110*), lubjakivipaljandite (8210), liivakivipaljandite (8220), vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), puiskarjamaade (9070), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*), rusukallete ja jäärakute metsade (9180*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse;

- II kaitsekategooria taimeliikide - sookäpa (*Hammarbya paludosa*) ja pruuni raunjala (*Asplenium trichomanes*) ning III kaitsekategooria liikide - kahelehise käokeele (*Platanthera bifolia*), kuradi sõrmkäpa (*Dactylorhiza maculata*), soo-neiuvaiba (*Epipactis palustris*), laialehise neiuvaiba (*Epipactis helleborine*), roomava öövilke (*Goodyera repens*), hariliku ungrukolla (*Huperzia selago*), karukolla (*Lycopodium clavatum*), pruunika pesajuure (*Neottia nidus-avis*), metsõunapuu (*Malus sylvestris*), hariliku käoraamatu (*Gymnadenia conopsea*), mets-kuukressi (*Lunaria rediviva*) kaitse.

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele kolmeks sihtkaitsevööndiks ja kaheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Arupealse hoiuala, Aseri maastikukaitseala ja Kalvi hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2011-2020.²⁰

Aseri maastikukaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Maastikukaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Aseri loodusala, RAH0000171, vt ptk 10).

- **Letipea maastikukaitseala** (registrikood KLO1000516) asub Viru-Nigula vallas Letipea ja Simunamäe külas. Rahvusparki kogupindala on 608,8,3 ha, sellest veeosa pindala 489,7 ha.

Ala võeti kaitse alla 1992. aastal ornitoloogilise kaitsealana, pesitsevate ja läbirändavate lindude, rannikukoosluste ja maastike kaitseks. Kaitsealal asub kas suurt rändrahnu: Ehalkivi (maapealse mahu järgi Eesti suurim 930 m³) ja Tagaküla-Suurkivi.

Maastikukaitseala kaitse-eesmärk ja kaitseala kaitsekord on kehtestatud Letipea maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga.²¹

Letipea maastikukaitseala eesmärk on kaitsta:

- Põhja-Eesti rannikule iseloomulikke maastikke ja rannaniidukooslusi, olulisi lindude rändepeatus- ja pesituspaiku ning kaitsealuseid liike;
- elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on veealused liivamadalad (1110)3, laiad madalad lähed (1160), vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);

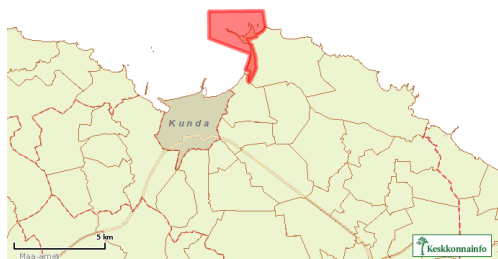
²⁰ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?fail=124556298>

²¹ vastu võetud VV 14.12.2017 määrusega nr 180. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122017016>

- kaitstavaid looduse üksikobjekte Ehalkivi ja Tagaküla Suurkivi.

Kaitsealused linnuliigid: *Crex crex*, *Tadorna tadorna*, *Haliaeetus albicilla*, *Bubo bubo*, *Cygnus olor*, *Melanitta fusca*.

Kaitsealune taimeliik: *Lathyrus japonicus subsp. maritimus* (Keskkonnaeksperdiis, 1998).

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärade ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Letipea maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2018-2027.²²

Letipea maastikukaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Letipea maastikukaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Letipea loodusala, RAH0000652, vt ptk 10).

- **Padaoru maastikukaitseala** (registrikood KLO1000182) asub Viru-Nigula vallas, Samma, Metsavälja, Vörkla ja Pada külas. Maastikukaitseala kogupindala on 177,7 ha, sellest veeosa pindala 0,6 ha.

Kaitseala on moodustatud 1978. aastal looduskaitse alla võetud maastiku üksikelemendi Pada org baasil.

Maastikukaitseala kaitse-eesmärk ja kaitseala kaitsekord on kehtestatud Padaoru maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga.²³

Padaoru maastikukaitseala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), lamminiitide (6450), puisniitide (6530*), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ning lammi- ja lodumetsade (91E0), samuti II lisas nimetatud liigi - jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) kaitse.

²² https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/kaitse_planeerimine/letipea_mka_kkk_2018_2027.pdf

²³ vastu võetud VV 11.07.2005 määrusega nr 172. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13291898>

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Padaoru maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2015-2024.²⁴

Padaoru maastikukaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Maastikukaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Padaoru loodusala, RAH0000564, vt ptk 10).

- **Sämi maastikukaitseala** (registrikood KLO1000274) asub Viru-Nigula vallas Pikaristi ja Samma külas. Osaliselt asub Sämi maastikukaitseala ka Vinni vallas Aarla külas ja Rakvere vallas Sämi-Tagaküla külas. Maastikukaitseala kogupindala on 946,3 ha, sellest veeosa pindala 4,9 ha.

Kaitseala on moodustatud 1981. aastal looduskaitse alla võetud Sämi-Kuristiku sookaitseala baasil.

Maastikukaitseala kaitse-eesmärk ja kaitseala kaitsekord on kehtestatud Sämi maastikukaitseala kaitse-eeskirjaga.²⁵

Sämi maastikukaitseala kaitse-eesmärk on:

- EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse;
- I kategooria kaitsealuse loomaliigi ja II kategooria kaitsealuse taimeliigi kaitse.

24

https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?state=6;68547593;est;eelisand;;&comp=objresult=kava&obj_id=-290100620

25 vastu võetud VV 15.09.2005 määrusega nr 239. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/941455?leiaKehtiv>

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Sämi maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022.²⁶

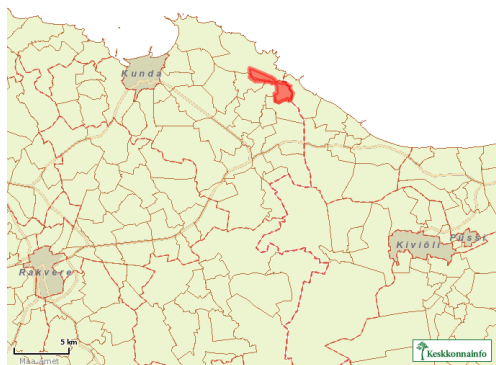
Sämi maastikukaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Kaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Sämi loodusala, RAH0000363, vt ptk 10).

- **Mahu-Rannametsa looduskaitseala** (registrikood KLO1000273) asub Viru-Nigula vallas Pärna, Kalvi, Mahu, Unukse ja Kurna külas. Looduskaitseala kogupindala on 412,8 ha, sellest veeosa pindala 4,3 ha.

Looduskaitseala kaitse-eesmärk ja kaitseala kaitsekord on kehtestatud Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse alla võtmise ja kaitse-eeskirjaga.²⁷

Mahu-Rannametsa looduskaitseala võetakse kaitse alla nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - jõgede ja ojade (3260), lammi- ja lodumetsade (91E0*), vanade loodusmetsade (9010*) ja vanade laialehiste metsade (9020*) ning II lisas nimetatud loomaliigi kaitseks.

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022.²⁸

Mahu-Rannametsa looduskaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Mahu-Rannametsa looduskaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Mahu-Rannametsa loodusala, RAH0000532, vt ptk 10).

- **Toolse looduskaitseala** (registrikood KLO1000180) asub Viru-Nigula vallas Kunda linnas, Ojaküla külas ja Haljala vallas Toolse külas. Looduskaitseala kogupindala on 467,9 ha, sellest veeosa pindala 251,8 ha.

Kaitseala on moodustatud 1978. aastal looduskaitse alla võetud objekti Toolse park tammikuga baasil.

²⁶ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?fail=-792912712>

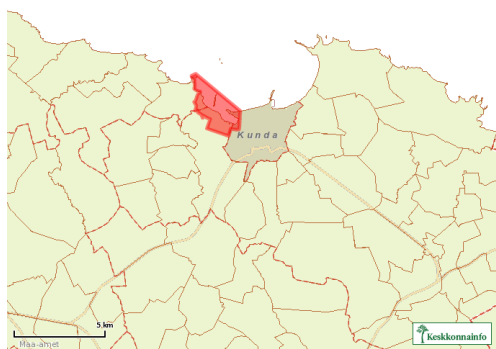
²⁷ vastu võetud VV 28.02.2006 määrusega nr 56. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/999194?leiaKehtiv>

²⁸ https://infoleht.keskkonnainfo.ee/default.aspx?state=6;68547593;est;eelisand;;&comp=objresult=kava&obj_id=-178678140

Looduskaitseala kaitse-eesmärk ja kaitseala kaitsekord on kehtestatud Toolse looduskaitseala kaitse-eeskirjaga.²⁹

Toolse looduskaitseala kaitse-eesmärk on:

- Kirde-Eestis ainulaadse soovikutammiku, väärtuslike metsakoosluste, merelinnustikule olulise puhke- ja toitumisala ning kaitsealuste liikide kaitse;
- EÜ nõukogu direktiivis 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetatud rändlinnuliikide - soopardi ehk pahlsaba-pardi (*Anas acuta*), rääkspardi (*Anas strepera*), suur-laukhane (*Anser albifrons*), hallhane ehk roohane (*Anser anser*), rabahane (*Anser fabalis*), külmnökk-luige (*Cygnus olor*) kaitse;
- EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - väikesaarte ning laidude (1620), jõgede ja ojade (3260), vanade looduspõõsade (9010*), rusukallete ja jäärakute metsade (pangametsade) (9180*) ning II lisa liigi vasakkeermese pisiteo (*Vertigo angustior*) elupaiga kaitse.

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Toolse looduskaitseala kaitsekorralduskava 2015-2024.³⁰

Toolse looduskaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

Looduskaitseala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Toolse linnu- ja loodusala, RAH0000087 ja RAH0000622, vt ptk 10).

- **Kalvi mõisa park** (registrikood KLO1200442) asub Viru-Nigula vallas Kalvi külas. Pargi kogupindala on 13,4 ha.

²⁹ vastu võetud VV 06.06.2005 määrusega nr 117. eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/909029?leiaKehtiv>

³⁰ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?fail=-571791752>

-

[illegible]

Lk 17 / 89

Park kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Padaoru loodusala, RAH0000564, vt ptk 10).

- **Vasta mõisa park** (registrikood KLO1200326) asub Viru-Nigula vallas Vasta külas. Mõisa pargi kaitseala kogupindala on 3,1 ha.

Vasta mõisa pargi valitseja on Keskkonnaamet.

- **Kunda põlispuud** (registrikood KLO1200006) asub Viru-Nigula vallas Linnuse külas. Põlispuude kaitseala kogupindala on 15,7 ha.

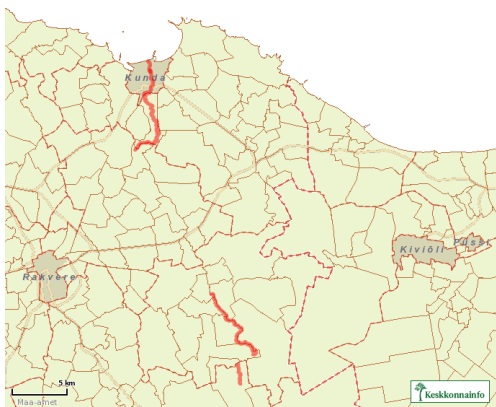
Kunda põlispuude valitseja on Keskkonnaamet.

Kunda põlispuud kuuluvad ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Sirtsiloodusala, RAH0000540, vt ptk 10).

9.2. Hoiualad

- **Kunda jõe hoiuala** (registrikood KLO2000063) asub Viru-Nigula vallas Kunda linnas, Siberi ja Linnuse külas. Hoiuala asub ka Vinni vallas Lavi, Ulvi, Männikvälja, Kõrma, Põlula, Aasuvälja ja Aravuse külas, osaliselt ka Rakvere vallas Jäätma külas. Hoiuala kogupindala on 37,2 ha, sellest veeosa pindala 31,2 ha.

Kunda jõe hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liikide - hariliku võldase (*Cottus gobio*), hariliku hingi (*Cobitis taenia*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksuseinalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.

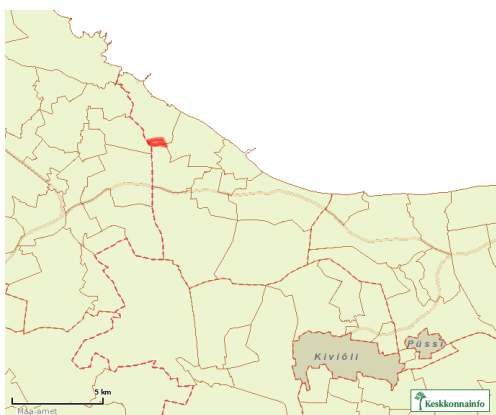
Hoiuala valitseja on Keskkonnaamet.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Sirtsu LKA ja Kunda jõe HA (Sirtsu loodusala) kaitsekorralduskava 2016-2025.³¹

Kunda jõe hoiuala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Sirtsu linnu- ja loodusala, RAH0000077 ja RAH0000540, vt ptk 10).

- **Kalvi hoiuala** (registrikood KLO2000057) asub Viru-Nigula vallas Kurna, Kalvi ja Oru külas. Kalvi hoiuala kogupindala on 26,0 ha.

Kalvi hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - kadastike (5130) kaitse.

Kalvi hoiuala valitseja on Keskkonnaamet.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Arupealse hoiuala, Aseri maastikukaitseala ja Kalvi hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2011-2020.³²

Hoiuala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Aseri loodusala, RAH0000171 vt ptk 10).

- **Padaoru jõe hoiuala** (registrikood KLO2000140) asub Viru-Nigula vallas Pada, Koila, Pärna, Unukse, Kalvi, Mahu ja Aasukalda külas. Hoiuala kogupindala on 14,0 ha, sellest veeosa pindala 7,8 ha.

Pada jõe hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) elupaiga kaitse.

³¹ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?fail=-352495892>

³² <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/GetFile.aspx?fail=124556298>

Padaoru jõe hoiuala valitseja on Keskkonnaamet.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2012-2021.³³

Hoiuala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Mahu-Rannametsa loodusala, RAH0000532 vt ptk 10).

- **Padaoru jõe hoiuala** (registrikood KLO2000141) asub Viru-Nigula vallas Unukse, Kalvi, Mahu ja külas. Hoiuala kogupindala on 1,9 ha, sellest veeosa pindala 1,4 ha.

Pada jõe hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi - jõgede ja ojade (3260) kaitse ning II lisas nimetatud liigi - jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*) elupaiga kaitse.

Padaoru jõe hoiuala valitseja on Keskkonnaamet.

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2012-2021.³⁴

Hoiuala kuulub ka rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 võrgustiku alade hulka (Mahu-Rannametsa loodusala, RAH0000532 vt ptk 10).

- **Arupealse hoiuala** (registrikood KLO2000055) asub Viru-Nigula vallas Koogu külas. Hoiuala kogupindala on 6,9 ha.

Arupealse hoiuala kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüübi - puisniitude (6530*) kaitse.

³³ https://www.loodushoid.ee/s2/498_1635_247_Padajoe_hoiuala_KKK.pdf

³⁴ https://www.loodushoid.ee/s2/498_1635_247_Padajoe_hoiuala_KKK.pdf

Kaitse korraldamiseks on kinnitatud Arupeace hoiuala, Aseri maastikukaitseala ja Kalvi hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2011-2020.³⁵

9.3. Kaitsealused liigid

Kaitsekategooria	Looma- ja linnuliigid	Taime- ja seeneliigid
I kategooria	Merikotkas, rabapüü, väike-konnakotkas.	
II kategooria	Hüüp, paksukojaline jõekarp, kanakull, kääbus-nahkhiir, laanerähn, metsis, pargi-nahkhiir, põhja-nahkhiir, põldtsiitsitaja, suurkõrv, tiigilendlane, valgeselg-kirjurähn, veelendlane.	Ainulehine soovalk, kaunis kuldking, kärbesõis, laanekannike, madal unilook, meklenburgi timmia, rohe-tilksamblik, sagristarn, sire varjusamblik, sookäpp, väike käopõll.
III kategooria	Euroopa harjus, herilaseviu, hiireviu, hink, hänilane, punaselg-õgija, ristpart, rukkirääk, sookurg, vasakkeermene pisitigu, võldas, väike-kärbsenäpp.	Aas-karukell, hall käpp, harilik käoraamat, harilik ungrukold, kahelehine käokeel, kahkjaspunane sõrmkäpp, karukold, karulauk, kuradi-sõrmkäpp, laialehine neiuvaip, lumi-nuisamblik, mets-kuukress, pruunikas pesajuur, rand-seahernes, rant-tähnsamblik, roomav õvilge, rootsi kukits, soo-neiuvaip, sulgjas õhik, suur käopõll, valge vesiroos, väike vesiroos, vööthuul-sõrmkäpp.

Lk 21 / 89

9.4. Püsielupaigad

Tabel 2. Püsielupaigad Viru-Nigula vallas. Allikas: Keskkonnaregister, seisuga 18.11.2019.

Registrikood	Objekti nimetus	Asukoht	Pindala, ha
KLO3000575	Kalvi rohe-tilksambliku püsielupaik	Kalvi küla	44,6
KLO3001722	Kestla väike-konnakotka püsielupaik	Koogu küla	3,1
KLO3001739	Kunda merikotka püsielupaik	Simunamäe küla	12,5
KLO3002020	Mahu merikotka püsielupaik	Mahu küla	12,6
KLO3001436	Mahu merikotka püsielupaik	Mahu küla	12,5

9.5. Kaitstavad looduse üksikobjektid

Tabel 3. Kaitstavad looduse üksikobjektid Viru-Nigula vallas. Allikas: Keskkonnaregister, seisuga 18.11.2019.

Registrikood	Objekti nimetus	Asukoht	Tüüp
KLO4000487	Ehalkivi; Ehakivi; Linnukivi; Veljastekivi	Letipea küla	rändrahn ja kiviikulv
KLO4000408	Pada oru määnd (Vanaveski määnd)	Aasukalda küla	puu ja puudegrupid
KLO4000357	Padaoru määnd (Peetri määnd; Ulmi määnd)	Pada küla	puu ja puudegrupid
KLO4000287	Selja küla rahnud (4)	Viru-Nigula vald	rändrahn ja kiviikulv
KLO4000488	Tagaküla suurkivi	Letipea küla	rändrahn ja kiviikulv

10. Natura 2000 võrgustiku alad^{36 37}

Täielikult või osaliselt jääb Viru-Nigula valla territooriumile Natura 2000 võrgustiku seitse loodusala ning üks linnuala:

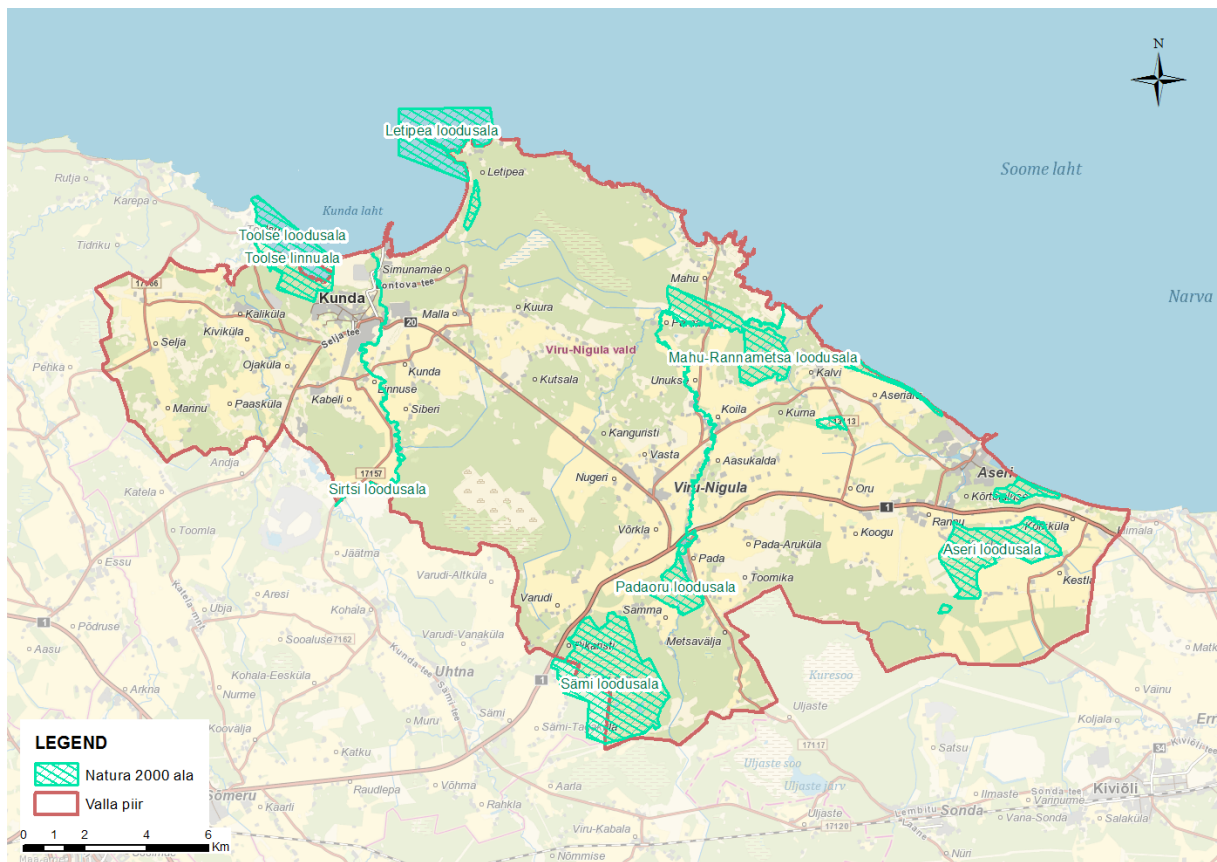
- Toolse linnuala;
- Toolse loodusala;
- Aseri loodusala;
- Letipea loodusala;
- Mahu-Rannametsa loodusala;
- Padaoru loodusala;
- Sirtsu loodusala;
- Sämi loodusala.

Natura 2000 alade paiknemisest valla territooriumil annab ülevaate Joonis 4 ning alade iseloomustus, sh kaitsekord, kaitsekorralduskavad ja liigi kaitse tegevuskavad on koondatud Tabel 4.

³⁶ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

³⁷ Keskkonnaregister, seisuga 18.11.2019.

Natura 2000 võrgustiku alad kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

Joonis 4. Natura 2000 alad Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: EELIS, seisuga 29.10.2019.

Tabel 4. Viru-Nigula vallas asuvad Natura 2000 võrgustiku alad. Allikas: Keskkonnaregister, seisuga 18.11.2019.

Natura ala nimetus/ registrikood	Pindala, ha	Asukoht	Kaitse-eesmärk	Kaitsekord (kaitse-eeskirjad ja määrused: VVm/KeMm)	Kaitsekorralduskava (KKK) /(Liigi) kaitse tegevuskava (KTK)
Aseri loodusala/ RAH0000171	654,7	Viru-Nigula valla Aseriaru, Kalvi, Kestla, Koogu, Kurna, Kõrkküla, Oru ja Rannu küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on püsitaimestuga kivirannad (1220), kadastikud (5130), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), puisniidud (*6530), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Aseri maastikukaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri (VV 09.05.2005 määrus nr 134). II kaitsekategooria samblikuliikide püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri (keskkonnaministri 10.08.2006 määrus nr 58). Hoiualade kaitse alla võtmine Ida- Viru maakonnas (VV 05.05.2005 määrus nr 93).	Arupealse hoiuala, Aseri maastikukaitseala ja Kalvi hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2011-2020 (kinnitatud). Väike-konnakotka kaitse tegevuskava (kinnitatud).
Letipea loodusala/ RAH0000652	516,5	Viru-Nigula valla Letipea ja Simunamäe küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lähed (1160), metsastunud luided (2180) ja luidetevahelised niisked nõod (2190), vanad loodusmetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).		Letipea maastikukaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2018-2027 (kinnitatud).
Mahu-Rannametsa loodusala/ RAH0000532	428,8	Viru-Nigula valla Aasukalda, Kalvi, Koila, Kurna, Mahu, Pada, Pärna ja Unukse küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi- lodumetsad (*91E0).	Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri (VV 28.02.2006 määrus nr 56). Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas (VV 15.09.2005 määrus nr 237). Hoiualade kaitse alla võtmine Ida- Viru maakonnas (VV 05.05.2005 määrus nr 93).	Mahu-Rannametsa looduskaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2013-2022 (kinnitatud). Pada jõe hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2012-2021 (kinnitatud).
			II lisas nimetatud liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on jõesilm (Lampetra fluviatilis).		

Natura ala nimetus/ registrikood	Pindala, ha	Asukoht	Kaitse-eesmärk	Kaitsekord (kaitse-eeskirjad ja määrused: VVm/KeMm)	Kaitsekorralduskava (KKK) /(Liigi) kaitse tegevuskava (KTK)
Padaoru loodusala/ RAH0000564	177,7	Viru-Nigula valla Metsavälja, Pada, Samma ja Võrkla küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), lamminiidud (6450), puisniidud (*6530), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja lammi- lodumetsad (*91E0).	Padaoru maastikukaitseala kaitse- eeskiri (VV 11.07.2005 määrus nr 172).	Padaoru maastikukaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2015-2024 (kinnitatud).
			II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>) ja paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>).		
Sirtsu loodusala/ RAH0000540	6182,0	Lüganuse valla Koolma, Lümatu, Nüri, Piilse ja Sirtsu küla, Kunda linn, Rakvere valla Jäätme küla, Vinni valla Aasuvälja, Aravuse, Kaukvere, Kõrma, Lavi, Männikvälja, Palasi, Põlula, Sae, Uljaste ja Ulvi küla ning Viru-Nigula valla Linnuse ja Siberi küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Sirtsu looduskaitseala kaitse- eeskiri ¹ (VV 31.07.2014 määrus 122). Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas (VV 15.09.2005 määrus nr 237).	Sirtsu looduskaitseala ja Kunda jõe hoiuala kaitsekorralduskava aastateks 2016-2025 (kinnitatud).
			II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on tiigilendlane (<i>Myotis dasycneme</i>), harilik lendorav (<i>Pteromys volans</i> *), harilik hink (<i>Cobitis taenia</i>), harilik võldas (<i>Cottus gobio</i>), jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>), lõhe (<i>Salmo salar</i>), väike-punalamesklane (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), paksukojaline jõekarp (<i>Unio crassus</i>) ja männisinelane (<i>Boros schneideri</i>).		

Natura ala nimetus/ registrikood	Pindala, ha	Asukoht	Kaitse-eesmärk	Kaitsekord (kaitse-eeskirjad ja määrused: VVm/KeMm)	Kaitsekorralduskava (KKK) /(Liigi) kaitse tegevuskava (KTK)
Sämi loodusala/ RAH0000363	946,3	Rakvere valla Sämi-Tagaküla küla, Rägavere valla Viru-Kabala küla ning Viru- Nigula valla Pikaristi ja Samma küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Sämi maastikukaitseala kaitse- eeskiri (VV 15.09.2005 määrus nr 239).	Sämi maastikukaitseala (Sämi loodusala) kaitsekorralduskava aastateks 2013-2022 (kinnitatud).
Toolse loodusala/ RAH0000622	467,9	Haljala valla Toolse küla, Kunda linn ja Viru-Nigula valla Ojaküla küla.	I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), eelluited (2110), vanad loodusmetsad (*9010) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad - *9180).	Toolse looduskaitseala kaitse- eeskiri (VV 06.06.2005 määrus nr 117).	Toolse looduskaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2015-2024 (kinnitatud).
			II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on vasakkeermene pisitigu (<i>Vertigo angustior</i>) ja jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>).		
Toolse linnuala/ RAH0000087	467,9	Haljala valla Toolse küla, Kunda linn ja Viru-Nigula valla Ojaküla küla.	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on soopart e pahlsaba-part (<i>Anas acuta</i>), rääkspart (<i>Anas strepera</i>), suur-laukhani (<i>Anser albifrons</i>), hallhani e roohani (<i>Anser anser</i>), rabahani (<i>Anser fabalis</i>) ja kühmnokk-luik (<i>Cygnus olor</i>).		Toolse looduskaitseala kaitsekorralduskava aastateks 2015-2024 (kinnitatud).

11. Vääriselupaigad^{38 39}

Väärtustamist vajavateks loodusobjektideks on vääriselupaigad: alad, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur. Keskkonnaministri käskkirja alusel on kaitstud vääriselupaigad, mis asuvad riigimetsas. Erametsas toimub vääriselupaikade kaitse vastavalt omaniku soovile.

Viru-Nigula vallas on Keskkonnaregistri andmetel 58 vääriselupaika (EELIS andmetel 63 vääriselupaika). Nendeks on näiteks pankrannikule omased pangametsad, laialehised metsad, sanglepikud, haavikud jt.

Vääriselupaigad kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

12. Taimestik ja loomastik

12.1. Metsad

Viru-Nigula valla territooriumist on metsaga kaetud 38,7%.⁴⁰

Looduslikest metsakooslustest ehk loodusdirektiiviga kaitstavatest elupaigatüüpidest on Viru-Nigula valla territooriumil esindatud Fennoskandia madal-soo- ja lodumetsad (9080*), läänetaiga (9010*), Fennoskandia hemiboreaalsed looduslikud vanad laialehised epifüütiderikkad salumetsad (9020*), hariliku kuusega (*Picea abies*) rohunditerikkad Fennoskandia metsad (9050), Tilio-Acerion'i kooslustega nõlvade, rusukallete ja jäärakute metsad (9180*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ja Sanglepa (*Alnus glutinosa*) ja hariliku saarega (*Fraxinus excelsior*) lammimetsad (Alno-Padion'i, Alnion incanae, Salicion albae kooslused) (91E0*).⁴¹

12.2. Sood ja rabad

Viru-Nigula valla territooriumist moodustavad sood ligi 2%.⁴²

Soomassiivid on enamasti koondunud valla põhja- ja kaguosasse. Suuremad soomassiivid, mis asuvad Viru-Nigula vallas on Mahu soo, Sämi soo loode- ja lõunaosa (Irissoo, Pikaristi soo) ja Varudi soo.

Viru-Nigula valla territooriumil on looduslikest Natura sooelupaigatüüpidest esindatud: aluselised ja nõrgalt happelised liigirikkad madal-sood (7230), looduslikus seisundis rabad (7110*) ja nokkheinakooslused (*Rhynchosporion*) (7150*).⁴³

12.3. Niidud

Viru-Nigula vallas on Natura niiduelupaigatüüpidest esindatud: Fennoskandia puisniidud (6530*), Põhjamaised lamminiidud (6450*), Fennoskandia madalike liigirikkad arurohumaad (6270*), põhjamaised lood ja eelkambriumi karbonaatsed silekaljud (6280*) ja niiskuslembesed serva-kõrgrohestatud tasandikel ja mäestikes alpiinse võõndini (6430).⁴⁴

Lisaks esinevad Viru-Nigula vallas järgmised loodusdirektiiviga kaitstavad elupaigatüübid: Läänemere kesk- ja põhjaosa väikesaared ning laiud (1620), mõõnaga paljanduvad mudased ja liivased laugmadalikud (1140), laiad madalad abajad ja lahed (1160), püsi-rohttaimestuga

³⁸ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

³⁹ EELIS, seisuga 18.11.2019.

⁴⁰ Metsaportaali, seisuga 04.12.2019.

⁴¹ EELIS, seisuga 06.12.2019.

⁴² EELIS, seisuga 04.12.2019.

⁴³ EELIS, seisuga 06.12.2019.

⁴⁴ EELIS, seisuga 06.12.2019.

kivirannad (1220), mereveega üle ujutatud liivamadalad (1110), hariliku kadaka (*Juniperus communis*) kooslused nõmmedel või karbonaatse mullaga rohumaadel (5130), karbonaatsed paljandid koos nende lähedes kasvava taimestuga (8210), Luidetevahelised niisked nõod (2190*), Atlantilise, kontinentaalse ning boreaalse piirkonna metsastunud luited (2180*) ja Luidetevahelised niisked nõod (2190*).⁴⁵

12.4. Loomastik

Viru-Nigula valla territooriumil on ulukiseire ruutloenduse andmetel esindatud põder, metssiga, punahirve, metskits, karu, hunt, ilves, hallhüljes, harilik šaakal, kährikkoer, kobras, halljänes, valgejänes, metsnugis, kivinugis, mink, tuhkur ning mäger.⁴⁶

Jahilindudest on valla territooriumil esindatud hani, part ja kormoran.

Planeeringuala on kaitstavatest linnuliikidest registreeritud merikotkas, rabapüü, väike-konnakotkas, hüüp, kanaküll, metsis, herilaseviu, hiireviu, laanerähn, põldtsiitsitaja, valgeselg-kirjurähn, hänilane, ristpart, rukkirääk, sookurg, punaselg-õgija ning väike-kärbsenäpp.

Viru-Nigula vallas on esindatud järgmised käsitiivalised: käabus-nahkhiir, pargi-nahkhiir, tiigilendlane, veelendlane ja suurkõrv.

13. Roheline võrgustik⁴⁷

Rohelise võrgustiku all peetakse silmas eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagavat ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustavat looduslikest, poollooduslikest kooslustest koosnevat süsteemi, mis koosneb tugialadest ja neid ühendavatest rohekoridoridest.

Rohelise võrgustiku käsitlemise aluseks üldplaneeringutes on Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ ja Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+. Roheline võrgustik hõlmab vallas suuremaid metsaalasid ja märgalasid.

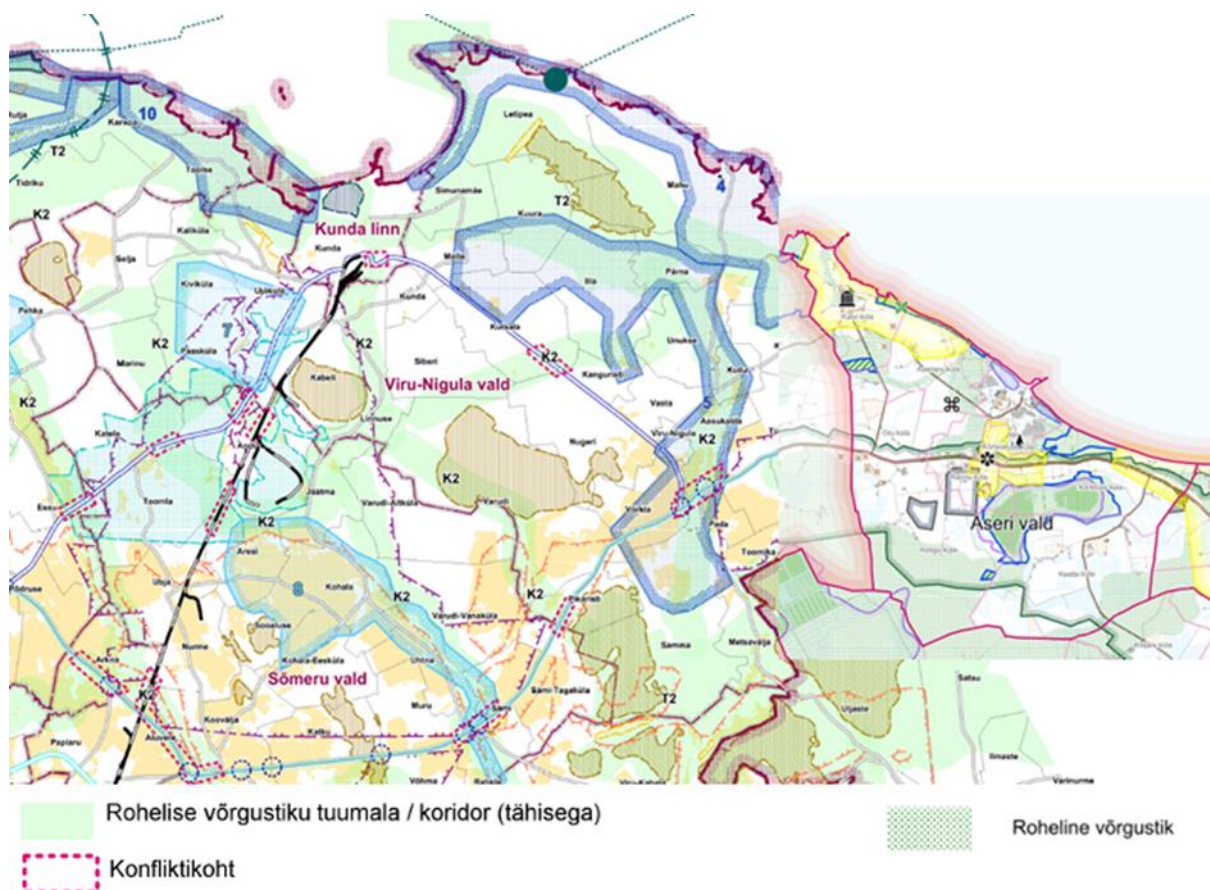
Rohevõrgustiku üheks olulisemaks konfliktobjektiks võib pidada valda ida-lääne suunaliselt läbivat Tallinn-Narva põhimaanteed, kus liiklussagedused ületavad 4000 sõidukit ööpäevas, samuti teisi maanteid.

Roheline võrgustik ja konfliktkohad maantee ja raudteega on toodud ka Joonis 5.

⁴⁵ EELIS, seisuga 06.12.2019.

⁴⁶ Ulukiasurkondade seisund ja kütmissooovitus 2018, Keskkonnaagentuur, https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/seirearuanne_2018.pdf

⁴⁷ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

Joonis 5. Roheline võrgustik Viru-Nigula vallas. Allikas: Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+.

Roheline võrgustik kajastub ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

14. Põhjavesi^{48 49}

Viru-Nigula vallas levivatest veekompleksidest kasutatakse joogiveeks Kvaternaari, Ordoviitsiumi, Ordoviitsium-Kambriumi ja Kambrium-Vendi veekomplekse.

Ühisveevärgis kasutatakse põhiliselt Kambriumi-Vendi veekompleksi põhjaveekihtide põhjavett, mis on ülalpool lasuvatest paremini kaitstud ja veerikkam. Ülemiste veekomplekside põhjavett kasutavad eelkõige eratarbijad.

Põhjaveearu probleemiks on veetase Aseriaru küla kaevudes, mis sademetevaesel perioodil jäävad kuivaks ning elanikud jäävad ilma veeta.

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava perioodi 2015-2021 kohaselt on Kvaternaari, Ordoviitsiumi, Ordoviitsium-Kambriumi ja Kambrium-Vendi põhjaveekogumite koguseline seisund on *hea*. Ordoviitsiumi veetaseme muutus ei ole põhjustanud soolase vee sissetungi. Looduslik veeressurs on suurem kui põhjaveevõtt. Põhjaveekogum jääb põlevkivikaevanduste vahetust mõjualast välja. Ordoviitsium-Kambriumi põhjaveekogum on ohustatud. Veevõtu intensiivistamine võib põhjustada veetaseme alanemist, sulfaatide ja kloriidide sisalduse suurenemist ning halvendada veevarustuse olukorda. Kambrium-Vendi põhjaveekogum on ohustatud. Veevõtu intensiivistamine võib põhjustada kloriidide sisalduse suurenemist ja halvendada veevarustuse olukorda.

⁴⁸ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁴⁹ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021, Keskkonnaministeerium, 2016.

Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Kambriumi-Vendi põhjaveekogumite keemiline seisund on *hea*. Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumi sulfaatide sisaldus läviväärtust ei ületa, kuid esineb üksikuid kasvusuundumusi seirekaevudes. Esineb PHT ja nitraatide kasvusuundumust. Kambriumi-Vendi põhjaveekogum on ohustatud, kuna kloriidide läviväärtus ületati kolmes seirekaevus. Saasteainete sisaldus ei põhjusta tähelepanuväärset keskkonnariski.

Ordoviitsiumi põhjaveekogumi keemiline seisund on *halb*. Fenoolide sisaldus ületab läviväärtust seitsmes ja naftasaaduste sisaldus ühes seirekaevus. Kaevanduste vee ja Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogumi vee sissetung. Kümnest vaadeldud seirekaevust ei vasta seitsmes põhjavesi kvaliteedinõuetele.

Valla territooriumi põhjaveevarud on kinnitatud aastani 2020 keskkonnaministri 06.04.2006 käskkirjaga nr 410 (Lääne-Viru maakonna põhjaveevarud) ning keskkonnaministri 06.04.2006 käskkirjaga nr 406 (Ida-Viru maakonna põhjaveevarud, endine Aseri valla territoorium). Ülevaate kinnitatud varudest annab Tabel 5.

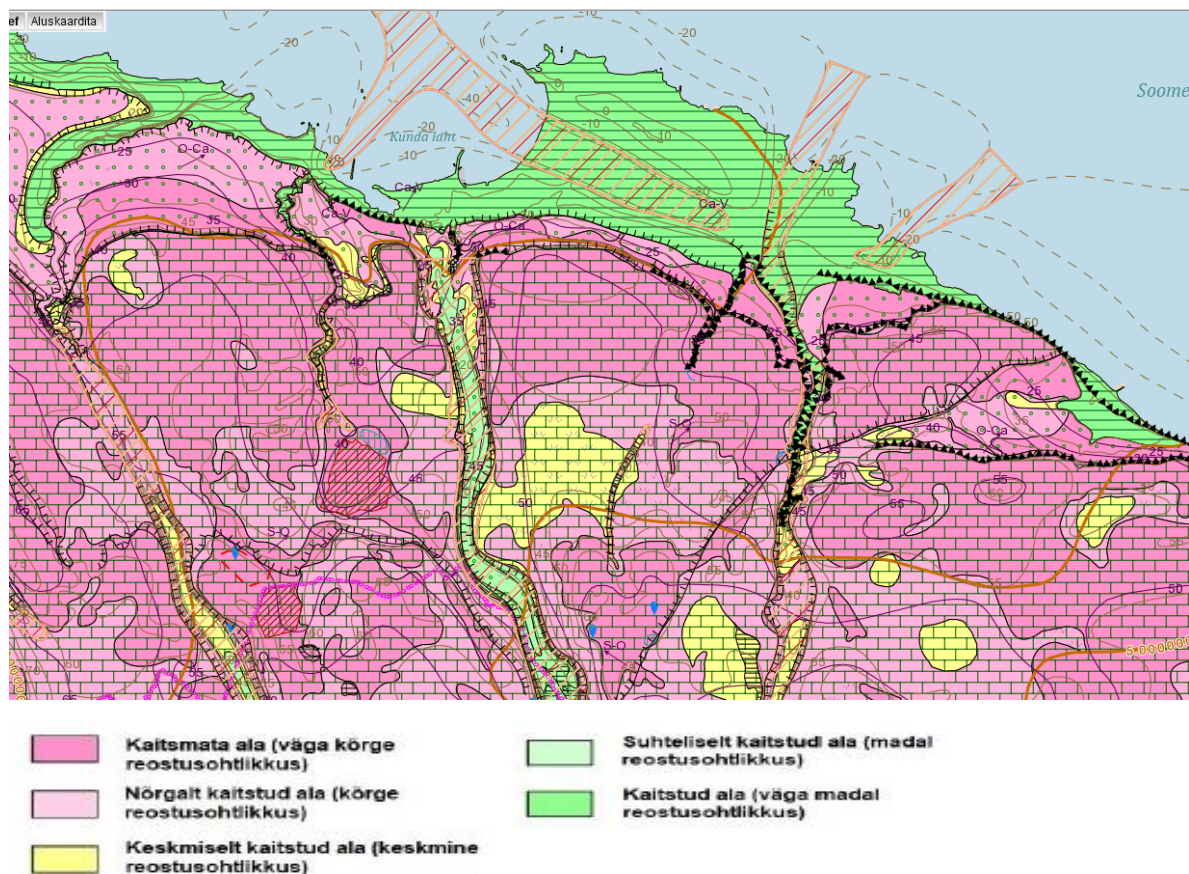
Tabel 5. Kinnitatud põhjaveevarud Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg, seisuga 18.11.2019.

Põhjaveemaardla	Põhjaveemaardla piirkond	Veekihi geoloogiline indeks	Põhjaveevaru, m3/ööp
Kunda	Kunda	V ₂ vr	720
	Kunda	V ₂ gd	1290
Aseri	Aseri	V ₂ vr	200
	Aseri	V ₂ gd	600

14.1. Põhjavee kaitstus⁵⁰

Aluspõhjaliste veekomplekside kaitstus on hea rannikumadalikul ja jõeorgudes. Samas jääb valdav osa asustusest pigem nõrgalt kaitstud või kaitsmata põhjaveega aladele (Joonis 6) – nt Kunda linnas jääb hästi kaitstud rannikumadalikule sadamakompleks, samas valdav osa elupiirkondadest asub nõrgemalt kaitstud klindiplatool. Erandiks on Aseri alevik, kus veekomplekside kaitstus on parem.

⁵⁰ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Joonis 6. Põhjavee kaitstus Viru-Nigula vallas, allikas: Maa-ameti kaardirakendus.

14.2. Hajukoormus⁵¹

Peamiselt põhjustavad hajukoormust põllu- ja metsamajandus, maavarade kaevandamine, turbatööstus, loodusliku äravoolurežiimi muutmine, sademevee äravool, transport ning ühiskanaliseerimisega hajaasustus. Põhjavee toimetamisega saastumise ohu peamiseks põhjuseks on enamasti vajalike sõnnikuhoidlate puudumine, sõnnikulaotamise halb või väär korraldus ja laotusseadmete tehniline puudulikkus, asulate ja elamute reovee käitluse puudumine, reovee juhtimine otse pinnasesse või pinnavette. Lisaks toimetamisele on oluline ka ohtlike ainete põhjavette sattumise vältimine või saastuse leviku takistamine. Peamiseks koormusallikateks on nendel puhkudel saastunud alad, nt suletud prügilad, jääkreostusega olemasolevad käitised või tootmisterritooriumid, kus tootmine on lõppenud, suured taristuobjektid, kus kasutatakse kemikaale jäätõrjeks või veetakse ohtlikke aineid jne. Veemajanduskavas on ette nähtud meetmed põhjavee kaitseks.

14.3. Punktkoormus⁵²

Punktkoormustest tähtsamad reostusallikad on nõuetele mittevastavad reoveepuhastid, prügilad, sõnniku- ning silohoidlad. Põllumajanduslikuks punktkoormusallikateks on sõnnikuhoidlad, silohoidlad, olme- ja tootmisreovesi ning loomapidamishoonete territooriumil saastunud sademevesi. Põllumajanduse intensiivistumise ja kontsentreerumise tingimustes on loodud suured loomapidamiskompleksid ja vedelsõnnikuhoidlad, mis on potentsiaalseteks punktireostusallikaks

⁵¹ Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021, Keskkonnaministeerium, 2016.

⁵² Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021, Keskkonnaministeerium, 2016.

pinna- ja põhjaveele. Reostuse vältimise üheks abinõuks on ehitiste kontroll. Saastust aitab tuvastada seirekaevude rajamine nende vahetusse lähedusse ja/või olemasolevate puurkaevude kasutamine veeseisundi muutuste seireks. Seisundi muutusel saab rakendada operatiivselt saaste leviku takistamise meetmeid. Veemajanduskavas on ette nähtud meetmed põhjavee kaitseks.

15. Meri ja pinnavesi⁵³

Viru-Nigula vald piirneb põhjast Soome lahega. Rannikumere moodustab siin valdavalt kuhjetasandik: merepõhi ja rannik on moreensete setete rikas, leidub kivitõlve ja rändrahn. Letipeal asub Eesti suurim maapealne rändrahn (Ehalkivi, ümbermõõt ca 50 m). Kohati moodustuvad hoovuste kuhjest liivaseid leetseljaku ja laugemaid madalikke (Kunda laht).

Rannikul moodustuvatest lahtedest on suurim lainetusele võrdlemisi suletud Kunda laht. Lahes on laevateed Kunda sadamani süvendatud. Letipea poolsaarest ida suunas on rannik enam liigendatud, vahelduvad neemed ja väiksemad lahed. Kalvi piirkonnast algab ida suunas kulgev võrdlemisi sirge pankranniku ala, mida liigendavad vähesel määral sadamakohad ja jõesuudmed.

Valla jõed kuuluvad Ida-Eesti vesikonda. Jõed suubuvad Soome lahte, suurimateks on Kunda, Pada, Toolse ja Erra jõgi. Soome lahe vesikonna jõgedele on omane väike lang jõe ülem- ja keskjooksul ning suur alamjooksul (terrassid, joad, karestikud).

15.1. Järved⁵⁴

Looduslikke järvi on vallas kolm. Suurimaks neist on **Moltja järv** (VEE2013500, ka Moltina järv, Ulvi laugas) –pindalaga 3,8 ha. Moltja järve ranna või kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Moltja järv ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Valla territooriumil on registreeritud ka kaks nimeta järve asukohaga Samma külas (VEE2013510) ja Kalvi külas (VEE2013540), veepeegli pindalaga vastavalt 1,1 ha ja 1,4 ha. Piiranguvööndi ulatus on mõlemal järvel 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Järved ei ole avalikud ega avalikult kasutatavad.

Vallas asub kolm paisjärve – Kunda, Aseri ja Padaoru.

Kunda paisjärve (VEE2034510) ranna või kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 25 m ja veekogu kallasraja ulatus 4 m. Kunda paisjärv on avalikult kasutatav veekogu.

Aseri paisjärve (VEE2013550) piiranguvööndite ulatused on: ranna või kalda piiranguvöönd 50 m; veekaitsevöönd 10 m; ehituskeeluvöönd 25 m ning kallasrada 4 m. Järv on avalikult kasutatav.

Padaoru paisjärve (VEE2013520) piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Järv ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Tehisjärvi on üks – **Vasta tiik** (VEE2013530), mille piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Vasta tiik ei ole avalik ega avalikult kasutatav veekogu.

⁵³ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁵⁴ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

15.2. Jõed⁵⁵

Viru-Nigula valla territooriumile jääb neli jõge: Kunda jõgi, Toolse jõgi, Pada jõgi ning Erra jõgi.

Kunda jõgi (VEE1072900, pikkus 65,9 km, valgla pindala 535,9 km²) saab alguse Pandivere kõrgustikult, kulgedes piki aluspõhjalist ürgorgu mereni. Alamjooksul kulgeb jõgi piki kanjonorgu. Kunda jõgi on peamiselt alamjooksul tugevasti muudetud veekogu, mis on põhjustatud jõe paisutamisest (Kunda HEJ ja tsemenditehase vana pais). Kunda jõgi kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Jõe kalda piiranguvööndi ulatus on 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ja veekogu kallasrada 4 m. Jõgi on avalikult kasutatav.

Kunda jõel asub hüdroelektrijaam, mille lammutamist on kavandatud.

Toolse jõgi (VEE1074100, pikkus 25,2 km, valgla pindala 84,3 km²) suubub Soome lahte Toolse külas. Jõgi kuulub Ubja-Kohala maantee sillast kuni suubumiseni merre lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Jõe kalda piiranguvööndi ulatus on 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ja veekogu kallasraja ulatus 4 m. Toolse jõgi on avalikult kasutatav.

Pada jõgi (VEE1071900) on Sämi-Sonda-Kiviõli maanteest suubumiseni merre arvel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikana, samuti on elupaigaks määratud Pada jõe lisajõgi Kongla oja. Pada jõe piiranguvööndi ulatus on 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ja veekogu kallasraja ulatus 4 m. Jõgi on avalikult kasutatav.

Erra jõgi (VEE1070200, pikkus 21,2 km, valgla pindala 97,4 km²) kuulub kas osaliste lõikudena või tervikuna riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu. Erra jõgi suubub Purtse jõkke. Jõe piiranguvööndi ulatus on 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ja kallasraja ulatus 4 m. Jõgi on avalikult kasutatav veekogu.

JÕGEDE KESKKONNASEISUND⁵⁶

Keskkonnaagentuuri 2016. a seireandmetele tuginedes on Kunda jõgi valdavalt kesises seisundis, seisundit on heaks hinnatud Kunda linna piires. Kunda jõe seisundit on hinnatud neljas erinevas lõigus, perioodil 2014-2016 on olulist paranemist märgatud jõe alamjooksul Kunda alumisest HEJ paisust suudmeni, kus koondseisund on paranenud hinnangust „halb“ hinnanguni „hea“. Antud lõigust ülesvoolu ei ole jõe koondseisundi hinnang muutunud. Keskkonnaagentuuri seireandmetele tuginedes on kesiseks hinnatud ka Toolse jõe seisund. Jõe ökoloogilist seisundit on perioodil 2013-2014 hinnatud heaks, seejärel on seisund 2015. a langenud halvaks ning 2016. a paranenud kesiseks. Keskkonnaagentuur on hinnangus välja toonud ökoloogilise seisundi mittehead näitajad. Kunda jõe puhul on nendeks paisudest põhjustatud kalastiku näitajad, fenoolide sisaldus ja hapnikusisaldus. Toolse jõe puhul on välja toodud baariumi sisaldus ja kalastikunäitajad.

Kunda ja Toolse jõe seisundit on täiendavalt hinnanud Tallinna Tehnikaülikooli Mäeinstituut (2015-2016. a) ja Eesti Keskkonnauuringute Keskus (2017-2018. a), seirates füüsikalisi-keemilisi komponente. Mõlema uuringu järelduel ei mõjuta Kunda tsemenditehase oluliselt Kunda jõe veeseisundit.

Kunda jõe fenoolide sisaldus on jäänud alla piirväärtuste. Kuigi üldiselt vastavad näitajad Kunda jões klassile „hea“ ja „väga hea“, on lämmastiksisalduse hinnang „kesine“. Seetõttu on ka jõe üldhinnang kokkuvõtvalt „kesine“. Pada jõe seisund on seireperioodil 2013-2016 olnud kesine.

⁵⁵ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

⁵⁶ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Tabel 6. Toolse ja Kunda jõevee hinnang 2015-2016 seire tulemuste põhjal. Allikas: Kunda piirkonna ning Toolse ja Kunda jõevee seire 2015-2016, Tallinna Tehnikaülikooli Mäeinstituut, 2016.

Kvaliteedinäitajad	Heitvesi Toolse jõkke		Kunda jõevee hinnang	
Väljavoolu objektid	Aru-Lõuna k.	Ubja k.	Enne tehast	Pärast tehast
Hapnikutarve (BHT ₅), mg/l	3,28 (k.)	2,83 (h.)	1,98 (h.)	2,2 (h.)
Lämmastiksisaldus (N _{uld}), mg/l	1,36 (v.h.)	1,83 (h.)	3,23 (k.)	3,07 (k.)
Fosforisisaldus (P _{uld}), mg/l	0,03 (v.h.)	0,02 (v.h.)	0,05 (h.)	0,05 (h.)
Ammoonium (NH ₄ ⁺), mg/l	0,04 (v.h.)	0,03 (v.h.)	0,04 (v.h.)	0,03 (v.h.)
pH ühik, lubatud piir, 6–9	7,6	7,8	7,9	7,9

(v.h.) – näitaja seisund „väga hea“, (h.) – näitaja seisund „hea“, (k.) – näitaja seisund „kesine“

15.3. Ojad⁵⁷

Viru-Nigula vallas on registreeritud 11 oja.

Aardoja oja teise nimega ka Kalvi oja (VEE1071800, pikkus lisaharudega 3,2 km, valgla 2,3 km²) suubub Aseri randa. Piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Ei ole avalik ega avalikult kasutatav vooluveekogu.

Adriku oja (VEE1072600, pikkus lisaharudega 1,4 km, valgla 2,7 km²) suubub Pada jõkke. Adriku oja kalda piiranguvöönd on 50 m, veekaitsevöönd 10 m ja ehituskeeluvöönd 25 m. Adriku oja ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Allikaoja oja (ka Allika oja, VEE1074300, pikkus lisaharudega 5,7 km, valgla 16,9 km²) suubub Toolse jõkke. Vooluveekogu piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Allikaoja ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Karepa oja (VEE1074500, pikkus lisaharudega 9,5 km, valgla 12,6 km²) suubub Soome lahte. Karepa oja piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Karepa oja ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Kongla oja (VEE1072300, pikkus lisaharudega 16,3 km, valgla 40,8 km²) kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Kongla oja Põdruse-Kunda-Pada maanteest suubumiseni Pada jõkke kuulub kas osaliste lõikudena või tervikuna riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu. Koonga oja suubub Pada jõkke. Piiranguvööndi ulatus 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ja veekogu kallasraja ulatus 4 m. On avalikult kasutatav.

Küda oja teise nimega ka Rihula oja (VEE1072800, pikkus lisaharudega 8,5 km, valgla 8,5 km²) suubub Soome lahte. Kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevöönd 10 m ja ehituskeeluvöönd 25 m. Ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Mahu oja teise nimega ka Männiku oja (VEE1072700, pikkus lisaharudega 4,0 km, valgla 3,4 km²) suubub Soome lahte. Mahu oja kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Meriküla oja (VEE1071600, pikkus lisaharudega 7,0 km, valgla 31,3 km²) suubub Soome lahte. Oja piiranguvööndi ulatus on 100 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m, ehituskeeluvööndi ulatus 50 m ning kallasraja ulatus 4m. On avalikult kasutatav.

⁵⁷ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

Sõreda oja, ka Sõridi oja (VEE1071500, pikkus lisaharudega 8,8 km, valgla 9,6 km²) suubub Soome lahte. Ranna või kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevöönd 10 m ja ehituskeeluvöönd 25 m. Ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Tigapalu oja (VEE1300011, pikkus lisaharudega 3,2 km, valgla alla 10,0 km²) läte saab alguse Ojaküla külast ja suubub Soome lahte Ojaküla külast. Ranna või kalda piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevöönd 10 m ja ehituskeeluvöönd 25 m. Tigapalu oja ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

Villavere oja teise nimega ka Malla oja (VEE1074000, pikkus lisaharudega 5,7 km, valgla 7,8 km²) suubub Kunda jõkke. Villavere oja piiranguvööndi ulatus on 50 m, veekaitsevööndi ulatus 10 m ja ehituskeeluvööndi ulatus 25 m. Ei ole avalik ega avalikult kasutatav.

15.4. Peakraavid⁵⁸

Viru-Nigula vallas on neli peakraavi: **Aseri oja** (Aseri peakraav), **Kestla peakraav**, **Laudiksoo kraav** (Kuura peakraav) ja **Vereoja** (Võrkla peakraav). Veekogu kalda veekaitsevööndi ulatus 10 m on kehtestatud Aseri ojale ja Laudiksoo kraavile, teistel peakraavidel piiranguvööndid puuduvad.

Aseri oja teise nimega ka Aseri peakraav (VEE1071700, pikkus lisaharudega 6,3 km, valgala 17,7 km²) kuulub kas osaliste lõikudena või tervikuna riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu. Suubub Meriküla ojja.

Kestla peakraav (VEE1070400, pikkus lisaharudega 2,2 km, valgla 5,6 km²) suubub Erra jõkke.

Laudiksoo kraav (VEE1072400, pikkus lisaharudega 5,5 km, valgla 13,1 km²) suubub Pada jõkke.

Vereoja kraav (VEE1071907, pikkus lisaharudega 4,4 km, valgla alla 10,0 km²) saab alguse Võrkla külast.

15.5. Kraavid⁵⁹

Viru-Nigula valla territooriumil on registreeritud üheksa kraavi.

Pikim kraav on **Toomika kraav** (VEE1072000, pikkus lisaharudega 9,1 km, valgla 21,0 km²), mis suubub Pada jõkke. Samuti suubuvad Pada jõkke **Iivandoja kraav**, ka Tüükri kraav (VEE1072200, pikkus lisaharudega 5,5 km, valgla 6,0 km²) ja **Paluoja kraav**, ka Padaoru kraav (VEE1072100, pikkus lisaharudega 7,1 km, valgla 11,9 km²). Paluoja kraav kuulub kas osaliste lõikudena või tervikuna riigi poolt korrashoidvate ühiseesvoolude loetellu. Pada jõkke suubub ka **Ristoru oja**, ka Assa kraav (VEE1071902, pikkus lisaharudega 2,0 km, valgala alla 10,0 km²) lätte asukohaga Tüükri külas.

Murakasoo kraav, ka Muraka kraav (VEE1072500, pikkus lisaharudega 5,3 km, valgla 2,5 km²) suubub Laudiksoo kraavi. **Nõlvakraav** (VEE1300013, pikkus lisaharudega 0,3 km, valgla alla 10,0 km²), mille lätte asukoht on Kunda linnas, suubub Kunda linnas roostikusse. **Paasküla kraav** (VEE1074400, pikkus lisaharudega 4,6 km, valgla 13,5 km²) suubub Toolse jõkke. Selja külast algav **Ristimäe oja** (ka Ristimäe kraav) (VEE1074501, pikkus lisaharudega 3,4 km, valgla alla 10,0 km²) suubub Karepa ojja. Kongla ojja suubub **Tipusaare kraav** (ka Tipu kraav) (VEE1072301, pikkus lisaharudega 2,0 km, valgla alla 10,0 km²), mis saab alguse Nugeri külast.

15.6. Kanalid⁶⁰

Keskkonnaregistri andmetel Viru-Nigula valla territooriumil kanaleid registreeritud ei ole.

⁵⁸ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

⁵⁹ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

⁶⁰ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

15.7. Allikad⁶¹

Viru-Nigula vallas asub mitmeid allikaid: Aru allikas, Kuldallikas, Lähteoru allikas, Multiku allikas, Padaoru allikas, Pühaallikas, Silmaallikas ja neli nimetut allikat.

Aru allikas asub Pääsküla külas, registrikood: VEE4317700. **Kuldallikas** registrikoodiga VEE4317801 on ohvriallikas, mis asub Iila külas. Koila külas asuvad **Lähteoru ohvriallikas**, registrikood VEE4317901 ja **Pühaallikas** (Koila Pühaallikas, Silmaallikas, Püha allikas, Koila Linnamäe allikas), registrikood VEE4307400. **Mutiku allikas** asub Kalvi külas, registrikood VEE4307300. Padaoru allikas asub Aasukalda külas, registrikood VEE4318100. **Silmaallikas** (Samma Silmaallikas) registrikoodiga VEE4308600. Allikas asub Samma külas. Allikate kalda piiranguvöönd on 50 m, ehituskeeluvöönd 25 m ja veekaitsevöönd 10 m.

Vallas on Keskkonnaregistri andmetel ka teadmata nimedega allikad: Samma külas allikas registrikoodiga VEE4308601; Koila külas allikas registrikoodiga VEE4317900; Aasukalda külas allikas registrikoodiga VEE4318000 ja Kunda külas allikas registrikoodiga VEE4317800.

⁶¹ Keskkonnaregister, seisuga 19.11.2019.

16. Maaparandussüsteemid

Viru-Nigula valla territooriumil asub mitmeid maaparandussüsteemide maa-alasid⁶². Valla territooriumil asuvad peakraavid ja kraavid kuuluvad reeglina maaparandussüsteemide koosseisu või on nende eesvoolud.

17. Üleujutusohuga alad^{63 64 65}

Maa-ameti üleujutusosalade kaardirakendus Viru-Nigula vallas üleujutusohuga alasid välja ei too. Lokaalselt on teada regulaarse üleujutuse esinemist Lontova piirkonnas (Kunda jõgi). Üleujutus on viimase kümne aasta jooksul toimunud ka Pada jõel Unukse-Mahu maantee piirkonnas ja Padaorus.

Suure üleujutusala siseveekogusid Keskkonnaregistri andmetel Viru-Nigula valla territooriumil ei ole.

18. Väärtuslik põllumajandusmaa^{66 67}

Väärtuslikuks põllumajandusmaaks on küla ja aleviku territooriumil paiknev maatulundusmaa sihtotstarbega haritava maa, püsirohumaa ja püskultuuride all oleva maa massiiv, mille boniteet on võrdne või suurem Eesti põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist.

Eesti põllumajandusmaa kaalutud keskmine reaالبoniteet on 40. Lääne Virumaal on keskmine 46 hindepunkti ning lävend väärtusliku põllumajandusmaa selgitamiseks on Lääne-Virumaal 40 hindepunkti. Ida-Virumaal (endise Aseri valla territoorium) väärtuslikuks põllumajandusmaaks loetakse põllumajandusmaa massiivi, mille boniteet on võrdne või suurem Ida-Virumaa keskmisest – 38 boniteedipunktist.

Suuremad väärtusliku põllumajandusmaa massiivid Viru-Nigula vallas jäävad valla lõunakaguosasse, Pada-Aruküla, Võrkla ja Viru-Nigula piirkonda. Väiksemaid massiive leidub ka lääneloos osas Selja kandis, kirdeosas Unukse piirkonnas ning idaosas Kestla ja Oru kandis (Joonis 7, **Joonis 8**).

Väärtuslik põllumajandusmaa kajastub ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

⁶² Maa-ameti maaparandussüsteemide kaardirakendus, seisuga 08.11.2019.

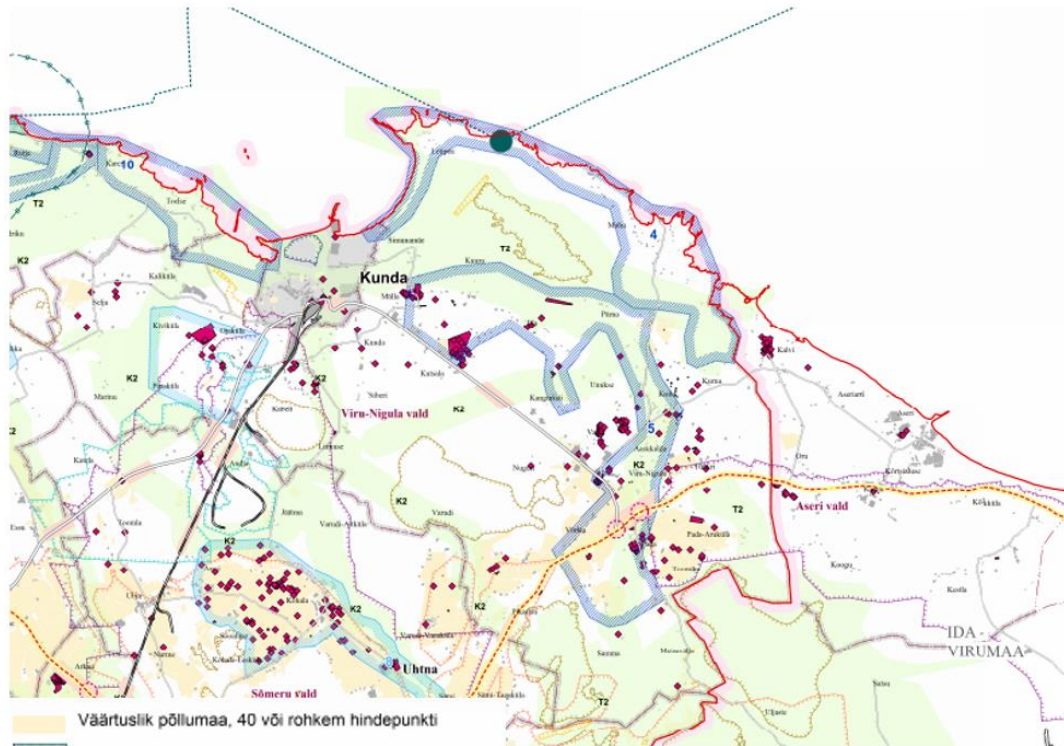
⁶³ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁶⁴ Maa-ameti üleujutusosalade kaardirakendus, seisuga 18.11.2019.

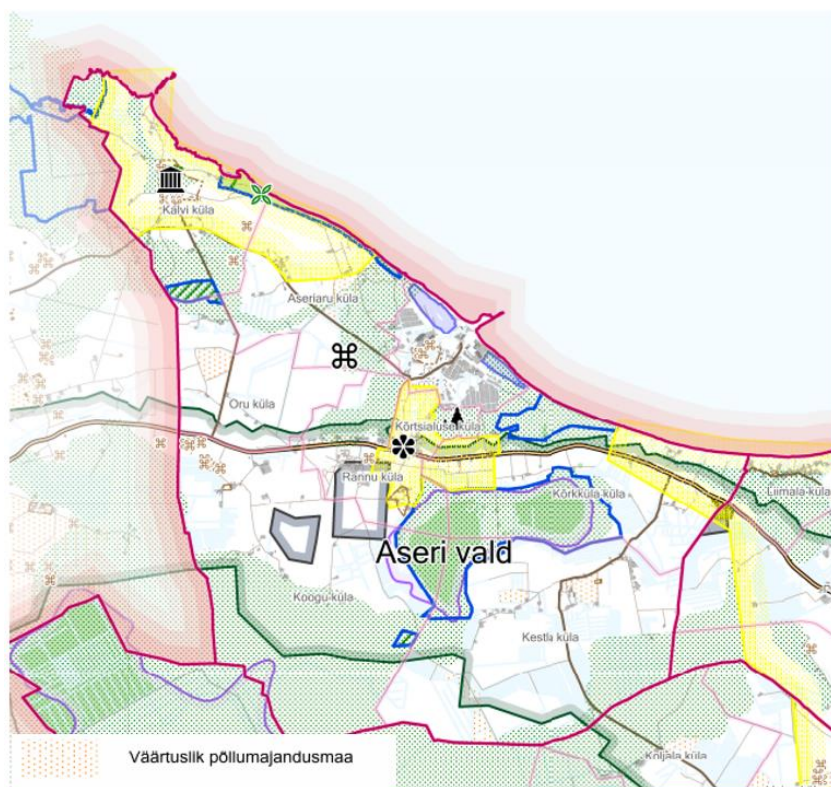
⁶⁵ KKM 28.05.2004 määrus nr 58 „Suurte üleujutusosaladega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“.

⁶⁶ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, Lääne-Viru Maavalitsus, 2019.

⁶⁷ Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+, Ida-Viru Maavalitsus, Hendrikson&Ko OÜ 2016.

Joonis 7. Väärtuslik põllumajandusmaa Viru-Nigula valla territooriumil Lääne-Virumaa maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt (endise Viru-Nigula valla ja Kunda linna territoorium).

Joonis 8. Väärtuslik põllumajandusmaa Viru-Nigula valla territooriumil Ida-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt (endine Aseri valla territoorium).

19. Maavarad ja maardlad^{68 69}

Viru-Nigula valla territooriumil leidub maavaradest kruusa, liiva, lubjakivi, turvast, savi fosforiiti, põlevkivi. Valla territooriumile jäävad osaliselt või tervikuna järgmised maardlad:

- Kruusamaardla
 - Kõrtsi (reg kaart 779) - pindala 6,36 ha;
- Liivamaardlad
 - Toolse (reg kaart 809) - pindala 50,33 ha;
 - Letipea (reg kaart 928) - pindala 133,16 ha;
 - Rihila (reg kaart 372) - pindala 27,31 ha;
 - Voorse (reg kaart 330) - pindala 0,89 ha;
- Lubjakivimaardlad
 - Kunda (reg kaart 18) - pindala 2426,88 ha;
 - Rannu (reg kaart 472) - pindala 171,47 ha;
 - Suurkõrtsi (reg kaart 808) - pindala 33,06 ha;
- Turbamaardlad
 - Varudi (reg kaart 258) - pindala 938,63 ha;
 - Selja (reg kaart 355) - pindala 200,9 ha;
 - Rannu (Kestla) (reg kaart 540) - pindala 434,68 ha;
 - Kunda (reg kaart 356) - pindala 285,38 ha;
 - Sämi (reg kaart 415) - pindala 649,86 ha;
 - Kure (reg kaart 524) - pindala 1374,06 ha;
 - Mahu (reg kaart 252) - pindala 441,8 ha;
- Savimaardlad
 - Kunda (reg kaart 21) - pindala 82,69 ha;
 - Aseri (reg kaart 152) - pindala 39,19 ha;
- Fosforiidimaardlad
 - Aseri (reg kaart 191) - pindala 12 205,67 ha;
 - Toolse (reg kaart 193) - pindala 10 109,52 ha;
- Põlevkivimaardlad
 - Eesti; Pada uuringuväli (reg kaart 4) - pindala 3037,67,52 ha;
 - Eesti; Uljaste uuringuväli (reg kaart 31) - pindala 2560,41ha.

⁶⁸ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

⁶⁹ Maa-ameti maardlate kaardirakendus, seisuga 20.11.2019

Viru-Nigula vallas on maavara kaevandamisload (Keskkonnaregister 06.12.2019 seisuga) antud Kunda ja Suur-Kõrtsi lubjakivimaardla, Kunda ja Aseri savimaardlate, Varudi turbamaardla ning Toolse liivamaardla mäeeraldistel.

Vallas toimuva kaevandamistegevuse kõrval on oluline arvestada ka naabervaldades toimuva kaevandamistegevusega, mis funktsionaalselt on seotud või mõjutab Viru-Nigula valda (nt kaevise transport Viru-Nigula vallas, AS Kunda Nordic Tsement karjääri laienemine Rakvere vallas, kaevandustegevus Vinni vallas (endine Rägavere vald)).

Ülevaate maardlate ja mäeeraldiste paiknemisest Viru-Nigula valla territooriumil annab Joonis 9.

Maardlad ja mäeeraldised kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute joonisel.

Joonis 9. Maardlad ja mäeeraldised Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Maa-ameti X-GIS maardlate kaardirakendus, seisuga 25.11.2019.

Ülevaade Viru-Nigula valla territooriumil paiknevate maavarade varudest on toodud Tabel 7.

Tabel 7. Viru-Nigula valla territooriumil registreeritud maardlad ja neis paiknevate maavarade varud. Allikad: Maa-ameti X-GIS maardlate rakendus, Maa-ameti maavaravarude koondbilanss 2018, seisuga 20.11.2019.

Maardla nimetus	Maavara	Registri-kaardi nr	Keskkonna-registri ID	Pindala, ha	Varu 2018. a lõpu seisuga		Ühik
					Aktiivne	Passiivne	
Kõrtsi	Kruus	779	MRD0000747	6,36	4,0 (T)	-	tuh m3
Toolse	Liiv	809	MRD0000777	50,33	1129,0 (T)	-	tuh m3
					491,0 (R)	-	
Letipea	Liiv	928	MRD0000918	133,16	2054,0 (T)	-	tuh m3
Rihila	Liiv	372	MRD0000341	27,31	801,0 (R)	-	tuh m3

Voorse	Liiv	330	MRD0000299	0,89	14,6 (T)	-	tuh m3
Kunda	Lubjakivi	18	MRD0000003	2426,88	33 564,3 (T)	1 250,0 (T)	tuh m3
					76 141,0 (R)	49 744,0 (R)	tuh m3
Rannu	Lubjakivi	472	MRD0000440	171,47	6526,0 (T)	3545,0 (T)	tuh m3
					5140,0 (R)	-	tuh m3
Suurkõrtsi	Lubjakivi	808	MRD0000776	33,06	1013,0 (T)	203,0 (T)	tuh m3
Varudi	Turvas	258	MRD0000227	938,63	662,0 (T)	-	tuh t
					1 448,0 (R)	-	tuh t
Selja	Turvas	355	MRD0000324	200,9	494,0 (R)	-	tuh t
Rannu	Turvas	540	MRD0000508	434,68	1393,0 (T)	1,0 (T)	tuh t
					-	235,0 (R)	tuh t
Kunda	Turvas	356	MRD0000325	285,38	1200,0 (R)	-	tuh t
Sämi	Turvas	415	MRD0000383	649,86	228,0 (R)	1949,0 (R)	tuh t
Kure	Turvas	524	MRD0000492	1374,06	279,0 (R)	-	tuh t
Mahu	Turvas	252	MRD0000221	441,8	1419,0 (R)	2,0 (R)	tuh t
Kunda	Savi	21	MRD0000006	82,69	14 927,1 (T)	489,0 (T)	tuh m3
					11 213,0 (R)	-	tuh m3
Aseri	Savi	152	MRD0000122	39,19	4140,9 (T)	2020,0 (T)	tuh m3
Aseri	Fosforiit	191	MRD0000161	12205,67	-	80 601,0 (T)	tuh t
Toolse	Fosforiit	193	MRD0000163	10109,52	-	386 574,0 (T)	tuh t
					-	257 325,0 (R)	tuh t
Eesti; Pada uuringuväli	Põlevkivi	4	MRD0000015	3037,67	-	92 379,0 (R)	tuh t
Eesti; Uljaste uuringuväli	Põlevkivi	31	MRD0000015	2560,41	27129,0 (R)	1809,0 (R)	tuh t

Ülevaate Viru-Nigula valla territooriumil asuvatest mäeeraldistest ja nende maavarade varudest annab Tabel 8.

Tabel 8. Viru-Nigula valla territooriumil asuvad mäeeraldised ja nende varud. Allikas: Maa-ameti X-GIS maardlate kaardirakendus, Keskkonnalubade infosüsteem, seisuga 21.11.2019.

Mäe-eraldis	Maardla	Pindala, ha		Kaevandaja, kaevandus-luba	Kaevandav maavara	Aktiivne tarbevaru	Kaevandav varu	Kaevandamise keskmine aastamäär/ maksimaalne aastamäär	Ühik
		Mäe-eraldis	Teenindus-maa						
Aru-Lõuna II lubjakivi-karjäär	Kunda lubjakivi-maardla	17,08	17,08	Aktsiaselts Kunda Nordic Tsement, luba nr L.MK/329568, kehtiv kuni 25.07.2032	Ehitus-lubjakivi	388,0	379,0	150/-	tuh m3
					Tsemendi lubjakivi	1674,0	1620,0		

Viru-Nigula valla üldplaneeringu LISA 5 – Ülevaade Viru-Nigula vallast

Toolse- Lääne- lubja- kivi- karjäär	Kunda lubjakivi- maardla	162,63	227,01	Aktsiaselts Kunda Nordic Tsement, luba nr KMIN-124, kehtiv kuni 04.02.2045	Ehitus- lubjakivi	2556,0	2522,0	900/-	tuh m3
					Tsemendi lubjakivi	23755,0	23369,0		
Kunda II lubja- kivi- karjäär	Kunda lubjakivi- maardla	15,27	16,93	Osaühing Piira Talu, luba nr KMIN- 113, kehtiv kuni 24.03.2041	Ehitus- lubjakivi	417,0	417,0	15/-	tuh m3
Aru- Lõuna lubjakivi- karjäär	Kunda lubjakivi- maardla	317,34	394,50	Aktsiaselts Kunda Nordic Tsement, luba nr KMIN-050, kehtiv kuni 05.11.2028	ehituslubj akivi	7184,6	7184,6	-/960	tuh m3
					tsemendi- lubjakivi	3923,9	3923,9		
Mere- äärne savi- karjäär	Kunda savi- maardla	25,99	35,54	Aktsiaselts Kunda Nordic Tsement, luba nr KMIN-065, kehtiv kuni 30.03.2048	Savi, tsemendi savi	7386,77	3432,77	-/150	tuh m3
Aseri savi- karjäär	Aseri savi- maardla	26,12	28,44	Wienerberger AS, luba nr KMIN-030, kehtiv kuni 06.08.2026	Savi, keraamik a- ja keramsiid isavi	2660,0	2594,0	-/65	tuh m3
Aseri II savi- karjäär	Aseri savi- maardla	12,89	19,83	Wienerberger AS, luba nr KMIN-049, kehtiv kuni 15.02.2029	Savi, keraamik a- ja keramsiid isavi	2042,0	1598,0	-/60	tuh m3
Varudi	Varudi	182,20	222,56	Osaühing Rakvere Põllumajandu stehnika, luba nr LVIM-018, kehtiv kuni 16.08.2038	Turvas, hästilagu nenud	340,0	220,0	-/20	tuh t
					Turvas, hästilagu nenud	349,0	132,0		tuh t
					Turvas, vähelagu nenud	224,0	224,0		tuh t

					Turvas, vähelagunenud	91,359	91,359		tuh t
Metsa- niidu II liiva- karjäär	Toolse liiva- maardla	35,17	35,17	Bauroc AS, luba nr L.MK/321856, kehtiv kuni 03.07.2027	Liiv, täitepinna s	1129,0	1078,0	75/-	tuh m3
Suur- kõrtsi lubjakivi- karjäär	Suur- kõrtsi lubjakivi maardla	10,55	14,95	Aksiaselts Kiviluks, luba nr L- MK/317612, kehtiv kuni 02.10.2034	ehituslubj akivi	67,0	66,6	23/-	tuh m3
					ehituslubj akivi	342,0	337,0		
Varudi II turba- tootmis- ala	Varudi turba- maardla	35,87	47,84	Osaühing Rakvere Põllumajandu stehnika, luba nr L.MK/323045, kehtiv kuni 27.03.2038	hästilagu nenud turvas	80,0	77,0	5/7	tuh t
					vähelagu nenud turvas	32,0	31,0		

20. Kultuuriväärtused

Kultuuriväärtused on ehitised, objektid või alad, mis rikastavad elukeskkonda ajaliste kihistustega ning mida peetakse vajalikuks säilitada tulevastele põlvetele. Ideaalis peab iga kultuuriväärtust olema võimalik reaalset kaitsta ja hoida nii, et selle tunnused ei kaoks ega väärtus kahaneks.

Kultuuriväärtused kajastuvad ÜP väärtuste ja piirangute kaardil.

20.1. Kultuurimälestised^{70 71}

Viru-Nigula valla kultuuriväärtuslikud objektid ja alad erinevad oma kaitsestaatuselt ning sellest tulenevatest tingimustest.

Valla territooriumil on 374 kinnismälestisena registreeritud kultuurimälestist:

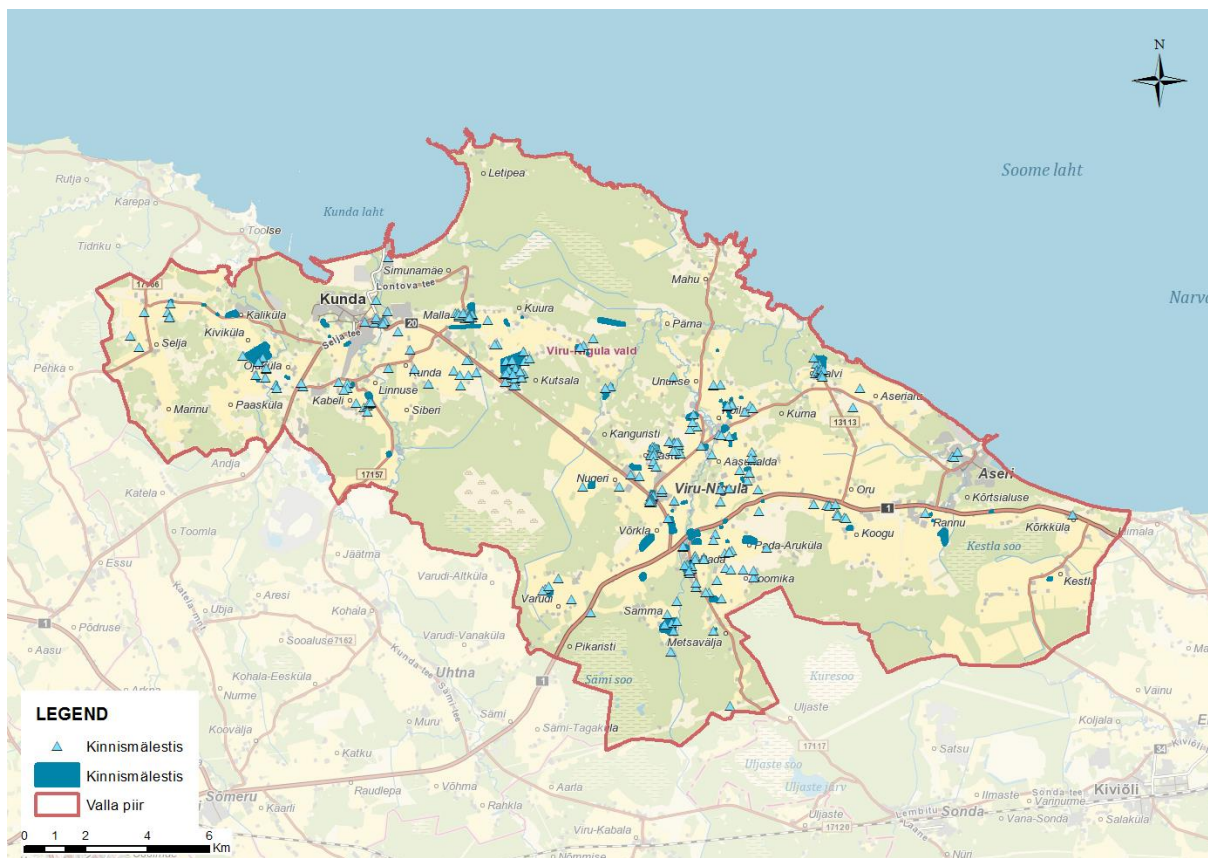
- 7 ajaloomälestist (sh kalmistud, (ühis)hauad, mälestussambad);
- 277 arheoloogiamälestist (linnused, asulakohad, kalmed, kultusekivid jt);
- 87 ehitismälestist (sh tsemenditehaste hooned-rajatised, pastoraadi- ja mõisahooned);
- 5 kunstimälestist (hauaristid).

Muinsuskaitsealasid ja arheoloogilisi leiukohti registreeritud ei ole.

Ülevaate kultuurimälestiste paiknemisest Viru-Nigula valla territooriumil annab Joonis 10. Ülevaade neist on toodud Tabel 9, Tabel 10 ja Tabel 11.

⁷⁰ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁷¹ Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 20.11.2019.

Joonis 10. Kultuurimälestised Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Muinsuskaitseameti kultuurimälestiste kaardikiht, seisuga 28.01.2020.

Tabel 9. Viru-Nigula valla territooriumil asuvad ajaloomälestised. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 20.11.2019.

Reg nr	Nimi	Aadress
27131	Vabadussõja mälestussammas	Viru-Nigula vald. Viru-Nigula alevik, Kunda tee 6a
27125	Vabadussõja mälestussammas	Viru-Nigula vald, Kunda linn, Uus kalmistu
5810	Viru-Nigula kalmistu	Viru-Nigula vald, Võrkla küla, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Kalmistu
5809	Viru-Nigula kirikuaed	Viru-Nigula vald, Viru-Nigula alevik, Kirikaia tn 6, 17160 Viru-Nigula-Aseri tee, Kunda tee 6, Maarja tn 1, Kalvi tee 4, Kunda tee 3, Kunda tee 5a, Maarja tn 2, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Kunda tee 6a, Kalvi tee 1, Kirikaia tn, Kunda tee 5b
5808	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Viru-Nigula vald, Võrkla küla, Kalmistu
5768	Kunda vana kalmistu	Viru-Nigula vald, Kunda linn, Kasemäe tänav, Haljasala, Vana kalmistu, Kalmistu tee
5767	Vabadussõjas ja II maailmasõjas hukkunute ning terroriohvrite ühishaud	Viru-Nigula vald, Kunda linn

Tabel 10. Viru-Nigula valla territooriumil asuvad arheoloogiamälestised. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 21.11.2019.

Reg nr	Nimi	Aadress
30799	Märkidega kivi	Unukse küla, Jõekäänu
10927	Ohverdamiskoht	Võrkla küla, Elviira, Saarepõllu, Viiramasti
10926	Asulakoht	Võrkla küla, Kristiina, Kupja, Koplipõllu, Võrkla tee, Määri, Määrimaa, Laudavälja, Otsa, Tennu, Nurgapõllu, Sooserva, Lepikpõllu, Võrkla, Penti, Minni-Manni
10925	Kultusekivi	Nugeri küla, Eeropõllu
10924	Kultusekivi	Nugeri küla, Ilumäe
10923	Kultusekivi	Põllu tn 5
10922	Kultusekivi	Viru-Nigula alevik, Põllu tn 5b
10921	Kivikalme	Aasukalda küla, Ojaääre; Viru-Nigula alevik, Maarja tn 14
10920	Kivikalme	Aasukalda küla, Aasulassi
10919	Kivikalme	Aasukalda küla, Aasulassi; Viru-Nigula alevik, Maarjamäe
10918	Kalmistu	Viru-Nigula alevik, Maarja kabel, Maarjamäe, Maarja tn, Ojaääre, Maarja tn 12
10917	Asulakoht	Nugeri küla, Eeropõllu, Nugeri tee, Kitse, Künka, Vanajaagu, Põllutalu, Telli, Pärnaõie, Katkusaare, Uustalu
10916	Asulakoht	Viru-Nigula alevik, 17160 Viru-Nigula-Aseri tee, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Kirikaia tn 2, Kalvi tee 4, Maarja tn 1, Kirikaia tn 4, Ristikheina, Kirikaia tn 6, Kunda tee 6, Kalvi tee 1, Kirikaia tn, Kalvi tee 3, Kalvi tee 6
10915	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia
10914	Kultusekivi	Vasta küla, Lauda
10913	Kultusekivi	Vasta küla, Lauda
10912	Kultusekivi	Vasta küla, Lauda
10911	Kultusekivi	Vasta küla, Lauda
10910	Kultusekivi	Vasta küla, Koolipõllu
10909	Kultusekivi	Vasta küla, Koolipõllu
10908	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia
10907	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia
10906	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia
10905	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia
10904	Kultusekivi	Vasta küla, Kiviaia, Nõmme
10903	Kultusekivi	Vasta küla, Nõmme
10902	Kultusekivi	Vasta küla, Nõmmenurga
10901	Kultusekivi	Vasta küla, Nõmme

10900	Kultusekivi	Vasta küla, Nõmme
10899	Kultusekivi	Vasta küla, Tiigikalda
10898	Kultusekivi	Vasta küla, Keskvälja
10897	Kultusekivi	Vasta küla, Kuivati
10896	Kivikalme	Kanguristi küla, Kivikalda, Lillemäe, Vana-Kunda tee; Iila küla, Kunda metskond 152
10895	Asulakoht	Vasta küla, Keskvälja, Kaarli, Keskvälja, Kaljumäe, Tuuleveski tee, Vana-Kunda tee, Kaljumäe
10894	Rahvapärismustega seotud kivi "Naiskivi"	Unukse küla, Iivandoja
10892	Kultusekivi	Unukse küla, Mäe
10891	Kultusekivi	Unukse küla, Veskimäe
10890	Kultusekivi	Unukse küla, Mäe
10889	Kultusekivi	Unukse küla, Iivandoja
10888	Kivikalme	Unukse küla, Pikapõllu
10887	Asulakoht	Unukse küla, 17159 Unukse-Mahu tee, Kivinurme, Kopli, Lepiku, Mäejärve, Mäe-Jüri, Unukse mõis, Kõrtsitoe, Kuuseheki, Veskimäe, Mäe; Vasta küla, Unukse-Vasta tee
10886	Kultusekivi	Tüükri küla, Laiakivi
10885	Kultusekivi	Tüükri küla, Laiakivi
10884	Kultusekivi	Tüükri küla, Laane
10883	Kultusekivi	Tüükri küla, Aaviku
10882	Kultusekivi	Tüükri küla, Kesa
10881	Kultusekivi	Tüükri küla, Kesa
10880	Kultusekivi	Aasukalda küla, Lennuvälja
10879	Kultusekivi	Tüükri küla, Tukatagune
10878	Kultusekivi	Tüükri küla, Sorteeri
10877	Kultusekivi	Tüükri küla, Laane
10876	Kultusekivi	Tüükri küla, Laane
10875	Kultusekivi	Tüükri küla, Kasteheina
10874	Kultusekivi	Tüükri küla, Männituka
10873	Kivikalme	Tüükri küla, Sorteeri
10872	Kivikalme	Tüükri küla, Sorteeri
10871	Kivikalme	Tüükri küla, Männituka, Tukatagune
10870	Kivikalme	Tüükri küla, Aavametsa, Laane
10869	Kivikalme	Tüükri küla, Laane

10868	Kivikalme	Tüükri küla, Teeperve
10867	Lohukivi	Pada-Aruküla, Puhhi
10866	Lohukivi	Toomika küla, Raja
10865	Lohukivi	Toomika küla, Toominga
10864	Lohukivi	Toomika küla, Tiidukivi
10863	Lohukivi	Metsavälja küla, Kassamäe
10862	Kivikalme	Metsavälja küla, Kuuse
10861	Lohukivi	Metsavälja küla, Kuuse
10860	Asulakoht	Pada küla, 17117 Pada-Sonda tee; Toomika küla, Kääniku, Maasikmäe, Silla, Rajapõllu, Veskimäe, Männimetsa, Sillakivi, Toomika tee
10859	Lohukivi	Pada küla, Ökuli
10858	Kultusekivi	Toomika küla, Silla
10857	Kultusekivi	Toomika küla, Maasikmäe
10856	Lohukivi "Urikivi"	Kunda küla, Urikivi
10855	Lohukivi	Kunda küla, Mikumaa
10854	Lohukivi	Siberi küla, Katkuvõsa
10853	Kultusekivi	Selja küla, Rapuri
10852	Kultusekivi	Selja küla, Lepalinnu
10851	Kultusekivi	Selja küla, Laudapõllu
10850	Kultusekivi	Selja küla, Mätliku
10849	Kultusekivi	Selja küla, Mätliku
10848	Kultusekivi	Selja küla, Mätliku
10847	Kultusekivi	Selja küla, Mätliku
10846	Kivikalme	Kaliküla, 17172 Kunda-Selja tee; Selja küla, Seljanurme
10845	Lohukivi	Samma küla, Aasa
10844	Ohvriallikas "Silmaallikas", "Paranduseveeallikas"	Samma küla, Sämi maastikukaitseala 4
10843	Lohukivi	Samma küla, Lembitu
10842	Lohukivi	Samma küla, Lembitu
10841	Lohukivi	Samma küla, Kalda
10840	Asulakoht	Samma küla, Sae, Vahtra, Kalda, Oja, Lembitu, Kalda, Kuusiku, Otto, Teelahkme, Võrkla-Voorse tee, Teepõllu
10839	Lohukivi	Samma küla, Lembitu
10838	Lohukivi	Samma küla, Tammekannu, Teepõllu
10837	Kultusekivi	Varudi küla, Vana-Varudi

10836	Kultusekivi	Varudi küla, Vana-Varudi
10835	Kultusekivi	Varudi küla, Vana-Varudi
10834	Lohukivi	Varudi küla, Leediknõmme
10833	Lohukivi	Varudi küla, Leediknõmme
10832	Kivikalme	Varudi küla, Suurevälja
10831	Kivikalme	Varudi küla, Suurevälja, Vana-Varudi
10830	Kivikalme	Varudi küla, Suurevälja, Vana-Varudi
10829	Kivikalme	Varudi küla, Leediknõmme, Suurevälja, Vana-Varudi
10828	Linnus	Pada küla, 17117 Pada-Sonda tee, Taretaguse, Veski, Jõekäänaku, Oruveski, Jõeoru, Mäeoru, Kalda
10827	Linnus	Pada küla, 17117 Pada-Sonda tee ja Pada-Linnamäe; Tüükri küla, 1 Tallinn-Narva tee
10826	Kultusekivi	Tüükri küla, Tommi
10825	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Pendo
10824	Kultusekivi	Pada küla, Notsu
10823	Kultusekivi	Pada küla, Notsu
10822	Kultusekivi	Pada küla, Ökuli
10821	Kultusekivi	Pada küla, Ökuli
10820	Kultusekivi	Pada küla, Suurekase
10819	Kultusekivi	Pada küla, Rehepõllu
10818	Kultusekivi	Pada küla, Taretaguse
10817	Kultusekivi	Pada küla, Rehepõllu
10816	Kultusekivi	Pada küla, Taretaguse
10815	Kultusekivi	Pada küla, Taretaguse
10814	Kultusekivi	Pada küla, Nisu
10813	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Rukki
10812	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Rukki
10811	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Rukki
10810	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Männimetsa
10809	Kultusekivi	Pada-Aruküla, Raja
10808	Kivikalme "Kalmuvare"	Pada-Aruküla, Kalmu
10807	Kivikalme	Pada-Aruküla, Kraavikalda, Soonurga
10805	Kivikalme	Pada-Aruküla, Kalmu, Ojapalu; Tüükri küla, 1 Tallinn-Narva tee
10804	Kalmistu	Aasukalda küla, Alt-Vanaveski; Pada küla, 17117 Pada-Sonda tee, Taretaguse, Pada-Linnamäe; Tüükri küla, 1 Tallinna-Narva tee

10803	Asulakoht	Pada-Aruküla, Eru, Koolipõllu, Kopli, Pada koolimaja, Põlluvahe tee, Pada-Aruküla tee, Olevi, Mõisamaa, Kraavivahe, Magasi, Uue-Eru, Soonurga, Malva
10802	Asulakoht	Pada küla, Kalda, Kose, Koseveere, Taretaguse
10801	Asulakoht	Aasukalda küla, Alt-Vanaveski, Jõeoru, 1 Tallinna-Narva tee, Ülevalt-Vanaveski, Pada-Linnamäe
10800	Kultusekivi	Paasküla, Aru
10799	Kivikalme	Paasküla, Aru, Kaliküla - Paasküla tee
10798	Kivikalme	Paasküla, Aru, Kaliküla-Paasküla tee
10797	Kultusekivi	Ojaküla, Oja
10796	Kultusekivi	Ojaküla, Oja
10795	Kultusekivi	Ojaküla, Kalda
10794	Kultusekivi	Ojaküla, Kalda
10793	Kultusekivi	Ojaküla, Kadaka
10792	Kultusekivi	Ojaküla, Liivakure
10791	Kultusekivi	Ojaküla, Loopõllu
10790	Kivikalme	Ojaküla, Kadaka
10789	Kivikalme	Ojaküla, Kadaka
10788	Kivikalme	Ojaküla, Kadaka, Loopõllu
10787	Kultusekivi "Mustkivi"	Malla küla, Kruusakalda
10786	Kivikalme	Malla küla, Viljapõllu
10785	Kivikalme	Kuura küla, Kiviste; Malla küla, Keldriaugu
10784	Kivikalme	Malla küla, Keldriaugu
10783	Kivikalme	Kuura küla, Võsavillemi
10782	Kultusekivi	Linnuse küla, Vahtra
10781	Kultusekivi	Linnuse küla, Vahtra
10780	Kultusekivi	Linnuse küla, Järvepõhja
10779	Kultusekivi	Linnuse küla, Järvepõhja
10778	Kultusekivi	Linnuse küla, Järvepõhja
10777	Kiviaja esemete leiukoht	Linnuse küla, Saviaugu
10776	Kiviaja asulakoht "Lamasmägi"	Linnuse küla, 17157 Kunda mõis-Sämi tee, Lamasmäe
10775	Asulakoht	Linnuse küla, 17157 Kunda mõis-Sämi tee, Aasa, Miili, Vahtra, Pääsuniidu
10774	Muistsed põllud	Kutsala küla, Ahonõmme, Kivi, Kivivana, Töömaa, Kutsala alajaam, Võsa, Tagala, Lepikmäe, Kutsala-Iila tee; Villavere küla, Vallimäe, Hiievälja
10773	Kultusekivi	Siberi küla, Lõperaja
10772	Kultusekivi	Siberi küla, Katkupõllu

10771	Kultusekivi	Villavere küla, Kapi
10770	Kultusekivi	Villavere küla, Keldrioru
10769	Kultusekivi	Villavere küla, Kapi
10768	Kultusekivi	Villavere küla, Kunnapea
10767	Kultusekivi	Villavere küla, Kunnapea
10766	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivana
10765	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivana
10764	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivana
10763	Kultusekivi	Kutsala küla, Võsa
10762	Kultusekivi	Kutsala küla, Tagala
10761	Kultusekivi	Kutsala küla, Tagala
10760	Kultusekivi	Kutsala küla, Tagala
10759	Kultusekivi	Kutsala küla, Tagala
10758	Kultusekivi	Kutsala küla, Tagala
10757	Kultusekivi	Kutsala küla, Lepikmäe
10756	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivälja
10755	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivälja
10754	Kultusekivi	Kutsala küla, Lepikmäe
10753	Kultusekivi	Kutsala küla, Teeäärse
10752	Kultusekivi	Kutsala küla, Ahonõmme
10751	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivisilla
10750	Kultusekivi	Kutsala küla, Kiviaasa
10749	Kultusekivi	Kutsala küla, Kadipõllu
10748	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivälja
10747	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivivälja
10746	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivipõllu
10745	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivipõllu
10744	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivipõllu
10743	Kultusekivi	Kutsala küla, Kivipõllu
10742	Kultusekivi	Kutsala küla, Vanapagana
10741	Kultusekivi	Villavere küla, Niiduvete
10740	Ohvriallikas "Lähtoru allikas"	Koila küla, Aasu
10739	Ohvriallikas "Linnamäe allikas"	Koila küla, Silma-Allika

10738	Linnus "Koila linnamägi"	Koila küla, Kõrtsi, Silma-Allika
10737	Kultusekivi	Kurna küla, Teelehe
10736	Kultusekivi	Kurna küla, Timuti
10735	Kultusekivi	Kurna küla, Timuti
10734	Kultusekivi	Kurna küla, Alapõllu
10733	Kultusekivi	Koila küla, Koila farm, Trapetsi
10732	Kultusekivi	Koila küla, Koila farm, Trapetsi
10731	Kultusekivi	Koila küla, Nõlva, Pärnasalu
10730	Kultusekivi	Koila küla, Aasu
10729	Kultusekivi	Koila küla, Kitseherne, Kutsari
10728	Kivikalme	Kurna küla, Kogumäe
10727	Kivikalme	Koila küla, Koila farm, Trapetsi; Kurna küla, Marja, Vahepõllu
10726	Kivikalme	Koila küla, Mäepealse tee, Ruudupõllu, Trapetsi, Ülapõllu, Keskpõllu
10725	Kivikalme	Koila küla, Trapetsi
10724	Kivikalme	Koila küla, Trapetsi
10723	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10722	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10721	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10720	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10719	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10718	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10717	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10716	Kivikalme	Koila küla, Koila farm, Trapetsi
10715	Kivikalme	Koila küla, Koila farm, Trapetsi
10714	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10713	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10712	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10711	Kivikalme	Koila küla, Koila farm
10710	Kivikalme	Aasukalda küla, Aasnurmiku; Koila küla, Kitseherne, Käru; Tüükri küla, Tüükri-Koila tee
10709	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10708	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne, Käru; Tüükri küla, Tüükri - Koila tee
10707	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne, Käru; Tüükri küla, Tüükri - Koila tee

10706	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10705	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10704	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10703	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10702	Kivikalme	Koila küla, Kitseherne
10701	Asulakoht	Koila küla, Aasu, Alametsa, Asuniku, Madi, Mäe, Ruusalepa, Kärneri, Kalda, Ohaka, Hõbepapli, Koolitalu, Kutsari, Koila farm; Kurna küla, 17160 Viru-Nigula-Aseri tee
10700	Muistsed põllud	Kiviküla, Kunda metskond 203, Liblika, Sarapiku; Ojaküla, Arulageda, Orgu, Kalda
10699	Kultusekivi	Kiviküla, Liblika
10698	Kultusekivi	Kiviküla, Liblika
10697	Kultusekivi	Ojaküla, Kalda
10696	Kultusekivi	Kiviküla, Pajuvälja
10695	Kivikalme	Kaliküla, Mäekõme
10694	Kivikalme	Kaliküla, 17172 Kunda-Selja tee, Kõmemäe
10693	Asulakoht	Kaliküla, 17172 Kunda-Selja tee, Kuusepõllu, Tarna, Suur-Kaliküla ühistu 59, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, Pilpaküla, Lallumäe, Öonneallikas, Mäepealse, Kuusevälja, Kõmemäe, Mustamäemetsa
10692	Kultusekivi	Kabeli küla, Kirsi
10691	Kultusekivi	Kabeli küla, Kirsi
10690	Kultusekivi	Kabeli küla, Pargi
10689	Kultusekivi	Ojaküla, Käbi
10688	Kultusekivi	Kabeli küla, Kivinuka
10687	Kultusekivi	Kabeli küla, Jaanimäe; Linnuse küla, Järvepõhja
10686	Kultusekivi	Linnuse küla, Järvepõhja
10685	Kivikalme	Kabeli küla, Kirsi, Pargi
10684	Kivikalme	Kabeli küla, Kirsi, Pargi
10683	Ohvrikivi "Elukivi"	Iila küla, Pärnahiie
10682	Ohvriallikas	Iila küla, Hiie, Hiiekalda
10681	Ohverdamiskoht "Taara tammik", "Tammenõmm"	Iila küla, Hiie, Lepiku, Pärnahiie, Sootalu, Teetalu, Kunda metskond 262
10680	Ohverdamiskoht "Hiimägi"	Iila küla, Hiie
10679	Linnus "Keldrimägi"	Iila küla, Mäekalda; Kanguristi küla, Lillemäe
10678	Kultusekivi	Iila küla, Kunda metskond 269; Kanguristi küla, Lillemäe
10677	Kultusekivi	Iila küla, Kunda metskond 269
10676	Kultusekivi	Iila küla, Kunda metskond 269

10675	Kivikalme "Veskiküngas"	Iila küla, Kivinuka, Veski
10674	Kivikalme "Kalmuvare"	Iila küla, Kiviaugu, Vana-Kunda tee
10673	Kivikalme	Iila küla, Kunda metskond 269; Kanguristi küla, Lillemäe
10672	Kultusekivi	Aasukalda küla, Kuremäe
10290	Ohverdamiskoht "Kunda Hiimägi"	Kunda linn, Hiimäe
10289	Kivikalme	Kunda linn, Selja tee 11, Tööstuse tänav
8961	Kivikalme	Rannu küla, Keritsmäe, Meistri, Põllulille
8960	Kivikalme "Kalmuvare", I a-tuh I pool	Rannu küla, Meistri
8959	Kivikalme, I a-tuh I pool	Rannu küla, Mäeoru, Veiksaare
8958	Asulakoht, I a-tuh II pool - II a-tuh algus	Rannu küla, Andojaani, Diana, Kulli, Siisto-Ida, Rannu tee, Siisto, Siisto-Lääne, Selja, Võhma, Andojaani, Pusta, Ojavälja
8957	Kivikalme, I a-tuh lõpp II a-tuh algus	Kõrkküla, Maanteealuse, Maasika, Rajakivi; Kõrtsialuse küla, 1 Tallinn-Narva tee
8956	Kultusekivi, I a-tuh. e. Kr.	Koogu küla, Aia
8955	Kultusekivi, I a-tuh. e. Kr.	Koogu küla, Aia
8954	Kultusekivi, I a-tuh. e. Kr.	Koogu küla, Koogu mõisa
8953	Kultusekivi, I a-tuh. e. Kr.	Koogu küla, Koogu mõisa
8952	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Koogu mõisa
8951	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Koogu mõisa
8950	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Uku
8949	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Uku
8948	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Kurgina
8947	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Koogu küla, Koogu mõisa
8946	Asulakoht, I a-tuh lõpp II a-tuh algus	Koogu küla, Aia, Sandri
8945	Kivikalme, I a-tuh lõpp II a-tuh algus	Kestla küla, Jakobi, Kalmu, Otsa
8944	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Kalvi küla, Uuevälja
8943	Kultusekivi, I a-tuh e. Kr.	Aseriaru küla, Kraavitiigi
5809	Viru-Nigula kirikuaed	Viru-Nigula alevik, 17160 Viru-Nigula-Aseri tee, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Kirikaia tn 6, Kunda tee 6, Maarja tn 1, Kalvi tee 4, Kunda tee 3, Kunda tee 5a, Maarja tn 2, Kunda tee 6a, Kalvi tee 1, Kirikaia tn, Kunda tee 5b

Tabel 11. Viru-Nigula valla territooriumil asuvad ehitismälestised. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 21.11.2019.

Reg nr	Nimi	Aadress
28735	Kunda tsemendivabriku ametnike elamu	Kunda linn, Mere tn 1
28734	Kunda tsemendivabriku direktori elamuKunda tsemendivabriku direktori elamu	Kunda linn, Klubi tn 2
28733	Kunda tsemendivabriku kontori hoone	Kunda linn, Jaama tn 11
28732	Kunda tsemendivabriku tünnivabrikuhoone	Kunda linn, Jaama tn 1
28731	Kunda tsemendivabriku klinkerveski hoone	Kunda linn, Jaama tn 15
28730	Kunda tsemendivabriku Dietz-ahju korsten nr 2	Kunda linn, Jaama tn 15
28729	Kunda tsemendivabriku Dietz-ahju korsten nr 1	Kunda linn, Jaama tn 15
28728	Kunda tsemendivabriku pudelahi ja pudelahjude alused	Kunda linn, Jaama tn 15
28727	Kunda tsemendivabriku korstna alus	Kunda linn, Jaama tn 12a ,Jaama tn 2
28726	Kunda tsemendivabriku hüdroelektrijaama hoone, tamm ja algne turbiin koos ülekandemehhanismiga	Kunda linn
28322	Aseri tsemendivabriku korsten	Aseri alevik, Kordoni tn 1
28321	Aseri tsemendivabriku pöördahjude hoone	Aseri alevik, Kordoni tn 3
28320	Aseri tsemendivabriku silohoone	Aseri alevik, Kordoni tn 1
16066	Viru-Nigula pastoraadi sild	Viru-Nigula alevik, Pastoraadi park
16065	Viru-Nigula pastoraadi laut	Viru-Nigula alevik, Rataskaevu tn 7
16064	Viru-Nigula pastoraadi töllakuur	Viru-Nigula alevik, Rataskaevu tn 5
16063	Viru-Nigula pastoraadi leerimaja	Viru-Nigula alevik, Rataskaevu tn 2
16062	Viru-Nigula pastoraadi kaev	Viru-Nigula alevik, Kunda tee 1
16061	Viru-Nigula pastoraadi pastorimaja	Viru-Nigula alevik, Kunda tee 1
16060	Viru-Nigula pastoraadi park	Viru-Nigula alevik Kunda tee 1, Kunda tee 5c, Rataskaevu tn 3a, Parklapõllu, Kunda tee 1a, Rataskaevu tn, Pastoraadi park, Rataskaevu tn 2, Rataskaevu tn 5, Rataskaevu tn 1, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Rataskaevu tn 7, Kunda tee 3a, Võrkla küla, Kraavi
16059	Viru-Nigula pastoraadi peahoone	Viru-Nigula alevik, Rataskaevu tn 1
16058	Viru-Nigula kirikuaia piirdemüür	Viru-Nigula alevik, Kunda tee 6
16057	Viru-Nigula kirik	Viru-Nigula alevik, Kunda tee 6
16056	Maarja kabeli varemed	Viru-Nigula alevik, Maarja kabel
16055	Vasta mõisa tuuleveski	Viru-Nigula vald, Vasta küla, Lokotari
16054	Vasta mõisa masinarehe varemed	Viru-Nigula vald, Vasta küla, Mõisakuivati
16053	Vasta mõisa kuivati varemed	Vasta küla, Hiie
16052	Vasta mõisa karjakastell	Vasta küla, Suurekivi

16051	Vasta mõisa sepikoda	Vasta küla, Sepikoja
16050	Vasta mõisa valitsejamaja	Vasta küla, Soodla
16049	Vasta mõisa tõllakuur	Vasta küla, Tõllakuuri
16048	Vasta mõisa ait	Vasta küla, Vasta mõis
16047	Vasta mõisa koertemaja	Vasta küla, Vasta mõis
16046	Vasta mõisa teenijatemaja	Vasta küla, Liivi
16045	Vasta mõisa pargi piirdemüür	Vasta küla, Vasta mõis
16044	Vasta mõisa park	Vasta küla, Vasta mõis, Liivi, Tõllakuuri, Koolipõllu, Vasta tee, Liivi tee
16043	Vasta mõisa peahoone	Vasta küla, Vasta mõis
16042	Pikaristi postijaama peahoone	Pikaristi küla, Postimaja
16041	Pada mõisa vesiveski abihoone	Pada küla, Veski
16040	Pada mõisa vesiveski	Pada küla, Veski
16039	Pada mõisa meierei	Pada küla, Koorejaama
16038	Pada mõisa kasvuhoone	Pada küla, Aedniku
16037	Pada mõisa karjakastell	Pada küla, Kastelli
16036	Pada mõisa valitsejamaja	Pada küla, Pada valitsejamaja
16035	Pada mõisa viinakelder	Pada küla, Pada valitsejamaja
16034	Pada mõisa viinavabrik	Pada küla, Saare
16033	Pada mõisa ait	Pada küla, Padapargi
16032	Pada mõisa tall-tõllakuur	Pada küla, Saare
16031	Pada mõisa piirdemüürid	Pada küla, Padapargi
16030	Pada mõisa park	Pada küla, 17117 Pada-Sonda tee, Saare, Koorejaama, Saarejõe, Sarapiku, Kiviaia tee, Padapargi, Aedniku, Samma küla, Sonda metskond 143
16029	Pada mõisa peahoone varemed	Pada küla, Saare
16028	Malla mõisa piirdemüürid	Malla küla, Mõisa
16027	Malla mõisa riistakuur	Malla küla, Sepa
16026	Malla mõisa karjakastell	Malla küla, Hobuvärava
16025	Malla mõisa tuuleveski	Malla küla, Marianimäe
16024	Malla mõisa kuivati	Malla küla, Marianimäe
16023	Malla mõisa rehi	Malla küla, Marianimäe
16022	Malla mõisa kelder 3	Malla küla, Kunda metskond 63
16021	Malla mõisa valitsejamaja	Malla küla, Kalda
16020	Malla mõisa meierei	Malla küla, Vabriku

16019	Malla mõisa tall	Malla küla, Mõisa
16018	Malla mõisa tõllakuur	Malla küla, Mõisa
16017	Malla mõisa kelder 2	Malla küla, Mõisa
16016	Malla mõisa kelder 1	Malla küla, Malla mõis
16015	Malla mõisa kuur	Malla küla, Malla mõis
16014	Malla mõisa teenijatemaja	Malla küla, Malla mõis
16013	Malla mõisa kaev	Malla küla, Malla mõis
16012	Malla mõisa ait	Malla küla, Malla mõis
16011	Malla mõisa park	Malla küla, Malla mõis, Mikkeri, Töökoja, Sipria, Mõisa, Kunda metskond 49, Kunda metskond 50, Sepa, Vana-Kunda tee, Simunamäe küla, 17158 Kunda-Malla-Ojaküla tee
16010	Malla mõisa peahoone	Malla küla, Malla mõis
15700	Kunda tuletorn	Kunda linn, Sadama tn 5
13842	Kalvi mõisa sepikoda, 19. saj	Kalvi küla, Kalvi sepikoda
13841	Kalvi mõisa kuivati, 19. saj	Kalvi küla, Mõisakülje
13840	Kalvi mõisa piirdemüürid, 18.-19. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13839	Kalvi mõisa tall-tõllakuur, 19.-20. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13838	Kalvi mõisa ait 2, 19.-20. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13837	Kalvi mõisa ait 1, 19. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13836	Kalvi mõisa teenijatemaja, 19. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13835	Kalvi linnuse varemed vana peahoonega, 15-18.saj.	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13834	Kalvi mõisa karjalaudad, 19.-20. saj	Kalvi küla, Vana-Karjamõisa
13833	Kalvi mõisa kelder, 19. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 2
13832	Kalvi mõisa kaalukoda, 19.-20. saj	Kalvi küla, Kalvi mõis 2
13831	Kalvi mõisa viinavabriku varemed, 1908-1909	Kalvi küla, Viinavabriku
13830	Kalvi mõisa jääkelder, 1912-1913	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
13829	Kalvi mõisa park, 19.-20. saj	Kalvi küla, 13113 Koogu-Kalvi tee, Kaldaaluse tee, Kalvi mõis 1, Ranna tee L1, Mõisakülje, Lauriaia
13828	Kalvi mõisa peahoone, 1908-1912	Kalvi küla, Kalvi mõis 1
5809	Viru-Nigula kirikuaed	Viru-Nigula alevik, Kirikaia tn 6, 17160 Viru-Nigula-Aseri tee, Kunda tee 6, Maarja tn 1, Kalvi tee 4, Kunda tee 3, Kunda tee 5a, Maarja tn 2, 20 Põdruse-Kunda-Pada tee, Kunda tee 6a, Kalvi tee 1, Kirikaia tn, Kunda tee 5b

20.2. XX sajandi arhitektuuripärandi objektid^{72 73}

XX sajandi kultuuripärandi objekte on vallas üheksa – nendeks on valdavalt tsaariaegsed hooned, aga ka nõukogude- ja vabariigiaegsed hooned:

- Kunda-Malla vallamaja
- Kalvi vallamaja
- Viru-Nigula kihelkonnakool
- Lontova sadama hoonestus
- Kivitee Viru-Nigula kalmistu ees
- Kunda raudteejaam
- Elamu (Lasteaia 2)
- Veetorn-elamu (Kasemäe 17)
- EELK Kunda Kolmekuninga kirik.

Tabel 12. Viru-Nigula vallas asuvad XX sajandi arhitektuuripärandi objektid. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 20.11.2019.

Reg nr	Nimi	Aadress	Dateeringu periood	Kasutus
1110	Kunda-Malla vallamaja	Malla	Tsaariaeg	Elumaja
1881	Kalvi vallamaja	Viru-Nigula	Tsaariaeg	Ei kasutata
1113	Kihelkonnakool	Maarja 2, Viru-Nigula	Tsaariaeg	Ei kasutata
1119	Lontova sadama hoonestus	Lontova tee	Tsaariaeg	Elumaja
1138	Kivitee Viru-Nigula surnuaia ees	Viru-Nigula	Tsaariaeg	Kasutusel
1171	Kunda raudteejaam	Jaama 6	Vabariik	Kasutusel
1206	Elamu	Lasteaia 2	Vabariik	Ei kasutata
1246	Veetorn-elamu	Kasemäe 17	Nõukogude	Elumaja
1729	EELK Kunda Kolmekuninga kirik	Mere tn 7	Vabariik	Sakraalhoone

20.3. Maaehituspärandi objektid⁷⁴

Viru-Nigula valla territooriumil on maaehituspärandina registreeritud kaks vallamaja (vt Tabel 13).

Tabel 13. Viru-Nigula vallas registreeritud maaehituspärandi objektid. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 21.11.2019.

Registri ID	Nimetus	Asukoht
78	Kunda-Malla vallamaja	Malla küla
42	Kalvi vallamaja	Viru-Nigula alevik

20.4. Pärandkultuuri objektid^{75 76}

Pärandkultuuri objekte kaardistatakse seetõttu, et hoida elus teadmist sellest, millist kultuurilist väärtust põlised talukohad, veskid, puud ja kivid, kõrtsid, keldrid, punkrid, vanad kohanimed ja muud

⁷² Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

⁷³ Kultuurimälestiste riiklik register (XX sajandi arhitektuur), seisuga 20.11.2019

⁷⁴ Kultuurimälestiste riiklik register (Maaehituspärandi andmekogu), seisuga 21.11.2019

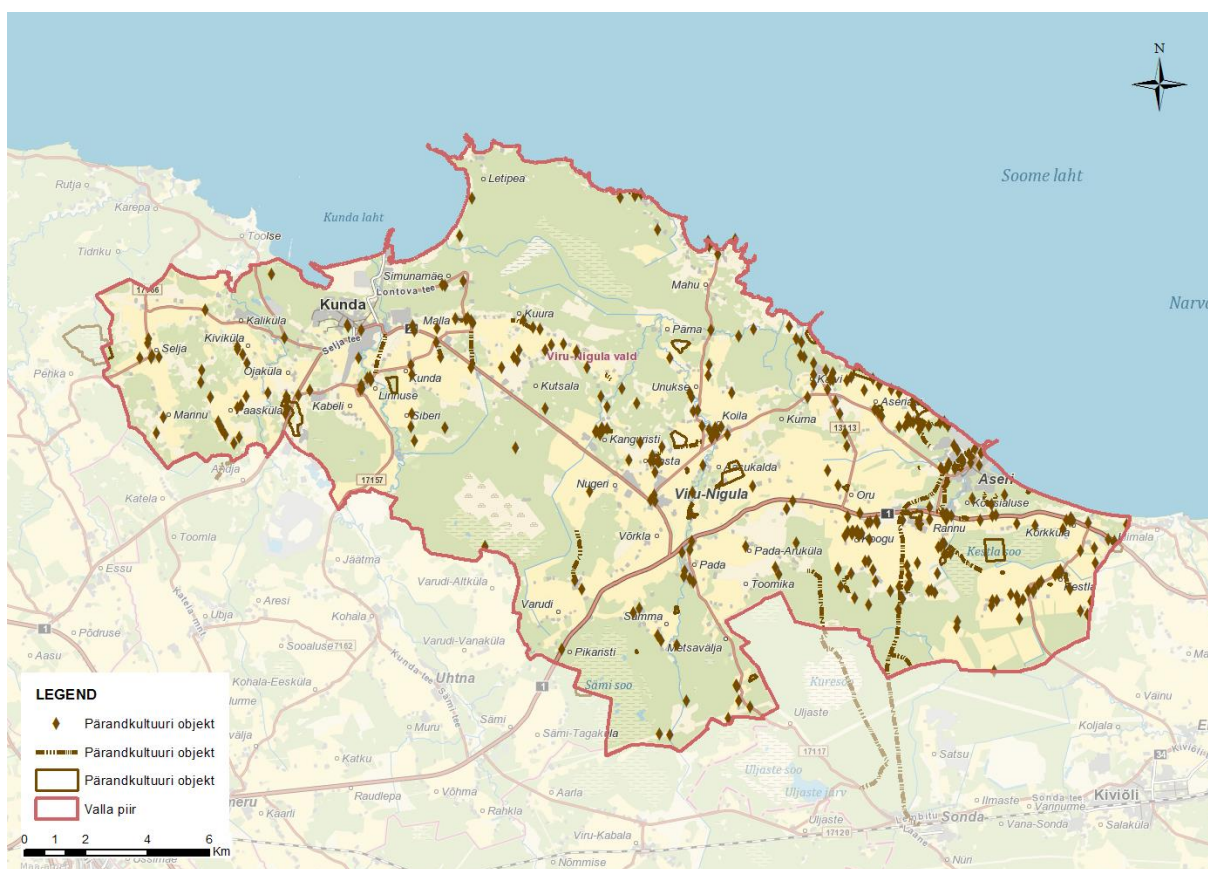
⁷⁵ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

⁷⁶ EELIS, seisuga 19.11.2019

pärandkultuuri objektid kunagi on kandnud. Pärandkultuuri inventeerimise eesmärk on seni varjul olnu uuesti päevavalgele tuua ja seeläbi tõsta maaomanike ning maastikul tegutsejate teadlikkust pärandkultuurist. Samuti aitavad pärandkultuuri objektid väärtustada piirkonna aja- ja kultuurilugu ning luua eeldused nt matka- ja õpperadade mitmekesistamiseks, turismi arendamiseks ning piirkonna aja- ja kultuuriloo (koduloo) uurimise ergutamiseks.

Viru-Nigula vallas on pärandkultuuriobjektideks nt põlised talukohad, metsavahikordonid, turbaaugud ja paemurrud, mõisa- ja taluhooned (meiereid, magasiaidad, sepikojad, võrgukuurid), piirikupitsad; samas ka militaarajalooga seotud objektid nagu raketibaas, helgiheitja, vangilaagrite asukohad jt.

Viru-Nigula vallas on 29.10.2019 seisuga registreeritud 401 pärandkultuuri objekti. Ülevaate pärandkultuuriobjektide paiknemisest Viru-Nigula valla territooriumil annab Joonis 11.

Joonis 11. Pärandkultuuriobjektide paiknemine Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: EELIS, seisuga 29.10.2019.

20.5. Militaarpärand⁷⁷

Tabel 14. Ida-Virumaa vallas registreeritud militaarpärandi objektid. Allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, seisuga 20.11.2019.

Nimetus	Asukoht	Dateeriingu periood	Seisukord
Aseri piirivalvekordon	Kordoni tn 10	Nõukogude	Hea

⁷⁷ Kultuurimälestiste riiklik register (Militaarpärandi andmekogu), seisuga 20.11.2019.

Aseri õppepolügoon (piirivalve väliõppekeskus)	Aseri maastikukaitseala 3	Nõukogude	Halb
Kutsala (Kanguristi) seniitraketibaas	Raketi	Nõukogude	Halb
Letipea piirivalvekordon ja tehnilise vaatluse post	Letipea neem	Nõukogude	Hea
Letipea tehnilise vaatluse post	Rannalaeva	Nõukogude	Rahuldav

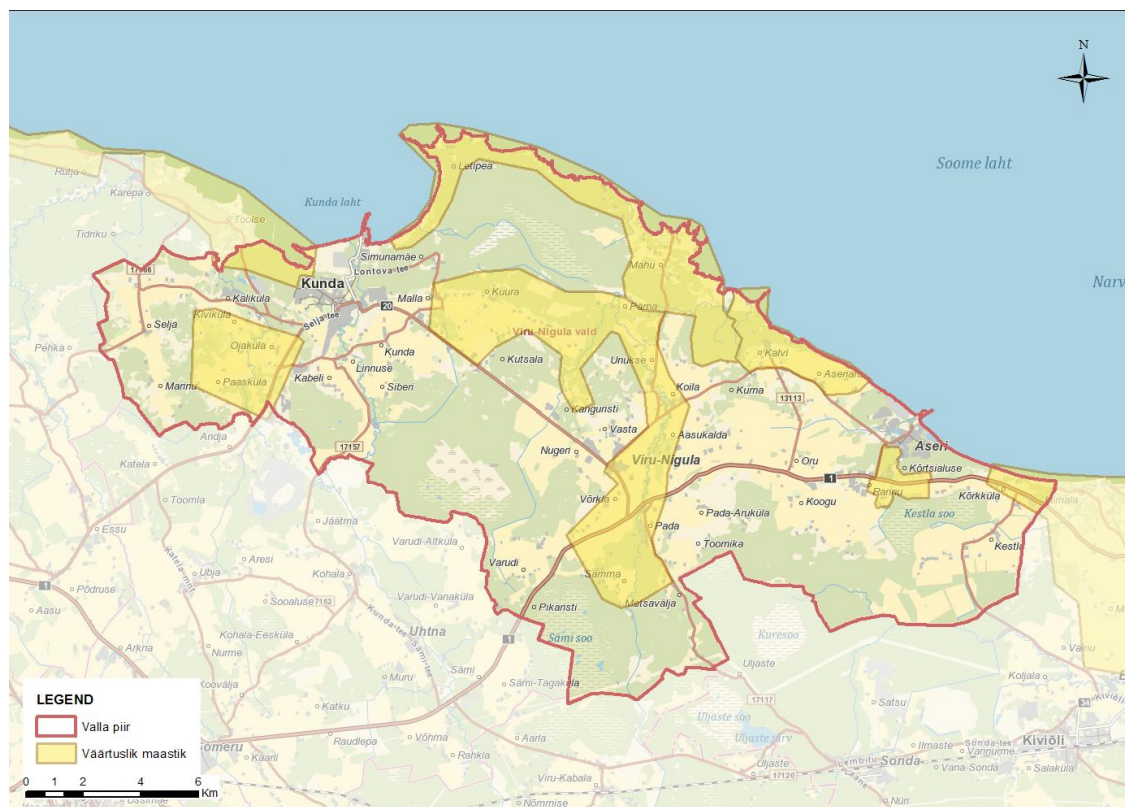
20.6. Väärtuslikud maastikud⁷⁸

Lääne-Viru ja Ida-Viru maakonnaplaneeringud 2030+ on määranud väärtuslikud maastikud ning maastike kasutustingimused. Viru-Nigula valla väärtuslikeks maastikeks on maakonnaplaneeringuga määratud maakonna I klassi väärtuslikud maastikud:

- Letipea-Mahu;
- Malla-Iila-Kutsala-Padaorg;
- Vainupea-Rutja-Karepa-Toolse-Kunda rannik;
- II tähtsusklassi (maakondliku tähtsusega) maastikuks on määratud Kiviküla.

Ida-Viru maakonnaplaneering määrab Aseri vallaosas Kalvi, Rannu ja Lügänu-Purtse väärtuslikud maastikud.

Ülevaate Viru-Nigula valla territooriumil asuvatest väärtuslikest maastikest annab Joonis 12.

Joonis 12. Väärtuslikud maastikud Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ ja Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+, seisuga 29.10.2019.

⁷⁸ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

20.7. Miljööväärtuslikud alad^{79 80 81 82}

Miljööväärtuslikke alasid kaardistatakse seetõttu, et need annavad ettekujutuse asumi/piirkonna ajaloolisest keskkonnast, mistõttu on ruumilisel planeerimisel oluline arvestada nende pärandi säilimisega. Samuti aitavad miljööväärtuslikud alad väärtustada piirkonna aja- ja kultuurilugu, luua eeldused nt turismi arendamiseks ning piirkonna aja- ja kultuuriloo (koduloo) uurimise ergutamiseks.

Endise Aseri valla ja Kunda linna üldplaneeringud miljööväärtuslikke alasid ei määranud. Endise Viru-Nigula üldplaneeringuga on määratud erinevad alad, sh hoonekompleksid. Kehtivas Viru-Nigula valla üldplaneeringus on tehtud ettepanek määrata miljööväärtuslikeks järgmised alad:

- Mahu rannaküla sadamakaiga;
- vanade mõisakomplekside pae- ja maakiviehitised (piirded, hooned) Selja, Kunda, Samma, Pada, Varudi, Vasta, Malla ja Unukse külates;
- säilinud vesiveskite kompleksid Kunda, Unukse ja Pada külates;
- tuulikute varemed Selja, Vasta, Malla ja Samma külates;
- Kunda ja Siberi ridaküla koos paekivist hoonestusega;
- Koila sumbküla renoveeritud palkmajade ansambel;
- Pikaristi postijaama ja Unukse õlletehase kompleksid;
- nõukogudeaegne ümarate silotornidega farmihoonete kompleks Pada külas ja raketibaasi maaalused ehitised Kutsala külas;
- vanad munakivitee lõigud Vasta mõisapargi kõrval, Viru-Nigula külas kalmistu ees ja kirikumõisa pargis;
- ajaloolised puitehitised (Viru-Nigula külas Õ-pood ja vana apteek, Pada külas endine koolimaja;
- kalmistu kabel, vana vallamaja Viru-Nigula ja Malla külas.

21. Taristu

21.1. Teedevõrk^{83 84}

Viru-Nigula valla transpordivõrgustiku sõiduteed on üldiselt välja kujunenud, moodustades ajalooliselt väljakujunenud võrgustiku, mis ühendab külasid keskustega. Suurematest teedest läbib valda Tallinn-Narva põhimaantee (E20), mis kuulub rahvusvahelisse *Trans European Network Transport* (TEN-T) teedevõrgustikku ning moodustab osa Via Virooniast, mis on hetkel tähtsaim Eestit läbiv Venemaa ja Lääne-Euroopa vaheline transpordikoridor.

Viru-Nigula vallas on teede kogupikkus 384 km, sealhulgas 142,5 km valla avalikke teid ning 14,8 km tänavaid (sh Aseri alevikus 9,3 km, Viru-Nigula alevikus 5,5 km).

Enamik valla teedest on kruusakattega. Kohalike teede seisund on rahuldav, valdav osa kruusateid vajavad remonti.

Kunda linnas on teede kogupikkus on 32,7 km, neist suurem osa asfalteeritud ja valgustatud. Nii tänavad kui tänavavalgustus vajavad remonti. Kõnniteedega tänavate pikkus on 11,7 km, jalg- ja jalgrattateede pikkuseks on 4 km. Linna piiridesse jääb neli silda.

⁷⁹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁸⁰ Viru-Nigula valla üldplaneering, AS Entec, 2005.

⁸¹ Aseri osavalla üldplaneering, 2002.

⁸² Kunda linna üldplaneering, 1999.

⁸³ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁸⁴ Viru-Nigula valla arengukava alusdokument „Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond“. OÜ Geomedia, 2018.

Riigimaanteedest asuvad vallas:

- Põhimaantee: nr 1 Tallinn – Narva;
- Tugimaantee: nr 20 Põdruse – Kunda – Pada;
- Kõrvalmaanteed:
 - nr 18104 Mõntsi tee;
 - nr 17117 Pada – Sonda;
 - nr 17157 Kunda mõis – Sämi;
 - nr 17158 Kunda - Malla – Ojaküla;
 - nr 17159 Unukse – Mahu;
 - nr 17160 Viru-Nigula – Aseri;
 - nr 17166 Haljala – Karepa;
 - nr 17170 Võle – Vainupea – Kunda;
 - nr 17172 Kunda – Selja.

Põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva on nii Lääne-Viru maakonnaplaneeringus 2030+ kui Ida-Viru maakonnaplaneeringus 2030+ välja toodud kui muudetava trassikoridoriga maantee. Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ toob eelkõige välja vajaduse õgvendada maanteed Padaoru piirkonnas. Maakonnaplaneering võimalikku uut trassikoridori ei esita.

Kohaliku omavalitsuse transpordivõrgustikku iseloomustab teedel liikuvate sõidukite arv, mis on otseses seoses elanike arvu, väljakujunenud asustussüsteemi ja töökohtade-teenuste paiknemisega. Kõige suurema liiklusega teed on riigimaantee teelõigud Põdruse-Kunda ja Kunda-Pada (vt **Joonis 13**). Maanteeameti poolt koostatavatelt liiklussageduse kaartidelt on näha riigi põhi- ja tugimaanteedel ööpäevas liikuvate autode keskmine arv, mis on viimase kolme aasta jooksul mõlemal eespool mainitud teelõigul ca 10% võrra suurenenud. See näitab seda, et Kunda kui piirkondliku keskuse roll teenuste ja töökohtade pakkujana on kasvanud.

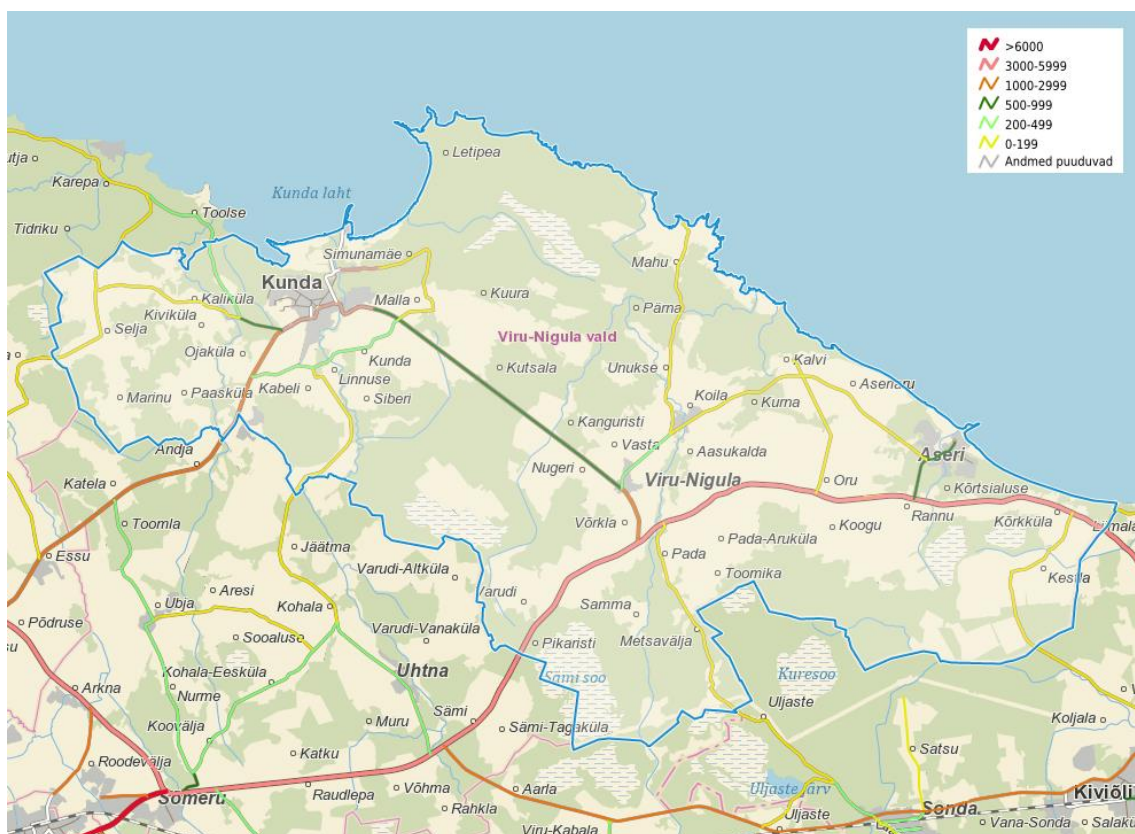
Kunda linna veomahtusid iseloomustab veel asjaolu, et aastas veetakse tsementi mahus 300 000 tonni ja killustikku 400 000 tonni, millest umbes 20% ehk 140 000 tonni läheb Viru-Nigula poole. Prügimäele veetakse tootmisjäätina klinkritolmu orienteeruvalt 15 000 tonni. AS Estonian Cell veab tootmiseks 440 000 tonni haavapuitu ja 100 000 tonni valmistoodangut ettevõttest välja, sh 70 000 tonni läheb välja Kunda sadama kaudu. Haavapuitmassi tehases tehakse peale- ja mahalaadimisel ligi 25 000 veoauto sõitu aastas ja tehase tootmismahutude suurenemisega nähakse tõusu ligi 15%, mis ühtlasi tähendab ka veomahtude suurenemist sadamasse ja täiendavat koormust Kunda linna läbivale transiitteele. Kokku veetakse Kunda linna läbivatel teedel aastas ligikaudu 2,3 – 2,5 miljonit tonni erinevat liiki kaupa.⁸⁵

⁸⁵ Kunda linna Jaama tänava rekonstrueerimistööde vajaduse põhjendus. ERC Konsultatsiooni OU, 2017.

Joonis 13. Autode liiklussagedus ööpäevas aastatel 2016 – 2018. Allikas: Maanteeamet

Lisaks Põdruse-Kunda ja Kunda-Pada riigimaantee teelõikudele ületab ööpäevane liiklussagedus 500 auto piiri veel Rannu-Aseri ja Kunda-Selja maantee linnapoolses osas (**Joonis 14**) ning 200 auto piiri Kunda-Malla-Ojaküla maantee linnaga piirneval lõigul, Viru-Nigula – Aseri maantee teelõigul Viru-Nigulast kuni Unukse-Mahu maanteeeni ning Võle-Vainupea-Kunda maanteel.

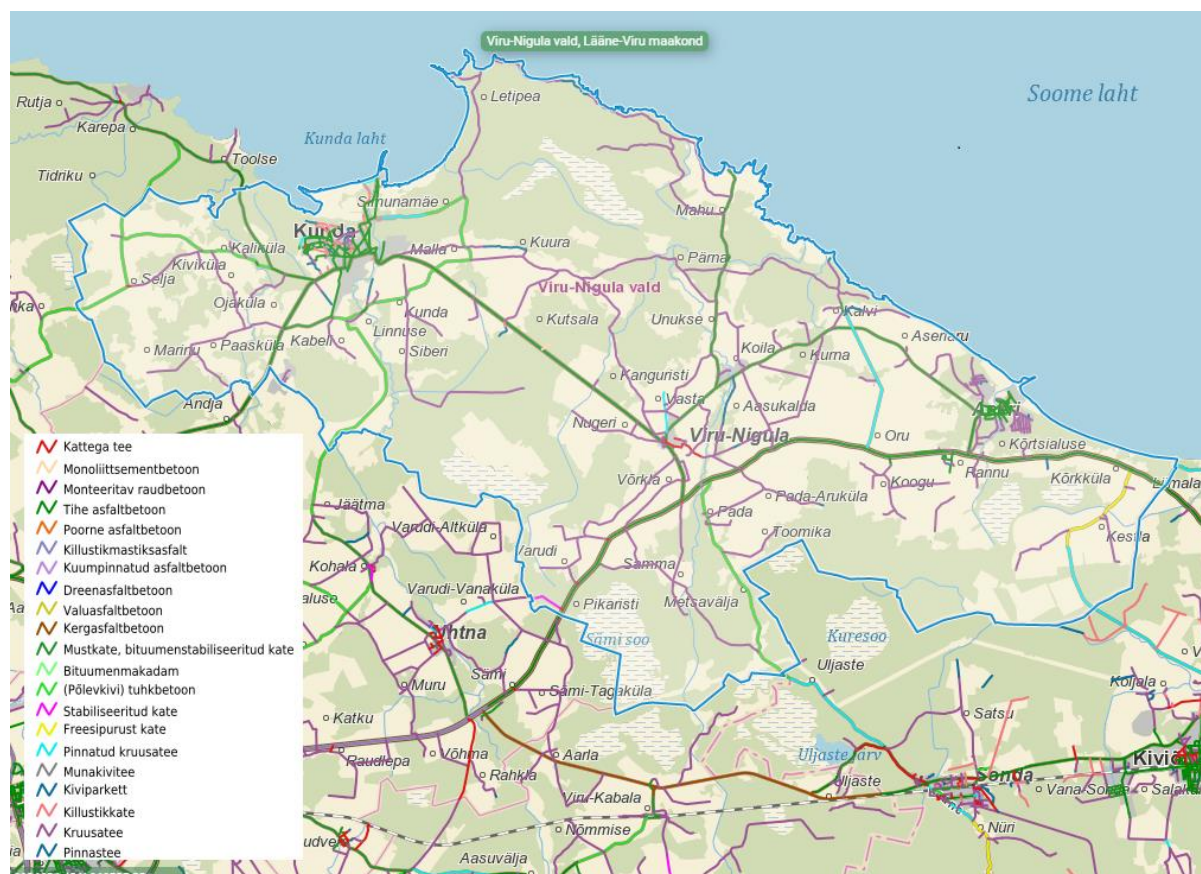

Joonis 14. Autode liiklussagedus ööpäevas 2018. aastal. Allikas: Maanteeamet.

Kõikidel suurema liiklussagedusega maanteedel, mille kohta on Maanteeameti liiklussageduse kaardirakenduses andmed olemas, on olemas korralik teekate (Joonis 15). Samas on enamus valla teedest kruusakattega ning vajavad iga-aastast hõveldamist ja killustikuga täitmist. Teede korrastamiseks tehakse koostööd erafirmadega. Teede hoolduse ja remondi korraldamiseks Viru-Nigula vallas on koostamisel uus ühine teehoiukava.

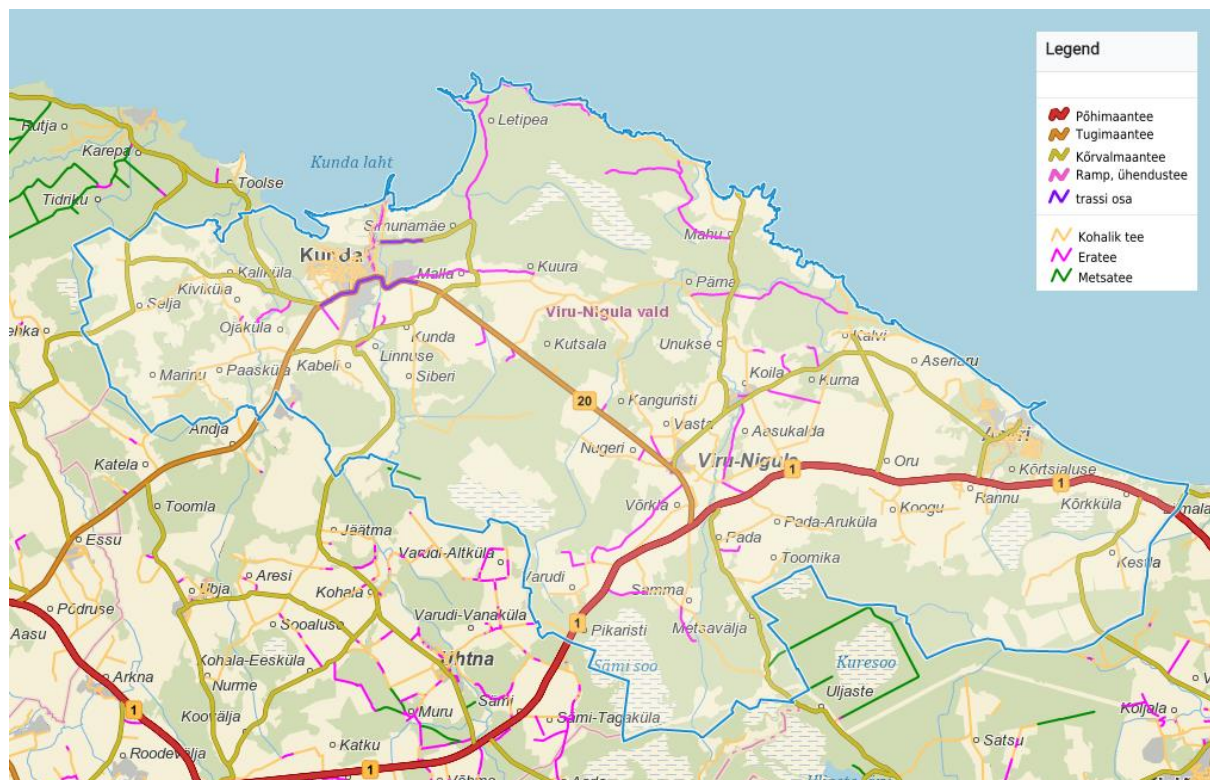
Kohalike teede seisund on rahuldav. Suhteliselt halvas olukorras on Pada-Aruküla, Mahu ja Letipea, Ojaküla - Kaliküla ja Selja mõis - Katela tee. Enamik kruusakattega teid vajavad remonti, kraavide puhastamist ning teepeenarde profileerimist. Lähemas perspektiivis on vaja parandada Viru-Nigula aleviku ja Aseri aleviku tänavate seisukorda ja valgustust.

Kunda linnas on teede kogupikkus on 32,7 km, nendest 84% on asfalteeritud. Kõnniteedega tänavate pikkus on 11,7 km, jalg- ja jalgrattateede pikkuseks on 4 km. Linna piiridesse jääb neli silda. Kunda linnas on tänavad valgustatud 29 km ulatuses. 2019. a lõpuks on linna tänavavalgustus plaanis rekonstrueerida. Linna tänavad vajavad remonti. Olemas on linna läbiva tee - Jaama tänav - rekonstrueerimisprojekt, tööd toimuvad aastatel 2018 – 2019 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi toetusega.

Joonis 15. Teekatted Viru-Nigula vallas. Allikas: Maanteeamet

Riigiteede ning kohalike-, era- ja metsateede jagunemine valla territooriumil on leitav allolevalt **Joonis 16**. Arvestatav hulk kohalikest teedest on eraomandis lühikeste lõikudena, mis tuleneb maareformi käigus kasutatud mõõtmistavast. See raskendab teede haldamise, hoolduse ja remondi kokkulepete sõlmimist. Kohalikel teedel teostab vald aastaringset hooldust (suvel greiderdamine, talvel lume- ja libedusetõrje).

Joonis 16. Teede jagunemine omandivormi lõikes. Allikas: Maanteeamet.

Kõige olulisem maakonnaplaneeringust tulenev ülesanne on keskuste sidumine nende tagamaadega arvestades inimeste kasvavat mobiilsust. Väljapoole suunatud transpordivõrgustike seisukohalt on vajalik erinevate transpordiliikide integreerimine. Lääne-Viru maakonnaplaneering peab optimaalseks siduda maakonna põhjaosa Harju-Viru (Põhja-Eesti) regionaalse toimepiirkonnaga peamiselt läbi maanteetranspordi.

ARENGUVAJADUSED

- Tallinna - Narva maantee õgvendusvajadus (trassikoridori muutmine) valla idaosas;
- Padaoru liiklussõlme rajamine;
- Kunda linna ümbersõidu rajamine sadamani;⁸⁶
- Aseri sadama ja tööstuspargi alade juurdepääsuteede infrastruktuuri rajamine;
- Kunda linna tänavate remont;
- Kruusakattega teede remont, kraavide puhastamine ning teepeenarde profileerimine;
- Pinnata võiks Mahu-Letipea puhkepiirkondadesse viivad teed, mis leiavad suveperioodil suuremat kasutust (nt Letipea tee, Mahuranna tee);
- Erateede kohalikuks teedeks määramise vajadus välja selgitada;
- Kunda linna ringtee läänes (Koidu tn pikendus Selja teeni ristumiseni);
- Kunda linna teede ja tänavate projekteerimine, rekonstrueerimine (Jaama tänava rekonstrueerimine koos valgustuse ja kergliiklusteega; Aia tänava pikendus koos valgustuse ja kergliiklusteega; Astangu elamupiirkonna teede, tänavate ehitus koos valgustusega;

⁸⁶ Lääne-Viru arengstrateegia 2035+, Lääne-Viru maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Rannikualade teemaplaneering. Liikluse kasvu tõttu on kaalutud liikluse ümberjuhtimiseks Kunda linna ümbersõitu, mis hõlmaks osa kõrvalmaanteest nr 17158, suunduks Mallalt Letipea suunas Simunamäeni ning jõuab sealt pangaalust teed pidi ida poolt sadamani. Trass läbib kõrge loodus- ja kultuuriväärtusega keskkonnakaitseliselt tundlikke alasid. Kunda linna ümbersõidu kohta koostati Maanteeameti poolt 2005. aastal Kunda ümbersõidu tasuvuse eeluuring, mille tulemus näitas, et ümbersõidu rajamine ei ole tasuv. Viru-Nigula valla üldplaneering Kunda ümbersõitu ei kajasta. Kaaluda Kunda sadamaga ühendava linnatänavaga riigimaanteeks muutmist. Olemasolev teetrass linna ümber on piisava laiusega, et sinna vajadusel liiklust ajutiselt ümber suunata.

- Linna põhitänavate rekonstrueerimine (Koidu, Võidu, Kasemäe, Kalevi).

21.2. Kergliiklusteed^{87 88}

Kergliiklusteede üheks eesmärgiks on luua võimalus igapäevaseks liiklemiseks asulate vahel ning pakkuda seeläbi alternatiivseid võimalusi autoliiklusele ja ühistranspordile. Lisaks tagada turvalisem liikumiskeskond. Kergliiklusteed loovad liikumisvõimalused tervisespordi harrastajatele ja vabas õhus lõõgastujatele ning huviväärtustega tutvumiseks.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringus on sõiduteest eraldiseisvad jalg- ja jalgrattateed jagatud väljaehitamise seisukohast kolme eelistusklassi:

- I eelistus – jalg- ja jalgrattatee, mis on väga oluline ning suure jalgratturite ja jalakäijate liiklussagedusega;
- II eelistus – jalg- ja jalgrattatee, mis on oluline ning keskmise jalgratturite ja jalakäijate liiklussagedusega;
- III eelistus – jalg- ja jalgrattatee, mis on oluline, kuid jalgratturite ja jalakäijate liiklussagedus on alla keskmise.

Teede väljaehitamist tuleb alustada I eelistusklassi teedest, tagades kõigis omavalitsustes vastava klassi teede väljaehitamise.

Seoses keskkonnanahoidliku liikumisviisiga, paremate ühendusvõimaluste loomisega ja turismimajanduse edendamisega on maakonnas perspektiivikas arendada välja piirkondlik kergliiklusvahendite rendi- ja teenindustaristu.

ARENGUVAJADUSED

- Kunda linnasiseste kergliiklusteede jätkumine Malla ja Ojaküla külade suunal;
- Õpilaste ohutumaks kooliliiklemiseks välja ehitada kergtee Viru-Nigulast Vastale;
- Padaorg – Flexa kergliiklustee;
- Transiitliikluse suurenemise korral Põdruse-Kunda-Padaoru maanteel tuleb kaaluda kergtee rajamist Viru-Nigula alevikust Kunda linna suunas;
- Planeeritav kergliiklustee Aseri – Rannu;
- Planeeritav kergliiklustee Aseri - Kalvi - Viru-Nigula - Kunda;
- Planeeritav kergliiklustee Kunda - Kunda-Aru kuni Essuni;
- Kergtee rajamine Kunda kesklinna ja supelranna vahele;
- Matkaraja/kergliiklustee võrgustiku rajamine: Kronkskaldale, Kunda randa, Mahu-Letipea jt;
- Elamualade teenindamisega seotud alade (mänguväljakud, haljasalad jms) sidumine kergliiklusteede võrgustikuga;
- Mereäärsete kergliiklusteede väljaehitamine on samas Kunda linna puhkemajanduse arengusuund.

21.3. Ühistransport^{89 90}

Maakonnaplaneeringus on Rakvere, Tapa ja Kunda linnad märgitud transpordisõlmedeks, mistõttu peab nende keskuste vaheline ühistranspordi korraldus arvestama sõlmedest lähtuvaid edasilikumise võimalusi Rakvere toimepiirkonna siseselt ja toimepiirkonna üleselt. Kunda tugi-toimepiirkonnas on olulised Kunda linna ühendused Viru-Nigula ning Aseriga, samuti Vihula valla idapoolse osaga, hõlmates peamiselt Rutja, Karepa ja Toolse külasid.

⁸⁷ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁸⁸ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ lisa „Lääne- Viru maakonnaplaneering "Lääne- Viru maakonna rannikuala"“.

⁸⁹ Viru-Nigula valla arengukava alusdokument „Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond“. OÜ Geomedia, 2018.

⁹⁰ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ lisa „Lääne- Viru maakonnaplaneering "Lääne- Viru maakonna rannikuala"“.

Linnasisest bussiliiklust Kunda linnas ei ole. Kunda linnast on regulaarne bussiühendus Rakvere linnaga, tööpäevadel enam kui 15 korda päevas. Mitmed bussiliinid peatuvad ka Viru-Nigula alevikus ning Kundast Viru-Nigulasse ja Viru-Nigulast Kundasse on bussiühendus neli korda päevas. Kunda linna ja Aseri aleviku vahel sõidab üks kaugliin – hommikul Narva - Tallinn ja pealelõunal Tallinn - Narva. Laste ja noorte huvitegevuse ja -hariduse kättesaadavuse suurendamiseks on alates 2017. a detsembrist käivitatud bussiliin marsruudil Aseri - Viru-Nigula – Kunda, mida saavad kasutada kõik huviringidesse ja spordikeskustesse soovijad. Tööpäevadel sõidab buss kaks korda ja laupäeval üks kord päevas.

Arengukavas märgitud info kohaselt on Kunda bussijaam hetkel halvas seisukorras ning lisaks tuuakse välja, et vallasisene liikumine ühistranspordiga on piiratud.

ARENGUVAJADUSED

- Heade transpordiühenduste loomine Rakvere ja Ida-Virumaa linnadega, mis oleksid valla tuleviku kujundamisel oluliseks konkurentsieeliseks;
- Kunda bussijaama seisukorra parandamine;
- Arendada ja välja ehitada transpordisõlmesid, kus on võimalik ümber istuda sama või teise liigi transpordivahendile ja mis võimaldavad ühendusi nii maakonnaüleselt kui ka paremat liikluskorraldust maakonnasiseselt;
- Ühistranspordiliinide ajagraafikute süsteemne ühildamine Tallinn - Narva maanteel kulgevate kaugliinidega;
- Ühistranspordiliinide ajagraafikute arendamine töö- ja elukoha vahelise pendeldamise tarvis;
- Leida võimalused nõude- või tellimustranspordi kasutusele võtmiseks;
- Kunda reisisadama valmimisel ühistranspordi peatuskoha loomine ja ühenduse tekitamine Rakverega;
- Täiendava ühistranspordi ühenduse tagamine suvekuudel maakonnakeskuse ja Tallinna suunal;
- Kunda linna lähedalasuvate külade otseühendus Kunda linnaga;
- Kunda linna ühendus Vihula valla idapoolse osaga – Rutja, Karepa ja Toolse külad.

21.4. Raudteed^{91 92}

Viru-Nigula valda läbib Rakvere - Kunda kaubaraudtee (pikkusega 19 km), mis on AS Kunda Trans omanduses ning mida kasutatakse kaupade transpordiks. Vikipeedia andmetel rajati raudteelõik 1870. aastal, et teenindada Kunda tsemenditehast. Ka praegu veab Kunda Nordic Tsement raudteega omale vajalikku tooret – põlevkivi ja paekivi. Seoses sadamalähedase piirkonna arenguga Kundas on vajalik raudtee- ja raske autotranspordi otsene ning linnamiljööd vähe häiriv juurdepääs sadamasse.

Tallinn - Narva raudtee jääb vallapiirist 3 km lõunasse.

Sonda - Aseri raudtee rajati 1900. aastate alguses seoses oluliselt kasvanud tööstuse arenguga. Kaubaveod raudteel seiskusid 1997. aastal seoses raudtee remondiga. Kasutult seisnud metsavaheline raudtee langes aga kiiresti metallivaraste rüüste objektiks. 2000. aastaks oli Sonda - Aseri vahelisel lõigul üles kistud ligikaudu 2 km raudteerööpaid ning järgnevatel aastatel demonteeriti vana raudtee lõplikult.

⁹¹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁹² Viru-Nigula valla arengukava alusdokument „Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond“. OÜ Geomedia, 2018.

ARENGUVAJADUSED

- Rööbastranspordi viimine Kunda sadamani ning teiste raudteeharude (nt AS Estonian Cell) vajaduse kaalumise⁹³;
- Reisirongiühenduse Kunda - Tallinn - Kunda käivitamine;
- Maakonna arengut silmas pidades on mõistlik ehitada elektrirongiühendus vähemalt Tapani, ideaalis Rakvere ja Kundani;
- Sonda - Aseri raudtee taasrajamine.

21.5. Sadamad⁹⁴

Viru-Nigula vallas on Sadamaregistrisse kantud kolm sadamat: Kunda sadam, Mahu sadam (ehitamisel) ja Aseri väikesadam (ehitamisel). Üldplaneeringu koostamise ajal kavandatakse Aseri sadama arendamist kaubasadamaks.

KUNDA SADAM⁹⁵

Kundas asub üks Eesti ja põhjaranniku olulistest kaubasadamatest, mille kaudu transporditakse nii tahket kui vedellasti (nt paberipuu, hakkepuit, saepurugraanul, turvas, killustik ja saepalk; kips, tsement jt). Sadamat külastab aastas 400-600 laeva ja käideldakse 1,5-1,8 miljonit tonni erinevaid laste. Seoses Kunda lahes kilu- ja räimepüügi aktiveerumisega on suurenenud kalalaevade sadama külastus.

Kaubasadama tegevusest tulenevalt on raskeveokite liiklussurve Kunda linna läbivale transiiditeele võrdlemisi kõrge ning kasvav.

Kunda sadam Lääne-Viru maakonna suurim tänapäeva nõuetele vastav kaubasadam. Sadam taasavati 1994. aastal ning selle omanikuks oli AS Kunda Nordic Tsement. Sadamaregistrisse on sadam kantud 01.06.2001. Sadamasse sisenemiseks on süvendatud kanal, mille pikkus on 1,2 meremiili, sügavus 10,5 m ja laius 70 m. Vee sügavus sadamabasseinis on sõltuvalt kaist kuni 9,3 meetrit.

Sadamas käideldakse erinevaid laste 1,5 – 1,8 miljonit tonni aastas ning tegemist on ühega seitsmest Eesti sadamast, mis käitleb aastas üle miljoni tonni kaupsid. Sadamat külastab aastas 400 – 600 kaubalaeva. Peamine lähetuspiirkond on Läänemere ja Lääne-Euroopa sadamad.

Hetkel pakutakse Kunda sadamas järgmisi teenuseid:

- Laevade lastimine ja lossimine - Sadamas on kolm kaikohta, millel lastitakse ja lossitakse laevu ning ladustatakse kaupu. Sadamas on võimalik töödelda kuni 12 000 t kandevõimega aluseid, mille maksimaalsed mõõtmed on järgmised: pikkus 150 m, laius 30 m ja süvis 8,6 m. Kaupade käitlemiseks kasutatakse mobiilkraanasid ja frontaallaadureid. Sadamateenuseid osutatakse sadamas ööpäev läbi, käideldakse erinevaid puiste- ja üldkaupu ning vedellaste;
- Kaupade ladustamine ja kaalumine - Kaupu on võimalik ladustada üle 8 ha avatud ja 1,2 ha kinnistel laoplatsidel, vedelkeemia terminali mahutipark on 52 000 m³. Osutatakse ka kauba kaalumisteenust autokaaludega;

⁹³ Kehtivas Kunda linna üldplaneeringus on sätestatud: Üldplaneeringuga on kavandatud raudteeharu väljaehitus praegusest piirkonnast AS Kunda Trans juurest kirde suunas uue silla kaudu üle Kunda jõe ja piki Hiimäge kuni sadama arendusalani. TTÜ üliõpilase H. Toomi poolt mais 1998.a. koostatud diplomiprojekti koosseisus tehti võrdlev analüüs raudtee välja viimiseks sadama alani kolme erineva variandi abil. Välja valiti neist optimaalsem ja vähimate kulutustega rajatav, milline on võetud aluseks ka planeeringu üldplaani koostamisel. Raudteega (mille kaitsetsoon on linnades 30 meetrit kummalegi poole äärmise rööpa teljest) kõrvuti kulgeks linnast lõuna poolt möödasoitu võimaldav maantee (tänav), mis saaks alguse Viru-Nigula valla territooriumilt Kunda-Rakvere maanteelt ja võimaldaks suundumise nii Viru-Nigula küla poole kui ka sadama piirkonda. Nimetatud rajatiste ristumised Kunda - Viru-Nigula ja Kunda - Malla teega on võimalik rajada kahetasapinnaliselt.

⁹⁴ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

⁹⁵ www.kundasadam.ee (seisuga 18.10.2019).

- Laevade pukseerimine - Sadam pakub vedurlaeva teenust laevade abistamisel sildumistel ja manööverdusteks sadama akvatooriumil.

Tähtsaimad ekspordiartiklid on paberipuu, hakkepuu, saepurugraanul, turvas, agrokaubad ning impordiartiklid killustik ja saepalk. Sadam käitleb ka Kunda ja lähikonna tehaste poolt imporditavaid tooraineid ja eksporditavaid toodanguid.

Kaubavedu Kunda sadamas aastatel 2010 – 2018 iseloomustab **Joonis 17**. Kõikide lastiliikide lõikes kokku on ühes aastast lossitud kaup vaadeldaval ajaperioodil vähenenud 475 464 tonnilt 270 842 tonnile ning lastitud kaup suurenenud 1 181 640 tonnilt 1 359 937 tonnini. Üldjoontes on lossitud ja lastitud kaupade maht summaarselt samaks jäänud (vahemikku 1,3 – 1,7 milj tonni).

TS175: KAUBAVEDU EESTI PÕHISADAMATE KAUDU --- Kvartal, Sadam, Näitaja, Aasta ning Lastiliik							
				Lastiliigid kokku	Vedellast	Puistlast	Muu mujal liigitamata last
I-IV kvartal	EEKND Kunda sadam	Lossitud kaup	2010	475 464	31 293	387 784	56 387
			2011	330 127	32 583	226 330	71 214
			2012	471 880	31 882	377 851	62 147
			2013	355 861	30 465	293 622	31 774
			2014	278 244	27 363	213 730	37 151
			2015	199 499	35 046	118 377	46 076
			2016	225 386	36 942	170 374	18 070
			2017	215 894	27 501	173 584	14 809
			2018	270 842	30 256	201 740	38 846
			2019	..	..	..	..
		Lastitud kaup	2010	1 181 640	0	203 584	978 056
			2011	1 496 976	0	326 004	1 170 972
			2012	1 343 307	0	277 645	1 065 662
			2013	1 363 701	10 835	229 380	1 123 486
			2014	1 112 725	7 096	266 296	839 333
			2015	1 209 420	2 990	228 990	977 440
			2016	1 262 247	51 582	184 439	1 026 226
			2017	1 270 017	31 677	286 949	951 391
			2018	1 359 937	53 196	312 957	993 784
			2019	..	..	..	..

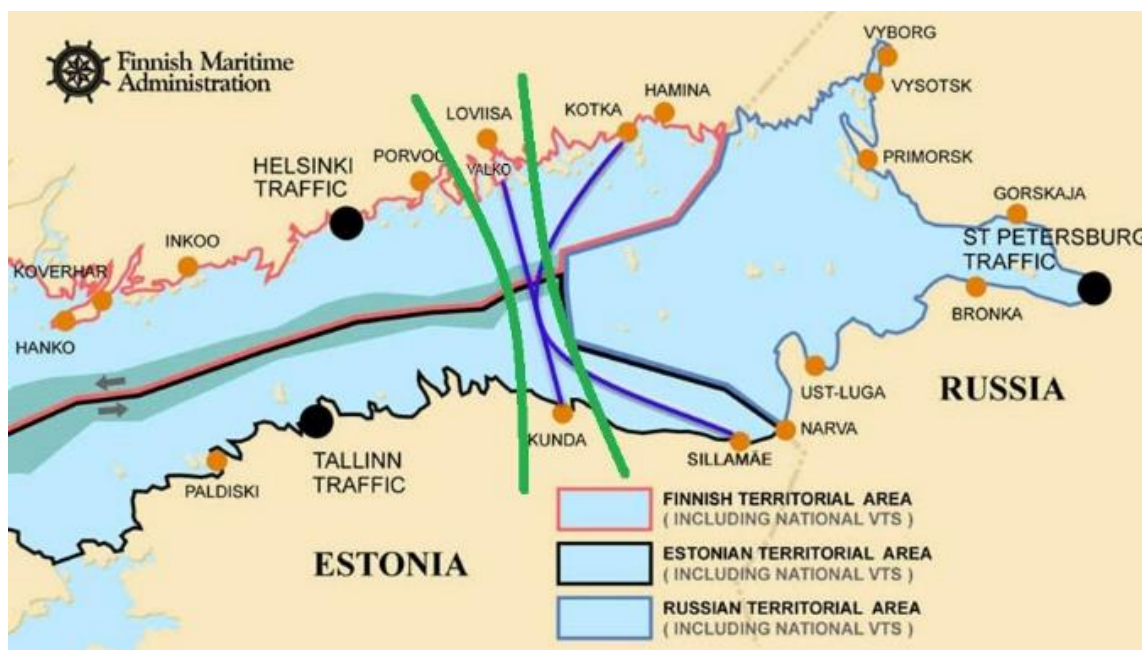
Märkus:
Möödühik: tonni
. Andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse põhimõte.
0 nähtust ei esinenud.
Põhisadamad – lastitakse ja lossitakse aastas üle ühe miljoni tonni kaupu.
Kauba kaal sisaldab pakendi kaalu, kuid mitte konteinerite ja veeremühikute omakaalu.
II kvartali 2018 iseliikva veeremlasti andmed on korrigeeritud 30.04.2019.

Joonis 17. Kaubaveo mahud Kunda sadamas 2010-2019. Allikas: Statistikaamet.

Sadama hea geograafiline asend ning üldine seisukord ja tase loovad soodsad eeldused sadama arenguks. Kunda sadama potentsiaal on seotud nii kauba- kui reisisadama kombineeritud arenguga, millega kaasneb sadama laiendamine ning reisiterminaali ja jahisadama rajamine. Kunda sadama arendamine võimaldab täita maakonnaplaneeringu ruumilise arengu eesmärki – tagada Põhjakoridori (Kotka - Kunda - Rakvere - Tapa suund) kaudu parema ruumilise integreerituse Soome lahe piirkonnaga. Kohaliku majanduse konkurentsivõime parandamise (vedada välja ja sisse piirkonnale olulisi kaupu) ja regulaarse reisilaevavahenduse arengu võimalusi Kunda sadama toel on nimetatud ka üleriigilises planeeringus (Eesti 2030+).

Kunda sadama funktsioonide laiendamise võimaluste selgitamiseks on käimas projekt "*Reinforcing Eastern Finland - Estonian Transport Corridor (REFEC)*", mille üks osa on koguda rohkem teavet regulaarse rahvusvahelise laevaliini avamise tasuvusest Kundast Soome Loviisasse (**Joonis 18**) ning pakkuda selleks välja konkreetsete meetmed (sh ärimudel potentsiaalsete laevafirmadega, sadama opereerimise ja investeeringute plaanid, vajaliku taristu kaart).⁹⁶

Hetkel on Eesti-Soome vahel kasutuses kaks laevaliini: Tallinn-Helsingi ja Paldiski-Hanko. Üha kasvavate raskeveose mahtude valguses ning arvestades asjaolu, et suur osa sellest veost toimub Eesti idaosa ja Soome idaosa vahel, on üheks parimaks olukorra lahenduseks maismaatranspordi teekonna lühendamine uue laevatee loomisega.

Joonis 18. Kunda-Loviisa transpordikoridori asendiplaan.

Kunda-Loviisa kaupade ja inimeste otsetee tähendab Viru-Nigula vallas ennekõike Kunda sadama arendamist, uusi majandusvõimalusi nii tootmise kui ka turismi valdkondades. Transpordikoridori makromajandusliku positiivse mõju korral tekib võimalus laiendada rahvusvahelist regulaarset reisijatevedu, mis toetab kohaliku ärikeskkonna jätkusuutlikkust.⁹⁷

Aastal 2018 Rahandusministeeriumi tellimisel valminud tööstusalade uuringu aruandes on välja toodud, et arvestades seda, et väljaspool Rakveret pole seni rohetööstusala kruntidele taristut rajatud ning Kunda sadam vajab oma arenguvajaduste tarbeks terminale oleks mõistlik ehitada välja suhteliselt väikese kruntide arvuga Kunda sadama tööstusala taristu.

⁹⁶ <https://www.keep.eu/project/19426/reinforcing-eastern-finland-estonia-transport-corridor>

⁹⁷ Kunda sadama tööstusala all peetakse silmas Kunda sadama lõunaosa detailplaneeringu (2016) ala. Pindala on 16 ha, ehituste jaoks on ette nähtud kuus krunti. Alal on nii eramaad (sh AS Kunda Nordic Cement laoplatz), riigi- kui munitsipaalmaad. Katastritoiminguid pole tehtud. Detailplaneering määratleb kruntide otstarbeks terminalide rajamise. Kunda sadama tööstusala on Lääne-Virumaa PKT kavas projektidest esikohal. Kaks korda on taotletud toetust tugitaristu väljaarendamiseks, kuid seda pole seni saadud. Koostatud on ettevõtlusala taristu eelprojekt. Kavas on taristu väljaehitamise järel maad või hoonestusõigust oksjonil müüa. Turundajaks oleks vald. (Tööstusalade analüüs. OÜ Geomedia, 2018.)

VÄIKESADAMAD^{98 99}

Väikesadamatest tulenevalt on Lääne-Viru maakonna rannikualal suur mereturismi potentsiaal. Mereturismi arengu eesmärgi täitmiseks on oluline luua piki Lääne-Viru maakonna rannikut erinevatest väikesadamatest moodustuv sadamate kett, mis täiendab maismaaühendusi.

Rannikuala turismimajanduse arendamise üheks võimaluseks, kuid praegu ka kitsaskohaks, on väikesadamate seisukord ja nende toimimine külastussadamate võrgustikuna. Kuigi tegevust on alustanud Eisma ja Võsu väikesadamad, on maakonna kõigil ülejäänud väikesadamatel vajadusi investeringuteks alates sadamate veeteede mereohutuse tagamisest kuni sadamarajatisteni välja. Peab astuma samme nende seisukorra parandamiseks ja koostöö algatamiseks nii Eesti kui ka Soome ja Vene partneritega, rajamaks väikesadamate võrgustikku näiteks ka ELi piiriülese koostöö raames. Ühenduste olemasolu on elutähtis riigi kui turismisihtmaa arendamisel.

Aseri väikesadam on sadamaregistris registreeritud 17.04.2019. Sadama ülesandeks on osutada sadamateenuseid vaid alla 24-meetrise kogupikkusega veesõidukitele (väikesadam). Veesõiduki suurimad lubatavad mõõtmed on: pikkus 6 m, laius 2,5 m ja süvis 0,6 m. Sõidutee väikseim laius on 10 m ja sügavus (EH2000) 0,8 m.

Aseri sadama ehitusega alustati 1999. aastal ning plaanide kohaselt pidi valmima Baltimaade moodsaim naftasadam. Sadama ehitus jäi pooleli ning pärast seda on mitmel korral omanik vahetunud. 2012. aastal ostis OÜ Aseri Sadam avalikul oksjonil hoonestusõiguse lepingu Mere tn 17 kinnistu kohta koos merre veetud täiteala ja tehtud tööde projektdokumentatsiooniga, mis kohustas ehitama vähemalt kahe kaiga Aseri sadama. Viimastel aastatel on sadama ehitamiseks vajalike ettevalmistustöödega taas alustatud. Ehituse käivitumisel minnakse edasi sadamaala piirkonda ettevõtete otsimisega, kes oleksid sinna huvitatud terminalide, logistikalahadude ja tootmisettevõtete rajamisest.

Mahu sadam on sadamaregistris registreeritud 17.04.2019. Hetkel on sadam ehitamisel. Tegemist on väikesadamaga, kus ei osutata tasulisi teenuseid. Veesõiduki suurimad lubatavad mõõtmed on: pikkus 8 m, laius 3 m ja süvis 0,8 m. Sadama pidajaks on Viru-Nigula vallavalitsus.

Mahu sadam oli keskajal ja hiljemgi oluline rannakaubanduse keskus. Täna seaks amortiseerunud kalasadam vajab korrastamist ning uut kasutust. Sadamas on endise kalatööstuse tootmishooned ja majutusvõimalused. Mahu roostunud rannikul on mitu supluskohta, millest kaks on arenguvõimalustega. Kavandatud on rekonstrueerida sadam kahe kaiga jahisadamaks, kus on kohti kuni sajale alusele. Lisaks on plaanides ka rannaala, vaateplatvorm, telkimis- ja peoplats ning majutusvõimalused.

ARENGUVAJADUSED

- Kunda sadama arendamine regionaalseks kauba- ja reisisadamaks, mis pakub alternatiivi ja koormuse jaotust Eesti-Soome suunalise regulaarse kauba- ja reisijateveo korraldamisel;
- Sadamaga seotud ettevõtluse võimaluste arendamine ning selleks vajaliku maaressursi reserveerimine;
- Kunda kaubasadama ja ettevõtluse arenguala arendamiseks juurdepääsuteede olemasolu (rööbastranspordi ja Kunda linna ümbersõidu rajamine sadamaalani);¹⁰⁰

⁹⁸ Lääne-Viru arengustrateegia 2035+.

⁹⁹ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ lisa „Lääne- Viru maakonnaplaneering "Lääne- Viru maakonna rannikuala"”.

¹⁰⁰ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+ lisa „Lääne- Viru maakonnaplaneering" Lääne-Viru maakonna rannikuala"”: Liikluse kasvu tõttu on kaalutud liikluse ümberjuhtimiseks Kunda linna ümbersõitu, mis hõlmaks osa kõrvalmaanteest nr 17158, suunduks Mallalt Letipea suunas Simunamäeni ning jõuab sealt pangaalust teed pidi ida poolt sadamani. Trass läbib kõrge loodus- ja kultuuriväärtusega keskkonnakaitseliselt tundlikke alasid. Kunda linna ümbersõidu kohta koostas Maanteeamet 2005. aastal Kunda ümbersõidu tasuvuse eeluurim, mille tulemus näitas, et ümbersõidu rajamine ei ole tasuv. Viru-Nigula valla üldplaneering Kunda ümbersõitu ei kajasta. Kaaluda Kunda sadamaga ühendava linnatänavat riigimaanteeks muutmist. Olemasolev teetass linna ümber on piisava laiusega, et sinna vajadusel liiklust ajutiselt ümber suunata. Mereäärsete kergliiklusteede väljaehitamine on samas Kunda linna puhkemajanduse arengusuund.

- Kunda reisisadama väljaarendamisel ühistranspordi ja muu reisiranspordi peatuskohtade rajamine;
- Kunda jahisadama rajamine;
- Kunda sadamat nähakse tulevikus enam ka reisi- ja jahisadamana. Kvaliteetseid teenuseid pakkuva väikesadamana nähakse Mahu sadamat;
- Aseri kaubasadama väljaehitamine ja tööstuspargi juurdepääsude rajamine;
- Mahu sadamas kvaliteetteenuste pakkumine mereturistidele;
- Kalvi külalissadama ehitamine;
- Mereühenduste loomine rannikul teiste väikesadamatega;
- Olemasolevate väikesadamate asukohtade ja lautrite korrastamine või taastamine;
- Väiksemate paadi- ja kodusadamatele ning lautri/sildumiskohtadele avalike juurdepääsude olemasolu;
- Planeeringu raames täpsustatakse teiste sadamate funktsioone, sh arvestades merelt-maale (jahituristid) ja maalt-merele (kohalik kasutaja) vajadusi.

21.6. Vee- ja kanalisatsioonivõrk^{101 102 103 104}

Viru-Nigula valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustiku rajamise ja rekonstrueerimise aluseks on ühinemiseelsete omavalitsuste ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavad. Valla ühise ÜVK arengukava koostamist lähiajal ette ei nähta, olemasolevaid süsteeme arendatakse edasi eraldisesivate arengukavade kaudu. Põhilisteks arengusuundadeks on olemasolevate süsteemide renoveerimine ning vajadusel laiendamine.

Kunda linnas on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise aluseks endise Kunda linna ÜVK arengukava aastateks 2017-2033. Ühisveevärgiga on Kundas ühendatud ligi 98% elanikest, ühiskanalisatsiooniga 90%. Ühiskanalisatsiooniga on liitumata peamiselt Sadama tee ja Lontova piirkonna elanikud. ÜVK-ga kavandatakse ühiskanalisatsiooniga liitumise võimalus kõigile Kunda linna reoveekogumisala elanikele, arendatakse välja lahkvoolne kanalisatsioon Jaama, Koidu tänaval, Rakvere mnt-l ning Selja teel, ühendatakse ühiskanalisatsiooniga Lontova ja Sadama tee piirkond ning rekonstrueeritakse enamik linna amortiseerunud ühisveevärgi ning -kanalisatsioonitorustikest.

Kundas kuulub olmevee- ja reovee kanalisatsioon OÜ-le Kunda Vesi, sademeveekanalisatsioon vallale.

Tabel 15. Kunda linna kui asustusüksuse ühisveevärgi puurkaevude andmed. Allikas: VEKA ja KOTKAS, seisuga 22.11.2019.

Näitaja	Puurkaev/veehaare				
	Koidu tn puurkaev 13	Koidu tn puurkaev 14	Jaama tn puurkaev (reserv)	Aia tn puurkaev - reservis	Rakvere mnt puurkaev - reservis
Keskkonnaregistri kood	PRK0002775	PRK0002776	PRK0002771	PRK0002773	PRK0002772
Puurkaevu poolt avatud põhjaveekiht	C-V	C-V	C-V	C-V	C-V
Puurkaevu sügavus, m	205	140	126	220	225
Lubatud veevõtt, m ³ aastas	100 000	140 000	36 000	0	0
Puurkaevu sanitaar-kaitseala	50 m - tagatud	50 m - tagatud	50 m - tagatud	50 m	50 m

¹⁰¹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

¹⁰² Kunda linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2017-2033, OÜ Alkranel, 2017.

¹⁰³ Viru-Nigula valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2013-2025, AS Infragate Eesti, 2013

¹⁰⁴ Aseri valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2013-2015, Europolis OÜ, 2013.

Endise Viru-Nigula valla osas on ühisveevarustus Viru-Nigula alevikus ja Vasta ja Pada külas (ühised puurkaevpumpjad). Ühiskanaliseerimisüsteem on olemas Viru-Nigula alevikus (renoveeritud 2012) ja Pada külas. Viru-Nigula valla ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arendamise aluseks on ÜVK arengukava aastateks 2013-2025.

Endise Aseri valla osas on tagatud veevarustus Aseris ja Rannu külas (sh Kõrtsialuse küla) ning reovee kogumine Aseri alevikus asuvasse puhastusseadmesse. Kestla külas on ühisveevärg. Aseri valla ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arengukavas aastateks 2013-2025 ei planeerita suuremahulisi investeeringuid vee- ja kanaliseerimise taristusse. Endise Aseri valla arengukavas 2016-2022 nähtakse ette vee- ja kanaliseerimistehnoloogiate laiendamist endiste aiandusühistute aladele.

Tabel 16. Endise Viru-Nigula valla territooriumil ühisveevärgi puurkaevud. Allikas: VEKA, KLIS, KOTKAS ja Viru-Nigula valla ÜVK, seisuga 22.11.2019.

Näitaja	Puurkaev/veehaare				
	Kunda tee 2a (Viru-Nigula alevik)	Keskuse (Viru-Nigula alevik)	Töökoja (Viru-Nigula alevik)	Kooli (Vasta küla)	Pada küla 8- krt elamu (Pada küla)
Keskkonnaregistri kood	PRK0051513	PRK0003328	PRK0003299	PRK0014364	PRK0003553
Puurkaevu poolt avatud põhjaveekiht	O-C	O-C	O-C	O-C	V2vr
Puurkaevu sügavus, m	50,0	50,0	51,5	39,0	123,0
Lubatud veevõtt, m³ aastas	16 000	36 500 (2008-2013)	5 900 (2008-2013)	1 800 (2008-2013)	4 060 (2008-2013)
Puurkaevu sanitaar- kaitseala	30 m	30 m	30 m	30 m	50 m

Tabel 17. Endise Aseri vallas ühisveevärgi puurkaevud. Allikas: VEKA, KOTKAS ja KLIS, seisuga 22.11.2019.

Näitaja	Puurkaev/veehaare				
	Kesk tänava (Aseri alevik)	Kordoni (Aseri alevik)	Sauna (Aseri alevik) - reservis	Rannu (Rannu küla)	Kestla (Kestla küla)
Keskkonnaregistri kood	PRK0051040	PRK0002386	PRK0002387	PRK0002423	PRK0002412
Puurkaevu poolt avatud põhjaveekiht	C-V	C-V	C-V	C-V	O-C
Puurkaevu sügavus, m	192,4	200,0	197,0	220,0	55,0
Lubatud veevõtt, m³ aastas	73 000	8 356		9 000	
Puurkaevu sanitaar- kaitseala	30 m - tagatud	50 m - tagatud	50 m	50 m - tagatud	30 m - tagatud

Hajaasustuses toimivad lokaalsed lahendused nii veevarustuses kui reovee käitlemisel. Hajaasustuses jääb veevarustus toimima tuginedes individuaalsetele salv- või puurkaevudele. Reoveekäitlemiseks on hajaasustuses erinevaid võimalusi: immutamine, omapuhasti rajamine või reovee kogumismahuti paigutamine.

Reoveekogumisalad on vallas määratud Kunda linnas, Viru-Nigula ja Aseri alevikes ning Vasta külas.

Tabel 18. Reoveekogumisalad Viru-Nigula vallas. Allikas: Keskkonnaregister, seisuga 21.11.2019.

Kogumisala nimetus	Registrikood	Asukoht	Pindala, ha	Koormus, ie
Kunda	RKA0590253	Kunda linn	171,3	4500
Viru-Nigula	RKA0590216	Aasukalda, Nugeri küla ja Viru-Nigula alevik	29,1	590
Aseri	RKA0440116	Aseri alevik, Kõrtsialuse ja Rannu küla	101,5	1963
Vasta	RKA0590217	Vasta küla	5,1	60

21.7. Sademevesi^{105 106 107}

Kunda linnas on sademeveekanaliseerimise võrdlemise vähe (2,2 km Võidu, Jaama, Kalevi ja Lasteaia tänavate piirkonnas). Sademeveesüsteemid on amortiseerunud ja ei suuda sademevett piisavalt vastu võtta/ära juhtida. Uus süsteem on rajatud Selja tee - Rakvere mnt remondi käigus. Endise Kunda linna ÜVK arengukava 2017-2033 kohaselt vajavad olemasolevad sademeveetorustikud rekonstrueerimist.

Endise Viru-Nigula valla territooriumil sademeveesüsteem puudub.

Aseri alevikus on sademeveekanaliseerimine osaliselt välja ehitatud (Meriküla ojust lõuna pool). Sademeveekanaliseerimisega on ühendatud ka sadeveekogumiskaevud. Paraku pole sademeveekanaliseerimine väga ulatuslik, lähiaastatel kavandatakse Aseri valla oluliste sotsiaalobjektide ümbruses (eeskätt koolimaja, staadion, vabaajakeskus ja Nooruse tn piirkond) sademeveekanaliseerimise lahendamise.

ARENGUVAJADUSED

- Mahajäänud taristu sadevee ärajuhtimiseks;
- Sademevee drenaažide ehitamine.

21.8. Tuletõrje veevõtukohtad¹⁰⁸

Kunda linnas on ÜVK arengukava andmetel kokku 21 hüdranti (2016. a seisuga), teatud hüdrantitüüpide puhul on veevarustusega olnud probleeme. Teadaolevalt on hiljem linnas täiendavaid hüdrameente rajatud. Lisaks on Kunda linnas tuletõrjevett võimalik võtta neljast reservuaarist, vajadusel saab vett kätte ka sadamast ja Lontova silla juurest.

Endise Viru-Nigula vallaosas on kolm tuletõrje veevõtukohta: katlamaja juures, endise vallamaja juures ja OÜ Veduk territooriumil.

21.9. Soojavarustus¹⁰⁹

Kaigküttesüsteemid on välja arendatud Kundas, Viru-Nigulas ja Aseris. Süsteemide põhiliseks arengusuunaks on torustike ja katlamajade renoveerimine, ka sobivamale küttele üleminek.

Kunda linnas moodustab kaigküttesüsteemi kaks katlamaja ja ligi 7 km pikkune torustik. Kaigküttesüsteemi kuuluvad kõik linna allasutused. Eraldi gaasiküttega katlamajad on Kunda tsemendimuuseumis ja Kunda klubis. Kunda linna soojavarustuse edasist arengut suunab "Kunda linna kaigküttepiirkonna soojusmajanduse arengukava 2015-2025".

¹⁰⁵ Kunda linna ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arendamise kava aastateks 2017-2033, OÜ Alkranel, 2017.

¹⁰⁶ Viru-Nigula valla ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arengukava aastateks 2013-2025, Viru-Nigula vallavalitsus, 2013.

¹⁰⁷ Aseri valla ühisveevärgi ja -kanaliseerimise arengukava aastateks 2013-2025, Europolis OÜ, 2013.

¹⁰⁸ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

¹⁰⁹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Viru-Nigula alevikus on kaugküttesüsteemiga ühendatud elamud ja ühiskondlikud hooned. Soojatrasse on rekonstrueeritud 2013. a, hetkel toimub katlamajas kütmine saepuru baasil (võimalik üleminek hakkepuidule). Eraldi keskküttekatlama ja (pelletid ja kergkütteeõli) teenindab Vasta kooli hooneid. Algatatud on valdkondliku arengukava koostamine.

Aseri alevikus on olemasoleva kaugküttevõrgu kogupikkus 2,6 km, kaugküttevõrgu peatrasse renoveeriti 2010. aastal. Aseri kaugküttepiirkonna kaugküttevõrk vajab täiendavaid investeeringuid kateldesse ja trasside renoveerimisse. Soojusmajanduse arenguvajadusi ja -võimalusi käsitletakse valdkondlikus arengukavas "Aseri valla soojusmajanduse arengukava aastateks 2016-2026".

Valla territooriumil tegutsevatel asutustel ja ettevõtetel on oma katlad, kütteks kasutatakse saepuru ja hakkepuitu. Üsikut ettevõtted kasutavad tootmisruumide kütteks ka puidukütte katlaid.

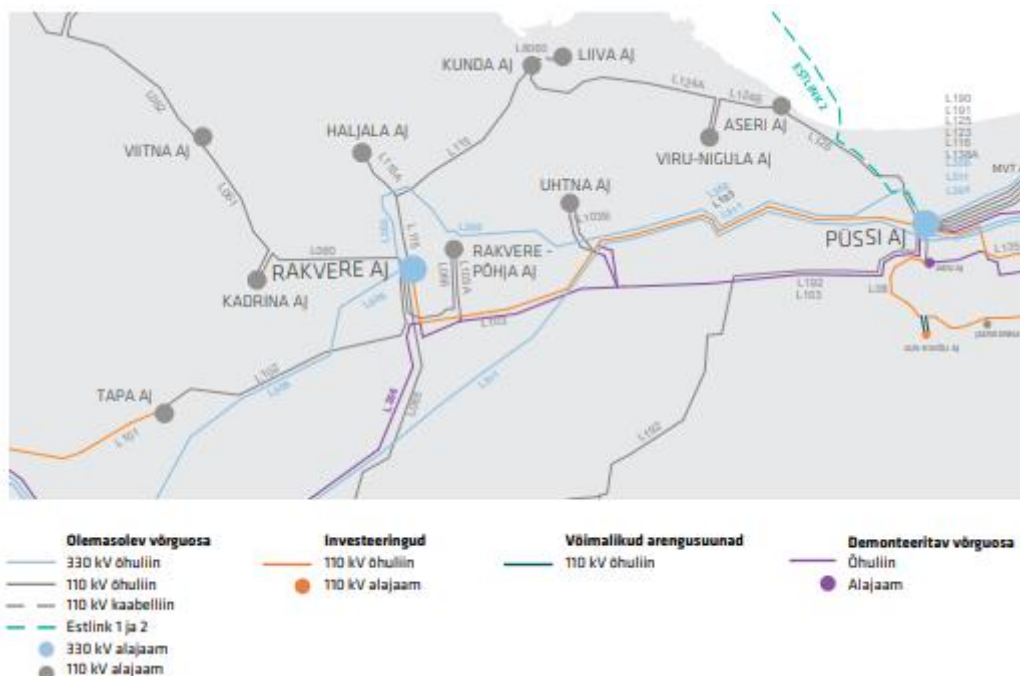
Hajaasustuses on valla soojamajandus lahendatud lokaalküttega. Soojamajanduse väljaarendamine toimub vastavalt arengukavadele. Olulisi muudatusi üldplaneering soojamajanduse arendamisel ei kavanda.

ARENGUVAJADUSED

- Soojatrasse rekonstrueerimine vastavalt valdkondlikes arengukavades ettenähtule;
- Viru-Nigula: seoses olemasoleva katla vananemise ja kuiva saepuru hankimise keerukusega tuleb edaspidi leida võimalus üle minna hakkepuidule ning katel kas ümber ehitada või asendada uuega;
- Aseri: vajab investeeringuid kateldesse ja trasside renoveerimisse.

21.10. Elektrivõrk¹¹⁰

Eleringi koostatud Eesti elektrisüsteemi varustuskindluse 2019. a aruandes märgitud info kohaselt Viru-Nigula vallas olemasoleva 110 kV liini ega nelja alajaama (Kunda, Liiva, Viru-Nigula ja Aseri) osas rekonstrueerimistööd planeeritud pole (**Joonis 19**).

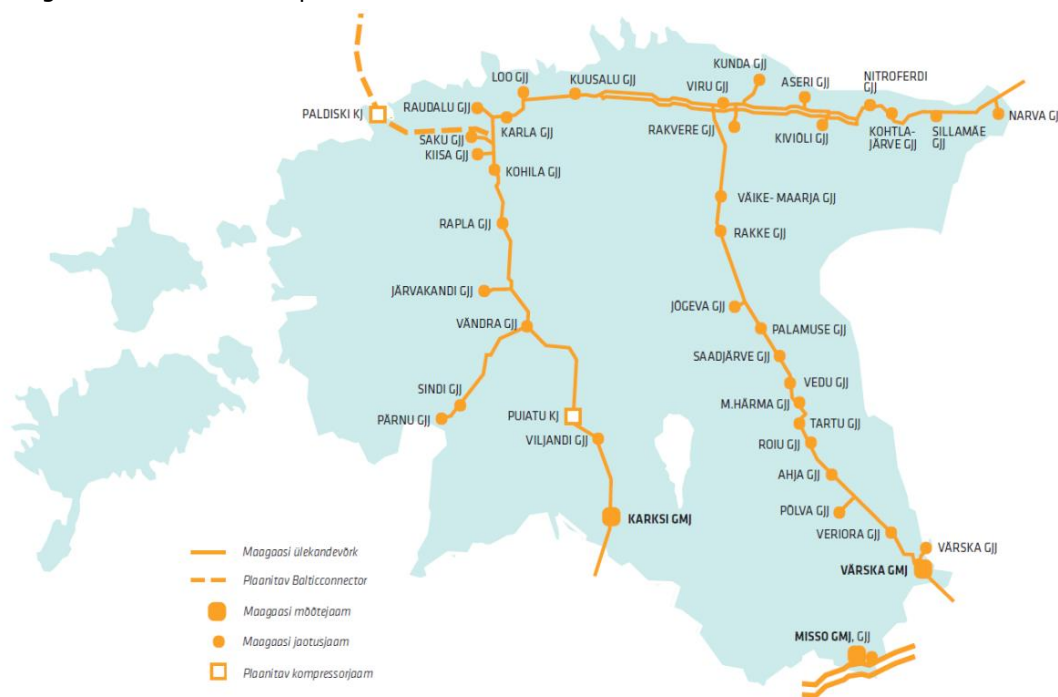
Joonis 19. Võrgu areng Rakvere-Püsi piirkonnas. Allikas: AS Elering 2019.

¹¹⁰ EESTI ELEKTRISÜSTEEMI VARUSTUSKINDLUSE ARUANNE 2019. AS Elering, 2019.

21.11. Gaasivõrk¹¹¹

Elering osutab maagaasi ülekandeteenust, milleks on gaasi transport ülekandevõrgus Eesti riigipiirist klientide liitumispunktideni. Kundas ja Aseris asuvad maagaasi jaotusjaamad (**Joonis 20**).

Lisaks alustati Kundas esimesena Eestis 2018. aprillis biometaan tootmist (reoveesetest). Kogu 2018. aastal toodetud biometaan on transpordisektoris tarbitud ära autokütusena. Toodang läheb maagaasi ülekandevõrku peale vastavale tasemele väärindamist.

Joonis 20. Eesti maagaasi ülekandevõrk. Allikas: AS Elering.

ARENGUVAJADUSED

- Gaasitrasside asukohtade täpsustamine.

21.12. Tänavavalgustus

Viru-Nigula vallas on tänavavalgustus osaliselt rekonstrueeritud ja paigaldatud ka Vasta küla kergliiklustee äärde. Kunda linnas on tänavad valgustatud 29 km ulatuses.¹¹² Aasta 2019 lõpuks rekonstrueeritakse SA Keskkonnainvesteeringute Keskus eraldatud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi toetusega tänavavalgustus Kunda linnas.

Lisaks on Viru-Nigula valla suuremates asutusüksustes tänavavalgustus renoveerimisel 2021. aasta lõpuni SA Keskkonnainvesteeringute Keskus eraldatud Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi rahastusega. Kogu tänavavalgustuse taristu renoveeritakse Viru-Nigula vallas Aseri ja Viru-Nigula alevikes ning Rannu külas.

21.13. Sidevõrk

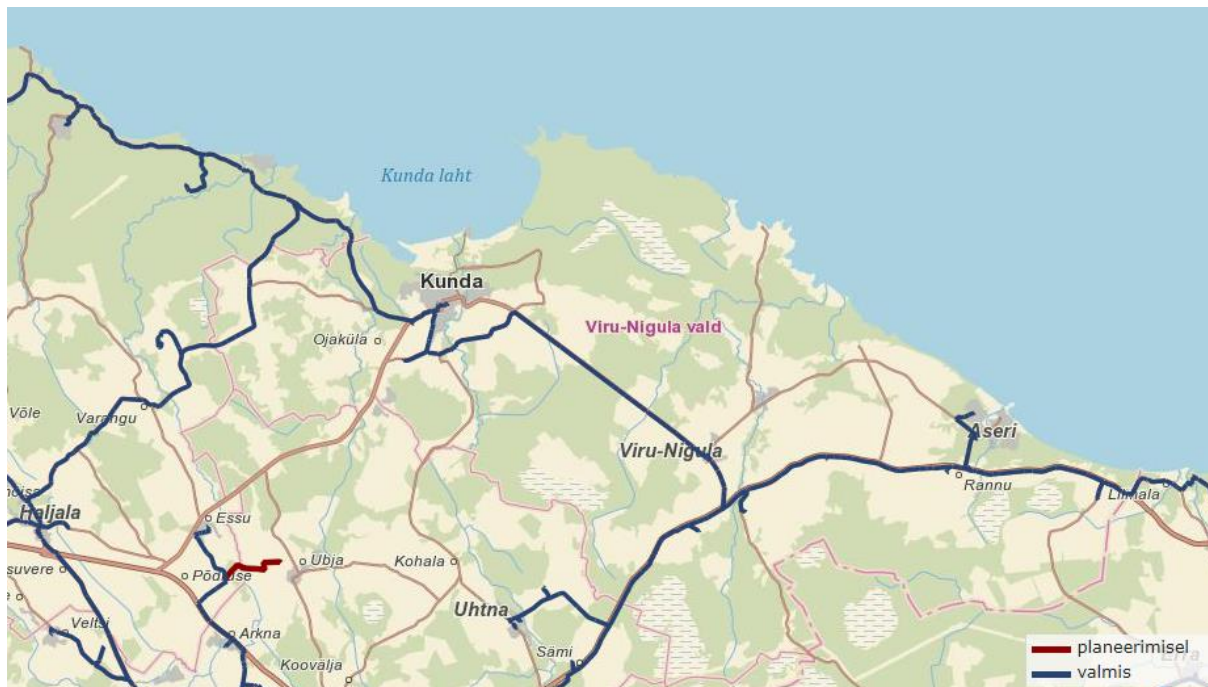
Hajaasustuse kaetus lairibaühendusega ja võimalused ühendusega liitumiseks on erakordselt oluline, et hajaasustuse piirkonna elanikel oleks võimalik teha kaugtööd ja luua paremad võimalused

¹¹¹ Eesti gaasiülekandevõrgu arengukava 2019-2028. Tallinn, 2019.

¹¹² Viru-Nigula valla arengukava alusdokument „Viru-Nigula valla profiil. Analüütiline koond“. OÜ Geomedia, 2018.

maettevõtluse arendamiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil on kavas EstWin baasvõrgust lairiba ühenduse viimine soovijateni (Joonis 21).

EstWin projekti raames rajatakse üle-Eestilist fiiberoptilisel kaablil põhinevat baasvõrku, mille ülesandeks on viia uue põlvkonna lairibaühendused kõikjale Eesti maapiirkondadesse. Rajatav baasvõrk peab optilise kaabliga katma eelkõige need piirkonnad, kus täna puudub valguskaablil põhinev internetitaristu täielikult või kus olemasoleva taristu võimalused on ammendunud. EstWin baasvõrgu ehitus on vaid esimene etapp kogu Eestit katva interneti sidevõrgu rajamise projektis ning seetõttu ei ehitata EstWin projekti raames välja lõppühendusi baasvõrgust lõpp klientideni. Baasvõrgu valmimisele peavad järgnema juurdepääsuvõrkude rajamise projektid, mille käigus viiakse ühendused konkreetsete tarbijateni.

Joonis 21. Lairibaühenduse põhivõrgu levik Viru-Nigula vallas. Allikas: projekt EstWin.

ARENGUVAJADUSED

- Kiire internetiühenduse tagamine;
- Arvestada laiemalt uute suundadega: kauglugemine ja -juhtimine, ennetav hooldus, tehnoloogiate kombineerimine (maakaabel, juhtmeta raadiolink püsiühendus, mobiilne 4G ühendus) vajaliku signaali loomiseks kasutajaskonnale.

22. Taastuenergeetika

22.1. Tuuleenergia¹¹³

Tuuleenergia tootmiseks sobivaid alasid on maakonnas vähe, kuna rannikualal, kus tuuletingimused on kõige soodsamad, on looduskaitsest tulenevad piirangud. Lisaks ei pruugi tuulepotentsiaalilt sobivad tuuleenergia arendusalad olla realiseeritavad riigikaitsealised põhjustel.

Viru-Nigula vallas olemasolevad tuulepargid:

- **Aseriaru tuulepark** on tuulepark Ida-Viru maakonnas Aseri vallas Tallinn–Narva maantee ja Aseri vahel. Tuulepark valmis 2011. aastal ja esimene tuulik ühendati elektrivõrguga 2011. aasta septembris. Tuulepargi hõlmatava maa-ala suurus on 200 hektarit. Tuulepargis on kaheksa

¹¹³ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

Winwind WWD-3 elektrituulik, igaüks võimsusega 3 MW. Tuulepargi koguvõimsus on 24 MW ning prognoositav aastatoodang 65 GWh.

- **Viru-Nigula tuulepark** on tuulepark Lääne-Viru maakonnas Viru-Nigula vallas Tüükri külas. Tuulepark valmis 2007 ja esimene tuulik ühendati elektrivõrguga 2007. aasta märtsis. Tuulepargi poolt hõlmatava maa-ala suurus on 195,1 hektarit. Tuulepargis on kaheksa Windwind WWD-3 D100/HH90 elektrituulik, igaüks võimsusega 3 MW. Tuulepargi koguvõimsus on 24 MW.
- **Hiemäe tuulepargi** detailplaneeringu eesmärk on 49,24 ha suurusele maa-alale püstitada kolm tuulegeneraatorit ning raja teede- ja elektrivõrk. Samuti on detailplaneeringu lahenduse osas läbi viidud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusel leitud, et kavandatav tegevus ei too kaasa piiriülest keskkonnamõju. Hiemäe detailplaneering on kehtestatud motiivil, et tuulepargi rajamine oleks roheline energia tootmise näol keskkonnasõbralik ja säästlik. Samuti on kavandatava tuulepargi rajamine võimalik koos muinsuskaitseobjektide säilitamise ja eksponeerimisega ning puhkeala heakorrastamisega.

22.2. Hüdروenergia¹¹⁴

Kunda linnas asub **Kunda hüdروelektrijaam**, mis on esimene Eestisse rajatud hüdروelektrijaam. See on rajatud 1893. Kunda tsemenditehase rekonstrueerimise käigus. Lisaks tsemenditehasele andis jaam elektrit Kunda sadamakraana käitamiseks ja Lontova asula valgustamiseks. Jaama praegune töösurve on 9 m ja võimsus 400 kW. Jaam on eksponeeritud ka ajaloolis-kultuurilise vaatamisväärsusena.

Kunda hüdروelektrijaama pais on rajatud suure languga jõelõigule (ca 3,5%). Paisutuse mõju ulatub ca 300 m ülesvoolu. Paisjärve pindala on 0,9 ha, suurim sügavus 6,1 m (põhjalaskme juures) ja keskmine sügavus 2,1 m. Aasta keskmine vooluhulk Kunda paisu ristlõikes on 5,2 m³/s.

2005. aastal rajati Kunda jõele pais tehnoloogilise vee võtmiseks AS Estonian Cell haavapuitmassi töötlemise tehase tarbeks. Tegemist on kivipuistpaisuga. Paisu pikkus on ca 25 m ja suurim kõrgus ca 2 m. Kitsa jõeoru tõttu olulist paisjärve ei teki. Veetasemete vahe paisu juures on ca 1,1 m.¹¹⁵ Paisu juurde on ehitatud veehaare. Vasakul kaldal avaneb endise jõujaama veetunneli väljavool. Veetunneli sissevool, mis paiknes ülesvoolu asuva tsemenditehase paisu juures, on praeguseks ajaks betooniga suletud ja veevoolu läbi tunneli ei toimu. Pikaajaline veevool on põhjustanud tunneli väljavoolukonstruktsiooni lagunemise ning vasaku kalda ärauhumise ja varisemise. Jõe vooluvee uhtumine võib põhjustada kalda edasist varisemist. Edasine varisemine ohustab vasakul kaldal paiknevat hoone varet, mis omab ajaloolist ja arhitektuurilist väärtust.

Kunda tsemenditehase paisu puhul on tegemist sillasammaste vahele ehitatud regulaatoriga, mille juurde on ehitatud ka hüdروelektrijaam. Pais rajati algselt Kunda tsemenditehase seadmetele jahutusvee võtmiseks. Praegusel ajal on väljastatud vee erikasutusluba Kunda Nordic Tsement AS-le seadmete jahutusvee võtmiseks 1 600 000 m³ aastas (ca 50 l/s). Seadmete jahutusvesi lastakse jõkke tagasi veehaardest ülesvoolu. Paisu teine funktsioon käesoleval ajal on elektrienergia tootmine. Jaama töösurve on 6,5 m ja võimsus 350 kW. Kunda tsemenditehase pais on rajatud karestikule (lang 1..3%), mis ulatub paisust ligikaudu 70 m ülesvoolu. Edasi ülesvoolu on jõepõhi väga väikese languga (0,05...0,1%). Paisutuse mõju ulatub 2,4 km ülesvoolu kuni Kunda mõisa paisu aluse karestikuni. Paisjärve pindala on ligikaudu 5,4 ha, suurim sügavus 4,4 m ja keskmine sügavus 1,7 m.

Kunda mõisa (Linnuse) pais asub Lääne-Viru maakonnas Viru Nigula vallas Linnuse külas. XIX sajandi lõpul on praeguse paisu kohal olnud Kunda mõisa vesiveski pais. Pais oma praegusel kujul on rajatud pärast vana paisu lagunemist. Kunda mõisa vesiveski on olnud derivatsioonijõujaama

¹¹⁴ Kunda jõel paiknevatele Kunda HEJ, Kunda Estonian Cell veehaarde, Kunda tehase ja Kunda mõisa paisudele kalapääsude rajamise keskkonnamõju hindamine, K&H AS, Maves AS, Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ, Eesti Looduhoiu Keskus MTÜ, Merin AS, 2007.

¹¹⁵ <https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/kunda-estonian-cell> (seisuga 25.11.2019).

tüüpi juurde- ja äravoolukanaliga. Juurdevoolukanal on osaliselt säilinud praeguseni. Paisu ja derivatsioonikanali abil tekitatud surve jõul oli tööle rakendatud kaks eraldi hoonetes asuvat jõuastet.

Paisu kivikonstruktsioonide ehituslik seisund on avariohtlik. Pais on varustatud ka põhjalaskmega, mis on olnud pikka aega avatud ja vesi on sealt läbi voolanud. Antud lõigus on jõgi järskude kallaste ning suure languga, mistõttu paisjärve kujunenud ei ole. Olemasoleva paisutuse mõju ulatub kuni 70 m ülesvoolu. Paisutuse mõju pindala on ligikaudu 0,1 ha, suurim sügavus 2 m (põhjalaskme ees) ja keskmine sügavus 0,6 m. Käesoleval ajal paisul otstarve puudub. Paisu omanikul on soov pais taastada ja rajada paisu juurde hüdroelektrijaam. Omaniku poolt on algatatud keskkonnamõjude hindamine hüdroelektrijaama rajamiseks Linnuse paisu juurde (Viru-Nigula VV kiri 6.10.05 nr. 7-5/714). Hüdroelektrijaama projektiga kavandatud normaalveetase on 41.50 m abs., kuid vastavalt Looduskaitseaduse § 51-le on Kunda jõel keelatud uute paisude rajamine ja olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset. Samuti läheb hüdroelektrijaama rajamine vastuollu Natura 2000 ala kaitseesmärkidega. Seetõttu pole kavandatud projekti realiseerimine seaduse järgi võimalik.

22.3. Päikeseenergia^{116 117 118}

Geograafiliste tingimuste tõttu on Eestis madal potentsiaal hüdroenergia kasutamiseks ning päikeseenergia kasutamine elektri tootmisel on leidnud rakendust peamiselt väikelahendustena.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu kohaselt võib kliima muutumine anda võimaluse alternatiivenergiaallikate (bioenergiakultuurid, suurenev tuule- ja päikeseenergiapotentsiaal) kasutuselevõtuks maakonnas. Ida-Viru maakonnaplaneeringus on toodud taastuvenergeetika seisukohalt, et Ida-Virumaal on perspektiivi täiendavalt arendada kohalikul tasemel päikese ja biomassile-gaasile baseeruvat energeetikat, aga võtta soojatootmiseks kasutusele ka täitunud kaevandusõõnsustesse kogunenud põhjaveereservuaarid.

ARENGUVAJADUSED

- MKM soovib soodustada üksiktuulikute rajamist ettevõtlusaladel;
- Rohelise energia, sh tuulepargi kriteeriumite väljatöötamine, millest lähtuvalt alasid välja valida võiks.

23. Jäätmemajandus¹¹⁹

Viru-Nigula vallas keskkonnaregistri andmetel (23.03.2019 seisuga) tegutsevad jäätmekäitluskohad on toodud Tabel 19. Jäätmekäitluskohad tegelevad nii enda jäätmete käitlemisega (nt tööstusjäätmed) kui ka käitlevad teiste jäätmeid.

Tabel 19. Viru-Nigula valla jäätmekäitluskohad. Allikas: Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Jäätmekäitluskoht	Asukoht	Tegevuse liik
1. Vasta saeveski	Vasta küla	Koospõletustehas
2. Mereäärne savikarjäär, Kunda Nordic Tsement AS	Kunda linn	Muu tegevus
3. Mere 2 katusekivitehas, vana savikaevandamine	Aseri alevik	Tavajäätmete käitluskoht

¹¹⁶ Energiamaajanduse arengukava aastani 2030, 2017.

¹¹⁷ Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, Lääne-Viru Maavalitsus.

¹¹⁸ Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+, Hendrikson&Ko, 2016.

¹¹⁹ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

karjäär, Wienerberger AS		
4. Kunda tsemenditehase tööstusjäätmete prügila, Kunda Nordic Tsement AS	Kunda linn	Bioloogiline töötlus
5. Kunda tsemenditehas, Kunda Nordic Tsement AS	Kunda linn	Muu komplekstegevus, ohtlike jäätmete käitluskoht, tavajäätmete käitluskoht, muu tegevus, ümberlaadimisjaam, vaheladu, koospõletustehas
6. Kunda sadama ohtlike jäätmete kogumispunkt, Ragn-Sells AS	Kunda linn	Ohtlike jäätmete käitluskoht, tavajäätmete käitluskoht
7. Kunda haavapuitmassi tehas, Estonian Cell AS	Kunda linn	Bioloogiline töötlus
8. Kordoni 1 tellisetehase jäätmekäitluskoht, Wienerberger AS	Aseri alevik	Tavajäätmete käitluskoht
9. Kalvi tee 9 puidujäätmete käitlemise plats, Wiru Puiduhakke OÜ	Viru-Nigula alevik	Tavajäätmete käitluskoht, ümberlaadimisjaam, vaheladu
10. Aseri reoveepuhasti, Aseri Kommunaal OÜ	Aseri alevik	Bioloogiline töötlus

Tööstuslike jt jäätmekäitluskohtade puhul on oluline tagada nende keskkonnaohutus.

Vallas teenindab elanikke Kunda jäätmejaam, mis võtab vastu erinevaid jäätmeliike (sh kodumajapidamises tekkivaid ohtlikke jäätmeid). Vallas asuvad ka erinevad kogumiskonteinerid. Rajamisel on Aseri jäätmejaam, mille omanikuks on Viru-Nigula valla ettevõtte OÜ Aseri Kommunaal.

Jäätmehoolduse põhiliseks suunaks on jäätmetekke vähendamine, jäätmete taaskasutamine ja liigiti kogumine, jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine ja ohtlike jäätmete eraldi kogumine. Üldplaneeringu täpsusastmes on eelkõige tarvis tähelepanu pöörata jäätmejaamade toimimisele ja täiendavale kavandamisele (nt Aseri jäätmejaam) ja biojäätmete eraldi kogumiseks kompostimisväljakute kavandamisele.

24. Keskkonnaohtlikud objektid^{120 121}

Viru-Nigula valla territooriumil on registreeritud neli keskkonnaohtliku objekti, sh kolm jääkreostusobjekti ja üks tankla. Registreeritud jääkreostusobjektist kaks objekti on Keskkonnaregistri andmetel likvideeritud (Viru-Nigula endise katlamaja masuudihoidla, JRA0000228 ja Kunda linna endine tsentraalkatlamaja, JRA0000219) ning neid käesolevas dokumendis ei käsitleta.

Ülevaade Viru-Nigula valla territooriumil olemasolevatest keskkonnaohtlikest objektidest annab Tabel 20.

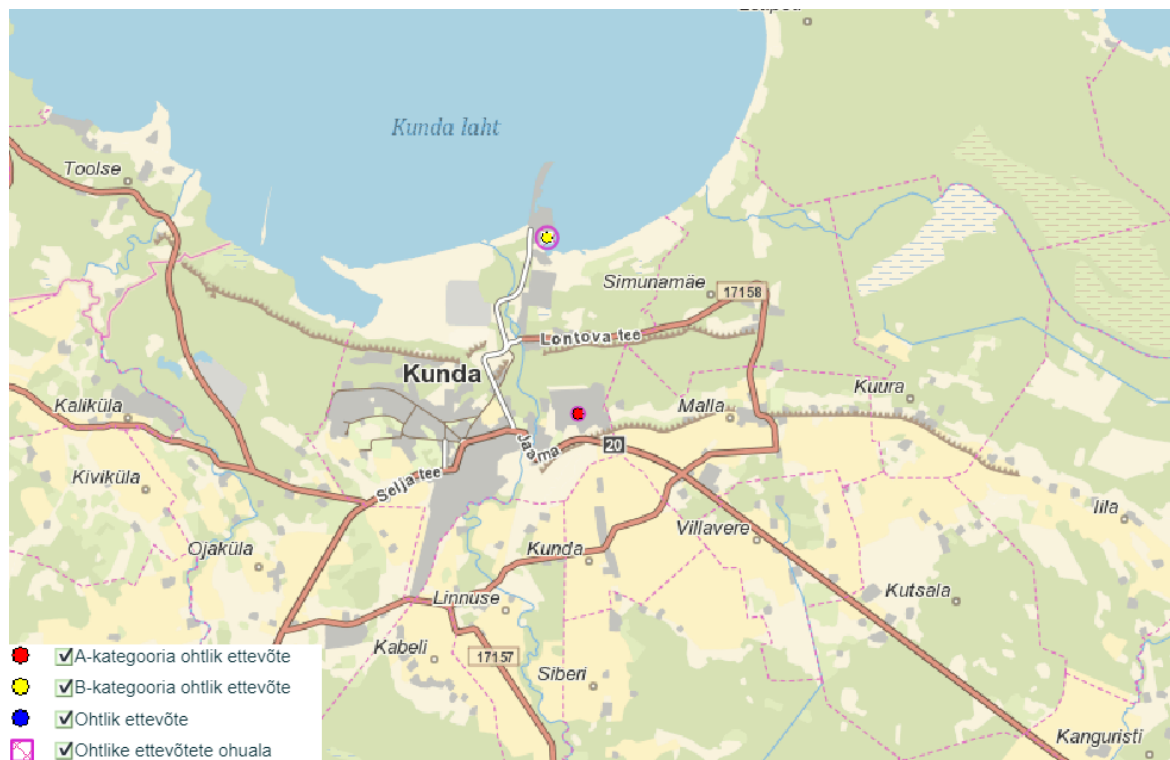
¹²⁰ Keskkonnaregister, seisuga 21.11.2019.

¹²¹ Maa-ameti X-GIS ohtlike ettevõtete kaardirakendus, seisuga 21.11.2019.

Tabel 20. Keskkonnaohtlikud objektid Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Keskkonnaregister, seisuga 21.11.2019.

Objekti nimi	Keskkonna- registri kood	Asukoht	Tüüp	Ohu liik	Saaste liik	Objekti staatus	Märkused
Olerex AS	OOB0100199	Koogu küla	Tankla		Kütus		
Aseri keskkatlamaja	JRA0000122	Aseri alevik	Jääkreostusobjekt	Pinnas	Põlevkivi, Masuut	Kohalik	Jääkreostus väheses osas likvideeritud. Jääkreostusobjekt asub tööstustsoonis. Omanikul on plaanis välja arendada Aseri sadam ja endise kütusehoidla territoorium jääks siis sadama teenindusmaaks. 3 kateegooria - jääkreostusobjektid, kus esinesid lahtised või avariilised OA hoidlad, millel oli märgatav oht lokaalselt reostada pinnast, põhjavett või pinnavett.

Viru-Nigula vallas asub kaks ohtlikku ettevõtet. Ülevaate ohtlike ettevõtete paiknemisest valla territooriumil annab Joonis 22 ning ülevaate nendega kaasnevast ohust **Tabel 21**.

Joonis 22. Ohtlikud ettevõtted Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Maa-ameti ohtlike ettevõtete kaardirakendus, seisuga 21.11.2019

Tabel 22. Ohtlike ettevõtete kaasnep oht Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Maa-ameti ohtlike ettevõtete kaardirakendus, seisuga 21.11.2019

Ettevõtte	ID	Ohu kategooria	Ohuala raadius (m)	Kemikaalid (t)	Ohu tüüp	Aadress
Estonian Cell AS	340	A-kategooria suurõnnetuse ohuga	77	Vesinikperoksiid, naatriumhüdroksiid, väävelhape, soolhape, polüalumiiniumkloriid, fosforhape, naatriumhüpoklorit, diiselmootor, metaan	Soojuskiirgus/ülerõhk	Kunda linn, Jaama 21
Baltic Tank AS	337	B-kategooria suurõnnetuse ohuga	128	Seebikivi	Soojuskiirgus	Kunda linn, Uus-Sadama 2

Ühegi väljaspool Viru-Nigula valla territooriumi paikneva ohtliku või suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohuala valla territooriumile ei ulatu.

Kemikaaliseadusega on planeeringualale, kuhu jäävad ohtlikud ettevõtted, kehtestatud erinõuded maakasutuse planeerimisel, millega arvestatakse ÜP koostamisel.

25. Riigikaitse ehitised¹²²

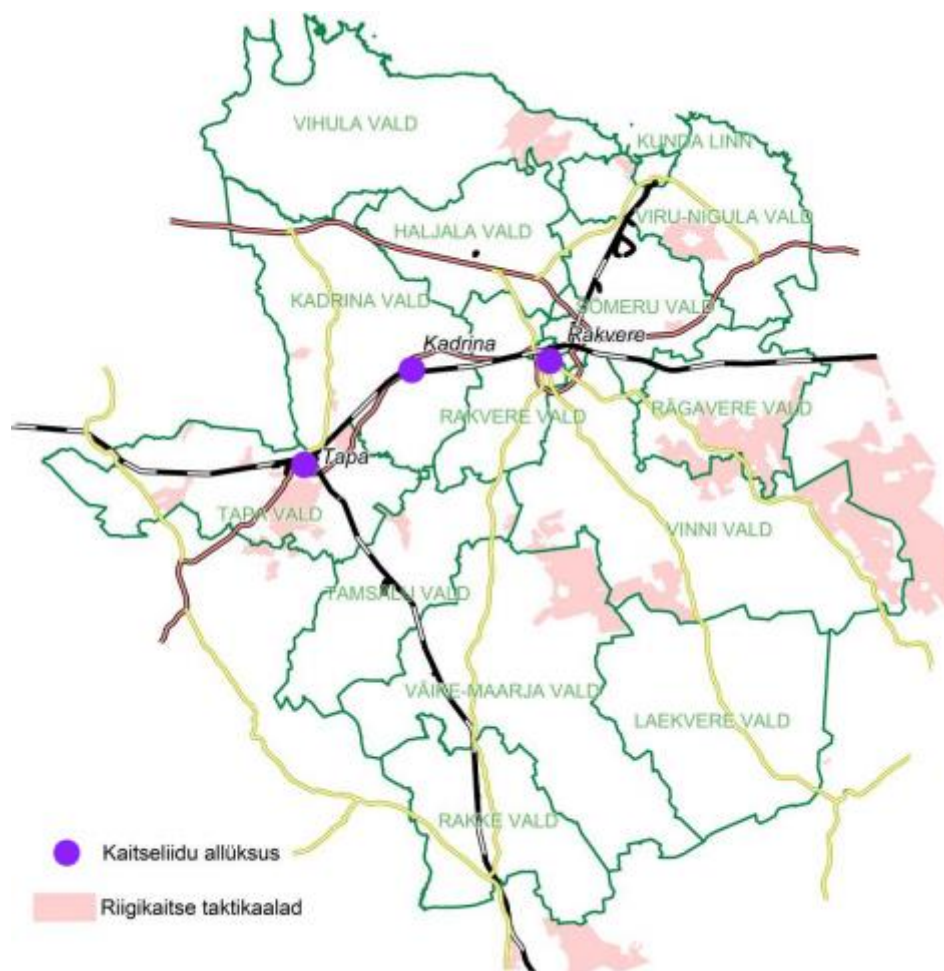
Viru-Nigula vallas asuvad Kaitseliidu kodulehe andmetel Viru malevas Rakvere malevkonnas Kunda ja Viru-Nigula kaitseliidu rühmad.¹²³

Lisaks kasutavad Kaitseväge ja Kaitseliit taktikaaladena metsaalasid riigikaitse väljaõppe läbiviimiseks, juhindudes metsaseaduses sätestatud tingimustest.

Lääne-Viru maakonnas 2015. aastal koostatud kaardi järgi asub Viru-Nigula valla edelaosas riigikaitse enim kasutatud taktikaala.

¹²² Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, Lääne-Viru Maavalitsus.

¹²³ <http://viru.kaitseliit.ee/et/menuupunkt> (seisuga 25.11.2019).

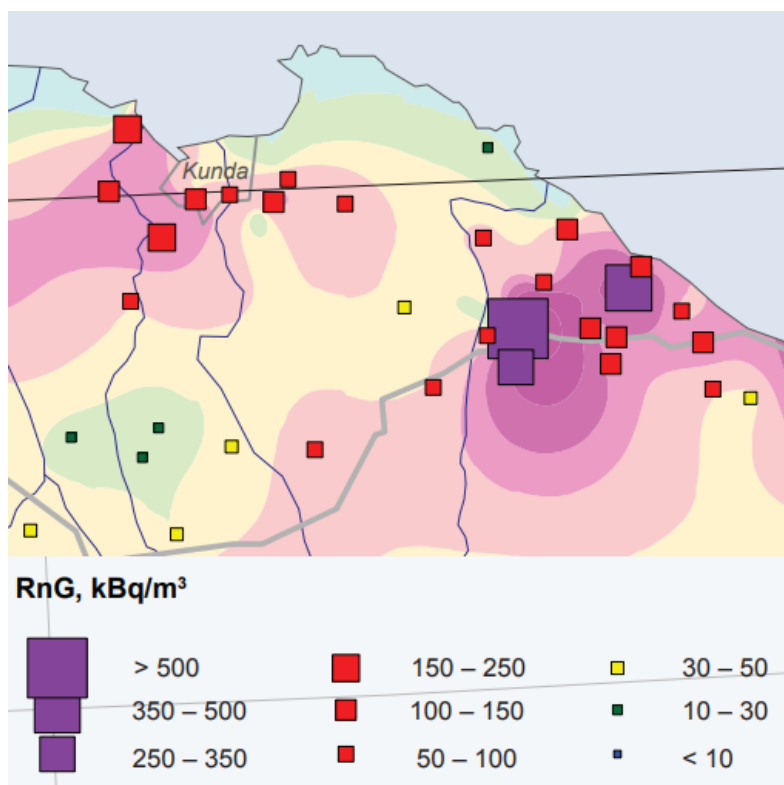
Joonis 23. Lääne-Viru maakonna 2015 enim kasutatud taktikaalad ja Kaitseliidu Viru maleva allüksused. Allikas: Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+.

Õhutõrje ja suurtükiväe merele orienteeritud harjutusalade ja mereväe harjutusalade asukohtade valimise arendusprogrammi (ÕSMAAP) alusel kuulus Letipea harjutusalade (joonis 12) eelvaliku hulka, mille sobivust on hinnatud keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) ja testlaskeharjutuste käigus. Keskkonnamõju hindamise käigus leiti, et kõigil merele orienteeritud harjutusaladel esineb olulisi keskkonna või sotsiaal-majanduslikke mõjusid, kuid ühegi ala kasutamist Kaitseväge väljaõppe eesmärgil keskkonnamõju aspektist ei välistatud. Samas tulenevalt KSH aruandest ja kaitseväge vajaduste täpsemast analüüsist, loobuti Letipea käsitlest võimaliku merele orienteeritud harjutusalana. Arvestades Vabariigi Valitsuse poolt 2010 kinnitatud riigikaitsestrateegia ja 2015 sõlmitud valitsusliidu tegevusprogrammi põhimõtteid, siis kaitsevõime tugevdamisel käsitletakse maakonnaplaneeringus Letipea neeme harjutusala kui võimalikku merele orienteeritud harjutusala. Harjutusala kasutustingimused tuleb välja töötada koostöös kohaliku omavalitsusüksusega ning vajadusel teetariistu valdajatega.

26. Radoon^{124 125}

Eesti peamiseks radooniohtlikuks alaks on Põhja-Eesti, kus uraanirikka diktüoneemaargilliidi peal lasub poorne ja lõheline paekivi. Uraani lagunemise käigus tekkinud radoon saab sellisel juhul tõusta maapinnale.

2004. a koostatud esialgse Eesti radooniriski leviala kaardi järgi (koost. Eesti Geoloogiakeskus jt) asub valdav osa Viru-Nigula vallast kõrge radooniriskiga alal, radoonirisk on madalam/normaalne vaid rannikumadalikul (Malla, Mahu, Letipea piirkonnas).

Joonis 24. Radooni sisaldus pinnaseõhus Viru-Nigula valla territooriumil. Allikas: Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas, seisuga 21.11.2019.

27. Keskkonnatervis¹²⁶

27.1. Heited välisõhku, välisõhu kvaliteet

Viru-Nigula valla territooriumil on peamiseks välisõhu punktheiteallikateks keskkonnakompleksloa või õhusaasteloa kohuslased tööstusettevõtted, samuti suuremate asulate katlamajad. Heiteallikad asuvad peamiselt Kunda linnas, Aseri alevikus ja Viru-Nigula alevikus.

KUNDA LINN

1) AS Kunda Nordic Tsement (keskkonnakompleksluba nr 18399, asukoht Jaama tn 2). Tegevusalaks tsemendi tootmine, mille käigus kasutatakse energiaallikana ka jäätmekütust (samal ajal ei ole jäätmekütuse käitlemine põhjustanud lõhnaärringuid). Heiteallikaks on ka koostootmisjaam. Tsemendi tootmisel ja tootmisjäätmete ladestamisel (ettevõtte tootmisjäätmete prügila asub samuti Kunda linna lähedal, ettevõtte savikarjääri kõrval) on võimalikuks probleemiks tolmu heide. 2016.

¹²⁴ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

¹²⁵ Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas. Eesti Geoloogiakeskus, 2017. http://www.envir.ee/sites/default/files/eesti_rn_atlas_2017_kyljendatud.pdf

¹²⁶ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019

aastal tehtud Kunda linna ja ümbruse tolmuseirest selgub, et võrreldes varasemaga on aasta keskmine tolmusisaldus õhus vähenenud ja piirväärtuste ületamisi ei ole registreeritud. Allikas: Käitise kontrolli aruanne nr 1078583, 15.03.2018.

2017. aasta seireandmetel aga ületati PM10 kehtestatud 24 tunni piirväärtust kokku seitsmel korral (aastas lubatud ületamiste arv on 35). Allikas: „Kunda linna ja ümbruse tolmuseire 2017. a aruanne”.

2) AS Estonian Cell (keskkonnamoondustuba nr 1, Jaama tn 21). Tegevusalaks haavapuitmassi tootmine. Peamised õhusaasteained tekivad põletusseadmetest, mis kasutavad kütusena maagaasi ja biogaasi. Ettevõtte on potentsiaalne ebameeldiva lõhna allikas, mis võib tekkida tootmisjäätmete ladustamisel (puukoor) ja reoveepuhasti jääkmuda ning tootmisjäätmete kompostimisel. Samas ei ole ajavahemikul 2015-2017 registreeritud kaebusi käitisest pärineva lõhna (ega ka müra ja vibratsiooni) osas.

3) Adven Eesti AS katlamaja Jaama tn 12a (õhusaasteluba L.ÕV/317873). Paigaldatud on kaks katelt võimsusega 8 ja 4 MW. Kütusena kasutatakse maagaasi 5 mln m³/a.

4) Adven Eesti AS konteinerkatlamaja Jaama tn 2 (õhusaasteluba L.ÕV/324428). Paigaldatud on kaks katelt võimsusega 2,5 ja 1,9 MW Kütusena kasutatakse maagaasi kuni 1,26 mln m³ aastas.

5) Adven Eesti AS katlamaja Võidu tn 10 (õhusaasteluba nr L.ÕV/329091). Katlamajas on kaks katelt sisendvõimsusega a' 3,53 MWth. Ühes katlas kasutatakse kütusena puiduhaket kuni 9145 t/a, teises tükkturvast kuni 9145 t/a.

6) Aktsiaselts Baltic Tank vedelkaupade terminal Uus-Sadama tee 2 ja Uus-Sadama tee 10 (õhusaasteluba nr L.ÕV.LV-184260). Kunda sadamas asuvas terminalis on kokku 24 heiteallikat: neist kaks põletusseadmete korstnat, 18 mahutit, kaks laadimisestakaadi ja vedelkaupade laadimine tankerile. Vedelkaupade käitlemisel tekkiva lenduvate orgaaniliste ühendite heite vähendamiseks on paigaldatud katalüütiline põleti.

Kunda linnas Sauna 4 kinnistul tegutses ka vanarehvide pürolüüsitehas, kuid selle keskkonnamoondustuba tunnistati 2015. a kehtetuks.

Kundas on õhukvaliteedi seirejaam, milles mõõdetakse vääveldioksiidi ja lämmastikoksiidide sisaldust välisõhus, samuti meteoroloogilisi parameetreid (tuule kiirus ja suund, õhutemperatuur).

ASERI ALEVIK

1) Wienerberger AS (keskkonnamoondustuba nr L.KKL.IV-24837, Kordoni 1 ja 6) – telliste ja katusekivide valmistamine. Peamine heide õhku tekib põlemisprotsessidest (tunnelahi, kuivati, katlamajad). Kütusena kasutatakse maagaasi.

2) Adven Eesti AS katlamaja Rahva tn 9 (õhusaasteluba nr L.ÕV.IV-199914), kütusena kasutatakse maagaasi kuni 2,2 mln m³ aastas.

3) OÜ Aseri Kommunaal katlamaja Kooli tn 2 (paikse heiteallika käitaja registreeringu tõend nr PHRR/332308). Katlamaja varustab soojaga Aseri koolimaja. Kasutatakse maagaasil töötavat katelt, mille soojussisendile vastav nimisoojusvõimsus on 0,5 MWth.

Viru-Nigula alevik:

1) Viru-Nigula Saeveski (õhusaasteluba nr L.ÕV/323653). Heiteallikaks on katlamaja, kus on kaks tahkekütet katel (puiduhaket ja saepuru kuni 8000 t/a). Samuti on käitises oma vedelkütuse tankla (kuni 180 t/a diislikütust).

2) AS Adven Eesti Viru-Nigula aleviku katlamaja Maarja tn 7 (õhusaasteluba nr L.ÕV/300656). Katlamajas on kaks katelt summaarse sisendvõimsusega 2,54 MWth. Kasutatakse peamiselt 1,38 MWth sisendvõimsusega puiduhakkekatelt (kütusena kuni 750 t/a puiduhaket). Kerget kütteõli kasutatakse kuni 2 t/a.

Vasta külas tegutseb Flexa Eesti AS puidutööstus (õhusaasteluba nr L.ÕV/323868). Heiteallikateks on tahkekütuse katlamaja kahe katlaga ja lakkimisliinid.

Rannu külas tootis Dream Slats OÜ voodipõhja lamelle (vineeri tootmine kuni 2500 m³ ööpäevas), kuid 2017. a esitas ettevõtte kompleksloast loobumise taotluse, kuna tegevus lõpetati. Peamiseks heiteallikaks oli ettevõtte tahkekütuse katlamaja. Võib eeldada, et Rannu külla kavandatavas saetööstuses rajatakse samuti tahkekütuse katlamaja.

Valla territooriumil tegutsevad ka põllumajandusettevõtted. Keskkonnakompleksloa kohuslasi farme ei ole.

Keskkonnaloa (õhusaasteluba, keskkonnakompleksluba) kohuslaste ettevõtete tegevust reguleeritakse loa tingimuste kaudu, seejuures tuleb load väljastada selliselt, et kõikide allikate koosmõjus ei teki atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 47 lg 1 ja 2 alusel kehtestatud piirväärtuste ületamist väljapool tootmisterritooriumi püsiva asustusega või avalikkuse juurdepääsuga kohtades (AÕKS § 30 lg 4, § 33 lg 5 ja § 94 lg 2 ja 3 alusel).

Õhuheide tekib ka lokaalküttekollettist, väikesemahulisest tootmis-tegevusest, autoliiklusest, teedelt ja platsidelt tolmuheitest jms. Nende heiteallikate tegevust ei reguleerita keskkonnaloade kaudu. Samuti võivad tootmis- ja põllumajandusettevõtted olla lõhnaäiringu põhjustajad. Planeerimisel tuleb õhuheide mõjude ja võimaliku lõhnaäiringu ennetamiseks arvestada samu põhimõtteid, mida rakendatakse müra puhul teede ja tootmistegevuse kavandamisel.

Teadaolevalt ei ole ühegi Viru-Nigula valla asulas või piirkonnas õhukvaliteet selline, mis tingiks õhukvaliteedi parandamise kava koostamise vajaduse atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 73-77 sätetele. Samas, kui üldplaneeringu realiseerimise tulemusena tekib oht, et piirkonna õhukvaliteedi tase ületab või tõenäoliselt ületab ühe või mitme saasteaine kohta AÕKS § 47 lg 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtust või nende ületamise lubatud kordade arvu kalendriaastas või piirväärtuse lubatud ületamise määra, tuleb kohalikul omavalitsusel koostada õhukvaliteedi parandamise kava. Kava koostamise aluseks on andmed saasteainete mõõdetud kontsentratsioonide kohta (AÕKS § 74 lg 1 p. 15 alusel), kusjuures Keskkonnaministeerium teavitab kohaliku omavalitsuse üksust, kui õhukvaliteedi hindamise käigus tuvastatakse saasteainete piirväärtuste ületamine (AÕKS § 73 lg 5). Juhul kui tekib oht, et saastetase ületab AÕKS § 47 lg 1 alusel kehtestatud õhukvaliteedi häiretaset, võivad meetmeteks olla õhukvaliteedi taseme piir- või sihtväärtuse või häiretaseme ületamise põhjustanud tegevuste nagu mootorsõidukiliikluse, tööstuslike seadmete või toodete ja majapidamistes kasutatavate kütteseadmete kasutamise piiramine ja peatamine ning meetmed elanikkonna tundlike rühmade, sealhulgas laste kaitsmiseks (AÕKS § 78 lg 4 alusel).

Kui tekib oht, et saasteainete sisaldus ületab teatud õhukvaliteedi piirkonnas ühe või mitme saasteaine kohta peab kohaliku omavalitsuse üksus määratlema konkreetseid meetmeid sellise ületamise ohu vähendamiseks ja selle kestuse lühendamiseks, koostades lühiajalise õhukvaliteedi parandamise kava vastavalt AÕKS § 78 sätetele. Lühiajalises õhukvaliteedi parandamise kavas ette nähtud meetmeteks.

Uute potentsiaalsete lõhnaallikate kavandamisel tuleb tagada, et lõhnaaine väljutamisel mitme käitise heiteallikatest kokku ei tekitata koosmõjus lõhnaaine häiringutaseme ületamist (AÕKS § 69). Vastavad häiringutasemed ja hindamise kord on kehtestatud Keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 81 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“. Kui tuvastatakse lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamine, määrab Keskkonnainspeksioon lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamise põhjustanud heiteallika käitajale tähtaja lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamiseks (AÕKS § 70 ja 71 kohaselt).

28. Mära ja vibratsioon¹²⁷

Eestis on keskkonnamära normväärtused kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Määruse nõudeid tuleb täita linnade ja asulate planeerimisel ning ehitusprojektide koostamisel. Määrust ei kohaldata alal, kuhu avalikkusel puudub juurdepääs ja kus ei ole püsivat asustust, ning töokeskkonnas, kus kehtivad töötervishoidu ja -ohutust käsitlevad nõuded.

Müratundlike alade kategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- I kategooria – virgestusrajatiste maa-alad ehk vaiksed alad,
- II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutuste ning elamu maa-alad, rohealad,
- III kategooria – keskuse maa-alad,
- IV kategooria – ühiskondlike hoonete maa-alad.

Peamisteks Viru-Nigula valla välisõhu müraolukorda (vibratsiooni mõju on valdavalt lokaalne) mõjutavateks teguriteks on maanteede autoliiklus ja tööstusettevõtted (üksikobjektid).

Autoliikluse osas võib tervikuna lähitulevikus ette näha mõningast liikluskoormuse suurenemist, mis suurendab liikluse müra tekitatavat häiringut ja müraga kokku puutuvate inimeste hulka.

Kõige olulisem müraallikas on põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva, mille liikluskoormus Viru-Nigula valla territooriumil oli 2017. a Maanteeameti liiklusloenduse andmetel 4148...4758 autot ööpäevas.

Oluline on ka raskeveokite liikumine Kunda sadamasse ja tööstusettevõttesse: Rakvere-Kunda suunal moodustavad Põdruse-Kunda-Pada tugimaantee liikluskoormusest 25% raskeveokid. Oluline raskeveokite koormus (müra, vibratsioon) langeb ka Kunda linna põhitänavatele.

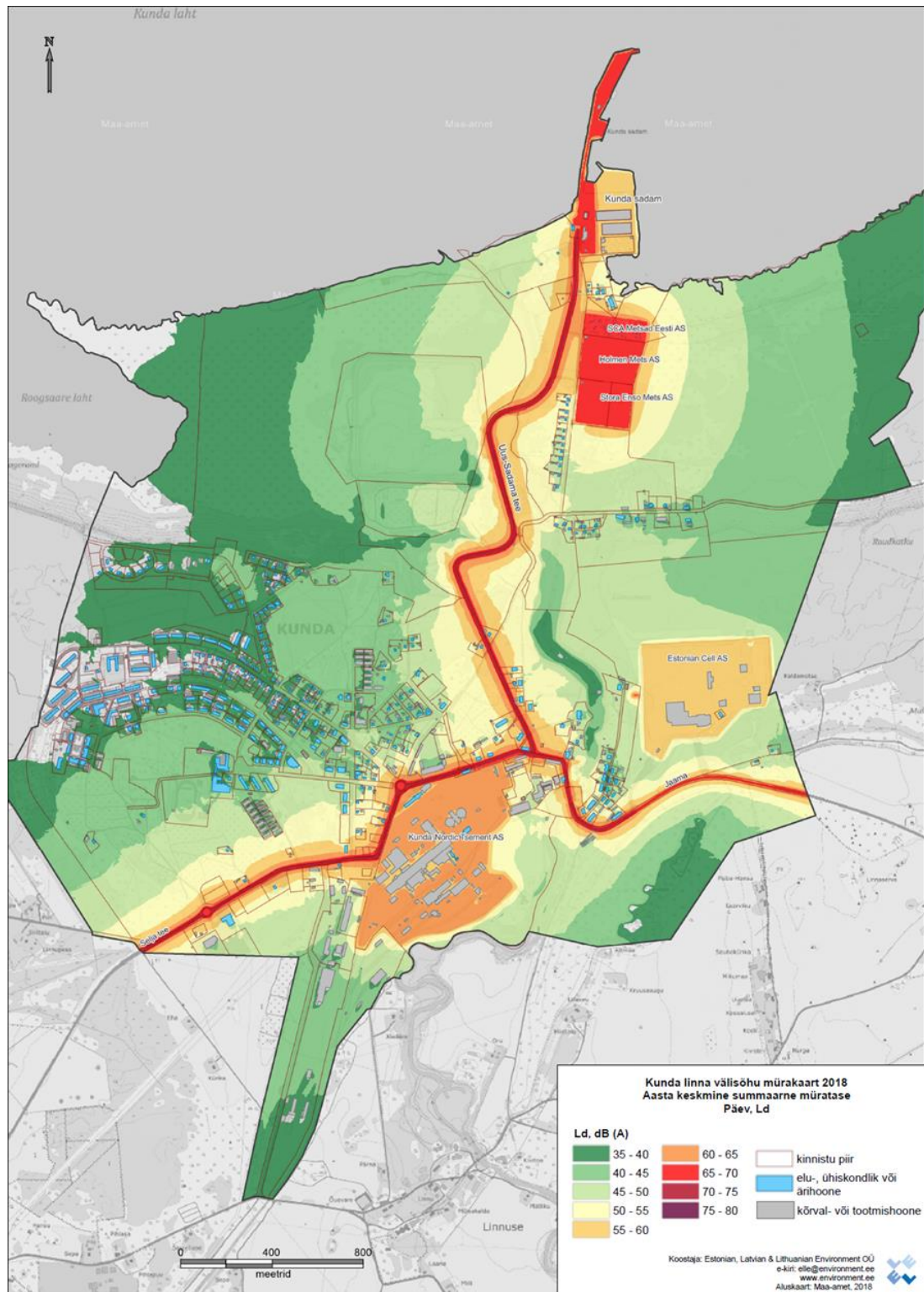
Kunda linna kohta on koostatud mürakaart 2018. aastal. Aasta keskmine summaarne müratase päeval ja öösel on vastavalt välja toodud Joonis 25 ja Joonis 26.

Üldplaneeringus kavandatava tööstustegevuse puhul tuleb lähtuda eelkõige sellest, et uute tööstusettevõtete rajamisel või olemasoleva tööstustegevuse laiendamisel ei põhjustataks ülenormatiivset mürataset naaberaladel. Tööstust on soovitatav arendada eelkõige olemasolevates tootmispiirkondades ja suuremate teede ääres, mis võimaldab transpordivood suunata otse maanteele müra- ja saastetundlike alasid läbimata.

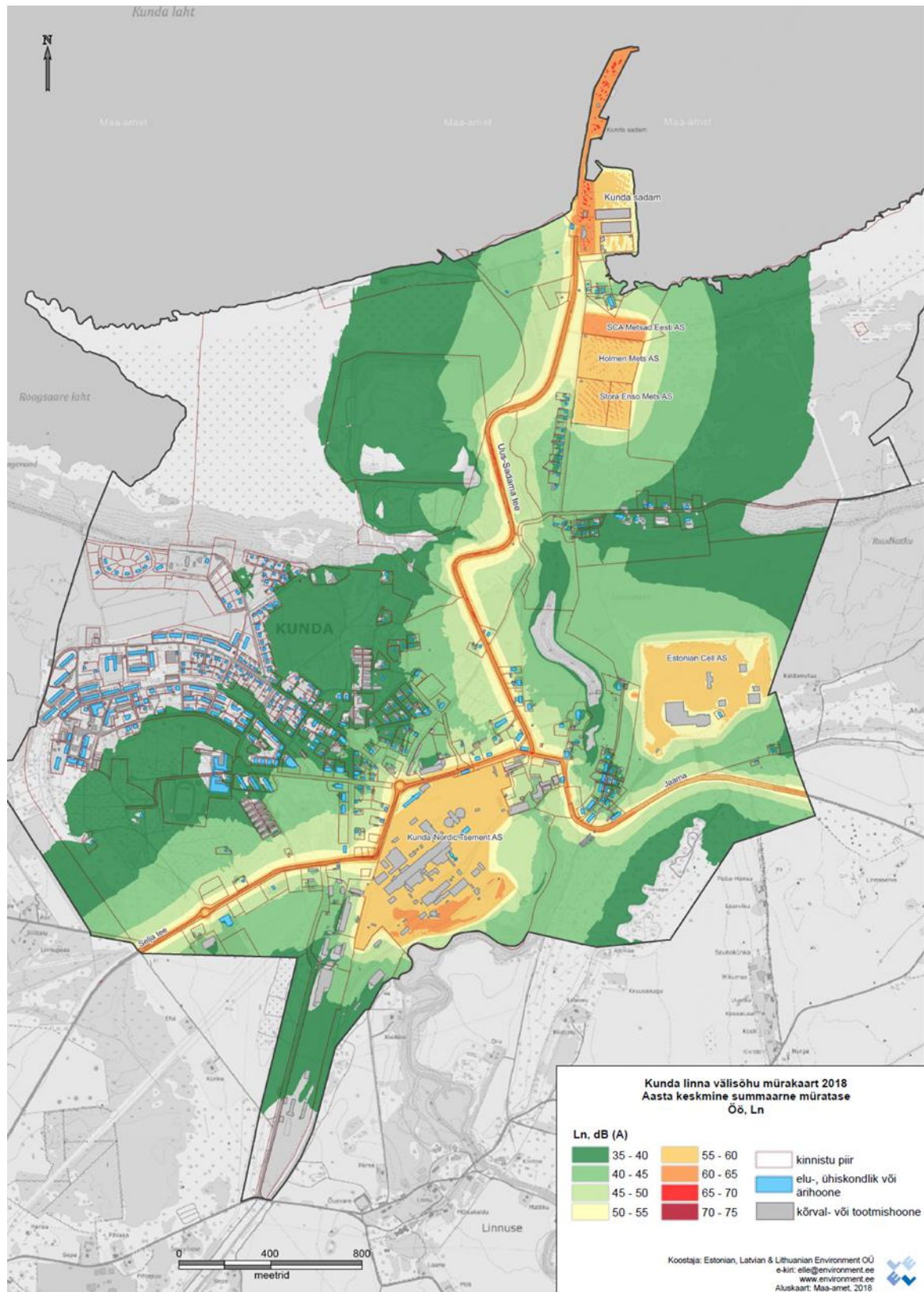
Elamupiirkondade lähisel tootmistegevuse arendamisel tuleb eelistada tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmishoonest väljapoole. Juhul, kui mõju ulatub tootmishoonest väljapoole, on oluline välja töötada leevendusmeetmed.

Rasketööstusettevõtete ja olulise ruumilise mõjuga objektide asukoha valikul tuleb järgida ohutuid kaugusi elamu- ja puhkealad suhtes ning rakendada negatiivseid mõjusid leevendavaid meetmeid (nt puhvertsoonid).

¹²⁷ Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019.

Joonis 25. Aasta keskmine summaarne müratase Kundas (päev). Allikas: Viru-Nigula valla koduleht (<https://viru-nigula.ee/murakaardid>).

Joonis 26. Aasta keskmine summaarne müratase Kundas (päev). Allikas: Viru-Nigula valla koduleht (<https://viru-nigula.ee/murakaardid>).

INFOALLIKAD

- Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+
- Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+
- Viru-Nigula valla ÜP KSH väljatöötamise kavatsus. Hendrikson&Ko OÜ, 2019
- Statistikaamet
- Asjakohased ÜVK arendamise kavad
- Asjakohased õigusaktid
- Asjakohased looduskaitsealade kaitse-eeskirjad ja kaitsekorralduskavad
- Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS)
- Kultuurimälestiste Riiklik Register
- Maa-ameti X-GIS kaardiserver
- RMK kodulehekülg
- Metsaportaali
- Keskkonnalubade infosüsteem
- Maavarade koondbilanss 2018
- Terviseameti kaardirakendus „Avalikud supluskohad 2018“
- Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas
- Eesti põhjavee kaitstuse kaart
- Energiamajanduse arengukava aastani 2030
- Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2015-2021
- Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutus kodulehekülg
- Elering AS põhivõrgu kaart
- Keskkonnaagentuur
- Viru-Nigula valla kodulehekülg
- Lääne-Viru maakonnaplaneering „Lääne-Viru maakonna rannikuala“. OÜ E-Konsult, 2011
- Ida-Virumaa asustusest ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused, Ida-Viru Maavalitsus, 2003
- Kunda linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2017-2033
- Viru-Nigula valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2013-2025
- Aseri valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2013-2025
- Viru-Nigula üldplaneering
- Aseri valla osavalla üldplaneering
- Kunda jõel paiknevatele Kunda hej, Kunda Estonian Cell veehaarde, Kunda tehase ja Kunda mõisa paisudele kalapääsude rajamise keskkonnamõju hindamine
- Asjakohased uuringud